

**MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA
BIBLIOTECA NAȚIONALĂ PENTRU COPII „ION CREANGĂ”**

CARTEA BIBLIOTECA CITITORUL

Buletin metodic
Fascicula 28

CHIȘINĂU 2019

CZU 027.625=135.1=111=161.1

C27

Responsabil de ediție: *Eugenia Bejan*

Coordonator: *Lilia Teaci*

Redactori: *Claudia Gurschi*
Tamara Maleru

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Cartea. Biblioteca. Cititorul : Buletin metodic / Bibl. Naț. pentru Copii „Ion Creangă”; resp. de ed.: Eugenia Bejan ; coord.: Lilia Teaci ; red.: Claudia Gurschi, Tamara Maleru. – Chișinău : S. n., 2019 (Tipogr. „Baștina-Radog”). – ISBN 978-9975-928-15-1. – ISSN 1857-1182.

Fascicula 28. – 2019. – 96 p. – Adnot.: lb. rom., engl., rusă – Cuprins paral.: lb. rom., engl., rusă – Texte : lb. rom., rusă – Referințe bibliogr. la sfârșitul art. – 500 ex. – ISBN 978-9975-3224-3-0.

027.625(082)=135.1=161.1

C27

ISBN 978-9975-928-15-1

ISBN 978-9975-3224-3-0

Firma Editorial-Poligrafică „Baștina-Radog” SRL,
MD-2005, mun. Chișinău, str. Petru Rareș, 49.
Tel./fax 29-40-95,29-40-86
e-mail: producere@radog.md; www.radog.md

Buletinul *Cartea. Biblioteca. Cititorul*, publicație a Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, reflectă aspecte teoretice și practice ale activității cu copiii și adolescenții în bibliotecile din republică și de peste hotare.

Specialiștii în biblioteconomie și domenii adiacente vor regăsi aici informații cu referire la specificul literaturii pentru copii, tendințele actuale în domeniul editării și promovării cărții pentru copii, impactul tehnologiilor informaționale asupra activității bibliotecilor, modernizarea și inovarea serviciilor de bibliotecă în consens cu necesitățile de informare și dezvoltare ale copiilor și tinerilor, informații despre activitățile, programele de promovare a cărții, lecturii și serviciilor de bibliotecă pentru copii și adolescenți, proiecte și parteneriate internaționale în domeniu, servicii moderne de bibliotecă orientate spre asigurarea accesului tinerilor la informație și programe educaționale etc.

Buletinul poate fi consultat și în variantă electronică la adresa <http://www.bncreanga.md/publicatii.html>

Responsabilitatea pentru conținutul textelor publicate aparține autorilor. Opinii, sugestii, materiale pentru publicare pot fi expediate pe adresa:

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”
Str. Șciusev nr. 65, MD-2012, Chișinău, Republica Moldova
Tel.: 022 229556, 022 996156
E-mail: bncreanga@dnt.md

The issue *Book. Library. Reader*, publication of the National Children’s Library “Ion Creanga”, reflects the theoretical and practical aspects of working with children and adolescents in libraries from the country and abroad.

Specialists in librarianship and related fields can find information regarding the specific of children's literature, current trends in publishing and promoting books for children, the impact of information technology on libraries’ activity, modernization and innovation of library services in line with information and development needs of children and youth, information about activities and programs designed to promote books, reading and library services for children and adolescents, projects and international partnerships in this field, modern library services aimed at ensuring young people's access to information and educational programs, etc.

The issue can be accessed electronically at <http://www.bncreanga.md/publicatii.html>

Responsibility for the content of included materials lies with authors. Opinions, suggestions and materials for publication can be submitted to:

National Children’s Library “Ion Creanga”
65 Sciusev str., MD-2012, Chisinau, Republic of Moldova
Tel.: 022 229556, 022 996156
E-mail: bncreanga@dnt.md

CUPRINS / CONTENTS

EVENIMENT / EVENT

Eugenia BEJAN

Cărțile adună prietenii (Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret, ediția a XXII-a, 19-22 aprilie 2018)
The books unite the friends (International Children and Youth Book Fair, 22nd edition, April 19-22, 2018) 7

Maria HAREA

Incursiune în viața și opera lui Ioan Slavici (Concursul literar „La izvoarele înțelepciunii”, ediția a XXVIII-a)
Insight into the life and work of Ioan Slavici („At the Beginning of Wisdom” Literary contest, 28th edition) 13

Tamara VIERU-PERETEATCU

Campania „Să citim împreună!” aduce cartea în cele mai îndepărtate sate
The Campaign „Let’s read together!” Brings Reading to the Most Remote Villages 16

Mariana URSU

Concursul republican „Noi aventuri ale personajelor preferate în benzi desenate”
„New Adventures of the Favourite Characters in Comics” Republican Contest 19

TEORIE ȘI PRACTICĂ / THEORY AND PRACTICE

Zanfir ILIE

Copiii, Cartea și Internetul
Children, Book and Internet 22

Ruxandra NAZARE

Proiectele „CRESC la bibliotecă” și „Jurnal de licean” la Biblioteca Județeană Brașov
„CRESC at the Library” and „Adolescent Diary”
Projects at the Brasov County Library 27

Dana Carmen PANIGHIANT

Mă joc, învăț, creez, descopăr! Posibilități de dezvoltare a abilităților sociale, creative și de învățare activă într-o bibliotecă
Play, Learn, Create, Discover! Opportunities to Develop Social, Creative and Active Learning Abilities at the Library 32

Corina CRISTEA

Tradiție și schimbare: Lectura într-o lume de basme și povești reflectată prin activități cultural-educative
Tradition and Change: Reading in a the World of Stories and Fairy Tales Reflected By Cultural and Educational Activities 35

Cristina TOTELECAN, Cristina POP

Împreună pentru comunitate. Dezvoltarea de parteneriate în cadrul Bibliotecii Județene „Octavian Goga” Cluj
Together for Community. Partnerships development at the „Octavian Goga” Cluj County Library 41

Alla GORDIENKO

Современная библиотека для детей: формат, направление и особенности детского чтения
Biblioteca modernă pentru copii: tendințe și particularități ale lecturii copiilor
Modern Children’s Lbrary: Format, Trends and Features of Children’s Reading 45

Иля GAVRISHIN

Национальная электронная детская библиотека – живая история русской детской литературы
Biblioteca națională digitală pentru copii – istorie vie a literaturii ruse pentru copii
National Electronic Children’s Library – A Living history of Russian Children’s Literature 53

Tatsiana SHVED

Информационные технологии и сетевые активности в практике работы детских библиотек
Tehnologiile informaționale și activitatea on-line a bibliotecilor pentru copii
Information Technologies and Social Networking Activities in Children’s Libraries Practice 56

**CARTEA PENTRU COPII ÎN LUME /
CHILDREN’S BOOK ACROSS THE WORLD**

Илона EŽERINYTĖ

Cum să te afirmi în literatură: experiența unui scriitor lituanian
How to Succeed in Literature: The Experience of A Lithuanian Writer 61

Inga MITUNEVIČIŪTĒ

Literatura contemporană pentru copii din Lituania
The Contemporary Lithuanian Children's Literature 66

Elena KLEPIKOVA

Детская литература в Казахстане: реальность и возможности
Tendințe actuale în dezvoltarea literaturii pentru copii din Kazahstan
Trends in the Development of Children's
Literature in Kazakhstan 71

**INFORMAȚII DE PESTE HOTARE /
INFORMATION FROM ABROAD**

Ingrid KÄLLSTRÖM

Agenția Suedeză pentru Media Accesibile: activități
în susținerea copiilor cu dizabilități
The Swedish Agency for Accessible Media:
Activities that Support Children with Special Needs 75

OAMENI ȘI CĂRȚI / PEOPLE AND BOOKS

Tamara MALERU

Ion Creangă în conștiința culturii universale
Ion Creanga's Role in the World Culture 80

Anca MORARU

Revista Biblioteca. 70 de ani de existență
The Library Magazine: 70 Years of Existence 88

Lista autorilor 96

EVENIMENT

CĂRȚILE ADUNĂ PRIETENII **Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret** **– ediția a XXII-a, 19-22 aprilie 2018 –**

Eugenia BEJAN

Președinte al Secției Naționale IBBY din Republica Moldova

Lumea modernă dispune de numeroase mijloace pentru a depăși distanțele și timpul și a ne oferi posibilitatea să comunicăm, să avem acces la informații, produse culturale de oriunde ne-am afla. Prin intermediul tehnologiilor informaționale, în special al Internet-ului, putem citi o carte, asculta muzică și viziona filme, vizita muzee și galerii de artă. Totuși, întâlnirile și discuțiile față în față, comunicarea, schimbul de idei, opinii, emoții și sentimente „prin viu grai” rămân a fi foarte importante. De aceea, evenimentele, precum Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret, sunt o constantă în viața culturală a Chișinăului și a țării întregi de mai bine de douăzeci de ani.

Ediția a XXII-a a Salonului, desfășurată în 19-22 aprilie 2018 la Centrul Internațional de Expoziții Moldexpo, a fost una dintre cele mai complexe, cuprinzând o paletă foarte diversă de activități și întrunind un număr record de invitați din alte țări: scriitori și bibliotecari.

Numărul de vizitatori și participanți la acțiunile organizate în cadrul Salonului a atins cifra de circa 40.000 de copii și tineri, părinți, cadre didactice, scriitori, pictori, editori, reprezentanți mass-media. Ca și la edițiile anterioare, se observă revenirea vizitatorilor copii împreună cu părinții în zilele de sâmbătă și duminică.

Obiectivul principal al acestui eveniment este de a oferi posibilitate vizitatorilor să cunoască mai multe edituri din țară și de peste hotare și să procure cărți la prețuri reduse. Circa 150 de edituri și distribuitori din 9 țări (Republica Moldova, România, Franța, Germania, China, Lituania, Rusia, Polonia, Ucraina), reprezentați în standurile Salonului, și-au etalat oferta de carte destinată copiilor și tinerilor. Unele edituri au aplicat reduceri chiar și până la 30%.

Indiferent de posibilitățile lor financiare, copiii, care au vizitat Salonul, au plecat acasă cu cel puțin o carte în dar – volumul de versuri „Poezii mici de crescut mare” de Vasile Romanciuc. Conform tradiției, Secția Națională din Republica Moldova a Consiliului Internațional al Cărții pentru

Copii și Tineret (IBBY), organizatorul principal al Salonului, cu sprijinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, Primăriei mun. Chișinău, Moldova-Agroindbank, Supraten SA, Daac Hermes, Editurii „Prut” și SRL „Baștina-Radog”, a reușit să editeze această carte-surpriză, scrisă special pentru Salon de către deținătorul Premiului „Cartea anului” la ediția anterioară. Cartea-surpriză a adus bucuria lecturii la 15.000 de copii, acesta fiind tirajul în care a fost tipărită.

Pe lângă standurile editurilor și distribuitorilor de carte, au putut fi vizitate expoziția vizuală *Centenarul Unirii Basarabiei cu Țara* a Institutului Cultural Român „Mihai Eminescu” la Chișinău, expoziția de artă *Din străbuni am moștenit* a copiilor de la Centrul Republican pentru Copii și Tineret „ARTICO” și expoziția *Cărțile adună prietenii*, care a inclus cărțile scriitorilor din România, Lituania, Rusia, Ucraina, Belarus, Azerbaidjan, Kazahstan, invitați la Salon.

Grație suportului oferit de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, Ministerul pentru Românii de Pretutindeni, Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu” la Chișinău și Fondul Interstatal de Cooperare Umanitară a statelor-membre CSI, a fost posibilă organizarea, în cadrul Salonului, a Conferinței internaționale *Biblioteca și lectura copiilor: provocări actuale* și a Panelului de discuții *Literatura și cartea pentru copii în lumea modernă*, la care au participat scriitori, cercetători, bibliotecari, cadre didactice, editori din Republica Moldova, precum și oaspeții veniți din alte țări: scriitorii *Lavinia Braniște*, *Alina Purcaru*, *Adina Rosetti*, *Ion Muscalu*, *Daniel Corbu*, *Petre Crăciun*, *Olguța Creangă Caia* (România), *Ilona Ežerinyté* (Lituania), *Helen Stelmakh* (Belarus), *Oleg Ceaklun* (Ucraina), *Anastasia Orlova* (Rusia), *Sevinj Imanova* (Azerbaidjan), *Yelena Klepikova* (Kazahstan), *Piero Talevi* (Italia), bibliotecarii *Ingrid Källström* (Suedia), *Inga Mitunevičiūtė* (Lituania), *Ilya Gavrishin* (Rusia), *Alla Gordienko* (Ucraina), *Shahla Gambarova* (Azerbaidjan), *Alma Konarova* (Kazahstan), *Tatsiana Shved* (Belarus) *Zanfır Ilie*, *Daniel Nazare*, *Ruxandra Nazare*, *Constantin Bostan*, *Dana-Carmen Panighianț*, *Cristina Pop*, *Cristina Totelecan*, *Corina Cristea*, *Daniela Ionița*, *Gina Zoia Roman* (România).

Ediția a XXII-a a Salonului Internațional de Carte pentru Copii și Tineret a fost una cu adevărat de amploare, activitățile din program desfășurându-se nu doar la CIE Moldexpo, dar și în alte locații din Chișinău: Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, bibliotecile „Transilvania” și „Onisifor Ghibu”, liceele „Prometeu-Prim”, „Socrate”, „Gh. Asachi”, „Acad. Constantin Sibirski”, „Mihail Koțiubinski”, „Antioh Cantemir”, „Orizont”, „Natalia Gheorghiu”, „Nikolai Gogol”, Librăria din Centru, Radio Moldova.

Publicul cititor a avut oportunitatea să participe la lansarea a circa 80 de titluri de carte și să discute cu autorii, ilustratorii și editorii acestora. Printre scriitorii, care au venit în fața copiilor și tinerilor cu noutăți editoriale, au fost *Spiridon Vangheli, Vasile Romanciuc, Aurelian Silvestru, Claudia Partole, Iulian Filip, Ianoș Țurcanu, Titus Știrbu, Nina Soroceanu, Mircea Grecu*, dar și scriitorii din România și alte țări, nominalizați mai sus.

Un moment de excepție, care, cu siguranță, va rămâne în memoria copiilor, a fost atelierul de lectură *Ascultă povestea mea preferată*, avându-l ca protagonist pe E.S. *Masanobu Yoshii*, ambasadorul Japoniei în Republica Moldova. Acest atelier este o acțiune dintr-un program destinat implicării adulților în formarea pasiunii pentru carte și lectură la copii, desfășurat de Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”. Domnul ambasador le-a citit copiilor poveștile japoneze „Vrăbiuța” și „Podul de crocodili” și a discutat cu ei despre cărți, copilărie, preocupările copiilor din Japonia.

Lectura este unul dintre cele mai importante stimulente ale creativității și imaginației. De aceea, Salonul, pe lângă activitățile legate nemijlocit de carte și lectură, a inclus și activități interactive, cognitive și educative atât pentru copii, cât și pentru părinți. Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” a organizat atelierul de creare a poveștilor digitale *Tablet-Picii creează povești*, *Atelierul de Robotică*, atelierul de scriere creativă *Creative Writing Workshop* și atelierul de handmade *Ce pot face două mâini dibace*. Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii a oferit copiilor de 3-6 ani atelierul *Reguli de siguranță*, iar părinților – un training cu tema *Sentimente de părinte: cum le stăpânim*. Pe parcursul Salonului, la standul Secției Naționale IBBY, fiecare doritor a putut participa la Concursul de lectură *Cine citește se-mbogățește* și, răspunzând corect la o întrebare legată de anumite opere literare, să câștige cărți, reviste, articole de birotică.

Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret include la fiecare ediție *Forumul Copiilor*, o întrunire a laureaților unui concurs republican, organizat de către Secția Națională IBBY, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, revista „a”MIC”, săptămânalul „Florile dalbe” și „Baștina-Radog” SRL în memoria Alexandrinei Rusu, fost redactor-șef al revistei „a”MIC”. Ediția a XXII-a a găzduit festivitatea de premiere a laureaților Concursului republican *Noi aventuri ale personajelor preferate în benzi desenate*. La concurs au fost prezentate 45 de lucrări, dintre care 28, cele mai bune, au fost premiate de către Alexandru Rusu, directorul „Baștina-Radog” SRL. Concursul a avut ca scop stimularea creativității, inventivității și fanteziei copiilor prin realizarea unei povestiri/istorioare în benzi desenate, avându-i ca protagoniști pe personajele preferate din cărțile lecturate.

Un important obiectiv al Salonului este susținerea și încurajarea tuturor celor care contribuie la apariția cărților pentru copii și tineret: scriitori-

lor, ilustratorilor, traducătorilor, editorilor, tipografilor. Acest obiectiv este atins prin oferirea diverselor premii, instituite de organizatori și parteneri. Premiile, acordate la ediția a XXII-a a Salonului, sunt următoarele:

- Premiul ION CREANGĂ (pentru întreaga activitate în domeniul cărții pentru copii, acordat de Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu” din Chișinău) – *Vladimir Beșleagă*;
- Premiul IGOR VIERU (pentru întreaga activitate în domeniul ilustrației de carte pentru copii, acordat de Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu” din Chișinău) – *Victoria Rață*;
- Premiul pentru poezie GRIGORE VIERU (acordat de Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu” din Chișinău) – *Arcadie Suceveanu*;
- Premiul CARTEA ANULUI (acordat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova) – *Claudia Partole* pentru cartea „Invazia” (Editura „Doxologia”, Iași);
- Premiul SIMPATIA COPIILOR (în baza deciziei Juriului copiilor) – *Spiridon Vangheli* pentru cartea „Crăița” (Editura „Guguță”, Chișinău);
- Premiul CARTEA COGNITIVĂ – 1) *Editura „Știința”* (Chișinău) pentru cartea „Basarabia în actul Marii Uniri de la 1918”, 2) *Ioan-Aurel Pop* pentru cartea „A short illustrated history of the Romanians” (Editura „Litera”, Chișinău);
- Premiul CARTEA DE REFERINȚĂ – *Editura „Litera”* pentru enciclopedia ilustrată „Animale sălbatice”;
- Premiul CEA MAI REUȘITĂ COLECȚIE DE CARTE PENTRU COPII – *Editura „Gama”* (Iași) pentru colecția „Povești pentru cei foarte mici”;
- Premiul CEA MAI REUȘITĂ PREZENTARE GRAFICĂ A CĂRȚII – *Marina Andruhina* pentru prezentarea grafică a cărții „Paparudă, rudă” (Editura „Arc”, Chișinău);
- Premiul CEA MAI REUȘITĂ ILUSTRAȚIE DE CARTE ÎN ORIGINAL – 1) *Violeta Zabulica-Diordiev* pentru ilustrațiile la cartea „Lola cea frumoasă” de *Claudia Partole*, 2) *Valeriu Herța* pentru grafica la cartea „Dorința” de *Mihai Eminescu*;
- Premiul CEA MAI REUȘITĂ TRADUCERE – 1) *Cătălin Georgescu* pentru traducerea cărții „Lista lui Sputnik, căfelul extraterestru” de *Frank Cottrell Boyce* (Editura „Corint”, București), 2) *Pr. Teoctist Caia* pentru traducerea cărții „Pe malul Râului Dumnezeuiesc” de *Serghei Nilus* (Editura „Doxologia”, Iași);
- Premiul CEL MAI FRUMOS AMENAJAT STAND – *Societatea de distribuție a cărții „Pro Noi”* (Chișinău);
- Premiul PENTRU MASS-MEDIA – *TVR Moldova*.

Premii speciale acordate de:

- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova
- *Vasile Romanciuc* pentru cartea „Lumina glasului lăuntric” (Editura „Prut”, Chișinău);
- *Aurelian Silvestru* pentru cartea „Îngerii dispar în ploaie” (Editura „Prut”, Chișinău);
- *Editurile „Știința” și „Arc”* (Chișinău) pentru colecția „Literatura din Basarabia. Început de secol XXI”;
- *Oreste Tărâță* pentru cartea „Bunele maniere sau Cartea virtuților” (Editura „Pontos”, Chișinău);
- *Mircea Grecu și Jana Grecu* pentru cartea „În ospete la ursulețul Marmi” (Editura „Arc”, Chișinău);
- *Ana-Maria Plămădeală* pentru cartea „Emil Loteanu: splendoarea și prăbușirea visului romantic” (Editura „Epigraf”, Chișinău);
- *Cristina Chiperi* pentru cartea „Eu încă te iubesc” (Editura „Bestseller”, Chișinău).
- Comisia Națională a Republicii Moldova pentru UNESCO
- *Iulian Filip* pentru volumul „Iulian Filip în scene interferente” (Biblioteca Științifică „Andrei Lupan” a AȘM, Chișinău).
- Primăria Chișinău
- *Radu Osadcenco* pentru cartea „Chișinău 1918: Ghid-album al orașului” (Editura „Epigraf”, Chișinău);
- *Ion Muscalu* pentru cartea „Zia, Regina costobocilor” (Editura „Danaster”, Iași).
- Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”
- *Adina Rosetti* pentru cartea „De ce zboară vrăjitoarele pe cozi de mătură? ... și alte 10 întrebări fantastice” (Editura „Curtea Veche”, București);
- *Olguța Creangă-Caia* pentru cărțile „Copilăria Sfântului Ioan Iacob de la Neamț” și „Copilăria Sfântului Paisie Velicikovski” (Editura „Doxologia”, Iași);
- *Lavinia Braniște* pentru cartea „Melcușorul” (Editura „Cartier”, Chișinău).
- Asociația Națională a Uniunilor de Creație din Moldova
- *Daniel Corbu* pentru editarea cărții „Integrala operei poetice” de Mihai Eminescu (Editura „Princeps Multimedia”, Iași);
- *Lidia Grosu* pentru cartea „Milostiva notă, arderea...” (Editura „Tipo Moldova”, Iași).
- Uniunea Scriitorilor din Moldova
- *Renata Verejanu* pentru cartea „Poetul Dintre Milenii”.

- Uniunea Artiștilor Plastici din Moldova
- *Estela Răileanu* pentru ilustrațiile la cartea „Descoperim lumea animalelor împreună cu Ghidușel” (Editura „Epigraf”, Chișinău).
- Secția Națională IBBY
- *Titus Știrbu* pentru cartea „Ceaunel” (Editura „Pontos”, Chișinău);
- *Marcela Mardare* pentru cartea „Reintrarea în cerc” (Editura „Pontos”, Chișinău);
- *Editura „Princeps Multimedia”* (Iași) pentru editarea cărții bilingve „Cavalerul cu aripi de petale = The knight with wings of petals” de Aurelian Silvestru;
- *Eugen Doga* pentru cartea „Prietenii mei dragi” (Editura „Prut”, Chișinău);
- *Petre Crăciun* pentru „Cartea basmelor” (Editura „Zorio”, București);
- *Elena Flutur* pentru cartea „Repere eminesciene pe drumuri europene” (Editura „Princeps Multimedia”, Iași);
- *Mihai Ștefan Poiată* pentru cartea „Mihai Dolgan. De ce au plâns ghitarele?” (Editura „Arc”, Chișinău);
- *Editura „Libris Brașov”* pentru cărțile „Basmе și povești din Scheii Brașovului” de Alexandru și Lia Stănescu și „Povești de adormit prințese” de Iulia Badea Gueritee.
- Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu”, Premiul „Cea mai bună carte pentru copiii cu deficiențe de vedere”
- *Alina Purcaru* pentru cartea „Catrina și Marele Domn-Somn” (Editura „Cartier”, Chișinău).
- Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova, Premiul „Cea mai originală publicație în domeniul bibliologiei”
- *Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”* pentru biobibliografia „Vasile Romanciuc”;
- *Mariana Harjevschi* pentru cartea „Balanța vărsătorului, vederea mergătorului” (Editura „Prut”, Chișinău).
- Revista „Florile dalbe”, Premiul pentru cea mai bună carte a unui autor elev
- *Dumitru Drapac* pentru cartea „Dincolo de sentimente” (Editura „Pontos”, Chișinău).
- Fundația Culturală „Eco Art” din Iași. Premiul „Danaster” pentru proză pentru copii și tineret
- *Iulian Filip* pentru cartea „Moartea împăcată a mamei poetului care seamăna tatălui” (Editura „Bibliotheca”, Târgoviște).

Recolta de cărți, care se menține sau sporește de la o ediție la alta a Salonului, interesul publicului pentru eveniment ne dă încrederea că plăcerea și necesitatea lecturii mai sunt actuale. Cu satisfacție urmărim părinții tineri, care vin în număr tot mai mare la Salon, împreună cu bebelușii și

copiii de vârstă preșcolară, pentru a procura cărți și a-și crea biblioteci de familie. Este de remarcat și venirea unor nume noi de scriitori și ilustratori în lumea cărții pentru copii. Toate acestea demonstrează impactul Salonului Internațional de Carte pentru Copii și Tineret, care are dreptul la viitor.

INCURSIUNE ÎN VIAȚA ȘI OPERA LUI IOAN SLAVICI (Concursul literar „La izvoarele înțelepciunii”, ediția a XXVIII-a)

Maria HAREA

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

Printre numeroasele concursuri organizate de Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, care au prins cu adevărat rădăcini, devenind tradiționale, se numără și Concursul internațional de lectură „La izvoarele înțelepciunii”. Fiind organizat în colaborare cu Uniunea Scriitorilor din RM, Direcția Generală Educație, Tineret și Sport din mun. Chișinău, Asociația Obștească „Fondul Copiilor din RM”, Secția Națională IBBY din RM, precum și Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Iași, Inspectoratul Școlar Județean Iași, Biblioteca Județeană „Gheorghe Asachi” Iași, concursul vine să sporească interesul copiilor din Republica Moldova și din România pentru lectură, în special pentru lecturile extracurriculare și plăcerea de a citi, formând astfel tineri cu o cultură comunicațională și literară de bază, capabili să-și utilizeze în mod eficient și creativ capacitățile proprii. Organizat în patru etape, concursul oferă multor copii și adolescenți pasionați de lectură posibilitatea de a participa și de a se manifesta, inclusiv celor care nu dețin obligator performanțe deosebite la disciplina limba și literatura română.

În anul 2018 Concursul „La izvoarele înțelepciunii” a înregistrat cea de a XXVIII-a ediție, dedicată scriitorului Ioan Slavici, unul dintre cei mai importanți scriitori români ai generației de aur de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, de la a cărui naștere s-au împlinit 170 de ani.

Celebrul său roman *Mara* precum și nuvelele *Moara cu noroc*, *Popa Tanda*, *Budulea Taichii*, *Scormon*, *Gura satului*, *Pădureanca*, *Bobocel*, *Vecinii I (Baciu)*, *Vecinii II (Paraschiv Ciulic)*, *O viață pierdută*, *Comoara* au fost citite și recitite de numeroși elevi din clasele a IX-a – a XI-a din Republica Moldova și județul Iași, România.

Grație participării la concurs, mulți dintre ei au descoperit lumea fascinantă a operelor prozatorului și au aflat informații interesante despre viața și activitatea sa.

După susținerea cu succes a primelor două etape (locală și raională/municipală), în etapa a treia, republicană, a concursului s-au calificat 67 de elevi din 53 de localități ale Republicii Moldova.

În deschiderea evenimentului Claudia Balaban, director general al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, a adresat un cuvânt de salut celor prezenți, însoțit de cuvinte de încurajare pentru concurenți.

În cadrul acestei etape, participanții au avut de susținut două probe de concurs. La prima probă, în scris, ei au răspuns la un test cu 15 întrebări referitoare la biografia și creația scriitorului. La proba a doua, orală, au comentat câte un fragment din operele recomandate.

Evenimentul în sine a fost un prilej de bucurie. Bucurie atât pentru participanții care au avut posibilitatea să-și demonstreze cunoștințele în materie de Ioan Slavici și să se întâlnească cu literatura, una aparent veche, dar care și-a păstrat actualitatea peste ani, cât și pentru membrii juriului, care au constatat că interesul pentru literatură există.

Juriul, prezidat de Adrian Ghicov, dr. hab., conf. univ., a rămas plăcut impresionat de prestața concurenților. Premiera s-a făcut într-un cadru festiv, cu prezența părinților, profesorilor și bibliotecarilor, clasamentul fiind influențat de rezultatele de la cele două probe. Au fost acordate 10 premii I, 10 premii II, 10 premii III și 37 de mențiuni. Pe locul întâi s-au clasat următorii elevi: Valeria Ciolac (cl. X, LT „M. Eminescu”, Bălți), Sorin Cenușa (cl. XI, LT „B. P. Hasdeu”, Bălți), Cătălin Loghin (cl. IX, Gimnaziul s. Marinici, Nisporeni), Camelia Irodoi (cl. IX, Gimnaziul s. Cotova, Drochia), Irina Stăvilă (cl. XI, LT „Ioan Sârbu”, s. Ignăței, Rezina), Alexandrina Garuța (cl. XI, LT „Iu. Hasdeu”, Chișinău), Iulian Moisei (cl. IX, Gimnaziul „M. Eminescu”, Cantemir), Eva Goian (cl. XI, LT „V. Alecsandri”, Ungheni), Alina Prichici (cl. IX, Gimnaziul s. Zahoreni, Orhei), Cătălina Sili (cl. XI, LT „M. Sadoveanu”, Călărași).

Etapa finală a concursului, ca și cea republicană, a avut loc la Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”. La ea au participat deținătorii premiului I în etapa republicană (Republica Moldova) și cea județeană (România). Și aici concurenții s-au prezentat foarte bine, valorificând toate cunoștințele acumulate pe parcursul celor câteva luni de pregătire intensă pentru concurs. La proba scrisă ei au rezolvat un test cu întrebări deschise și cu variante de răspuns. La proba orală au avut drept sarcină de lucru să caracterizeze, într-un text propriu, câte un personaj din operele recomandate spre lectură, referindu-se la: tipul uman pe care-l reprezintă; două trăsături de caracter și ilustrarea fiecăreia prin câte un exemplu adecvat; exprimarea punctului de vedere personal argumentat despre personaj; raportarea, prin două argumente, la un alt personaj din literatura română.

La evaluarea răspunsurilor participanților, juriul în următoarea componență: *președinți*: Adrian Ghicov, dr. hab., conf. univ., Chișinău, Republica Moldova; Emanuela Ilie, dr., conf. univ., Iași, România; *membri*: Claudia Balaban, director general al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”; Claudia Partole, scriitoare; Eugenia Bejan, director adjunct al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”; Mihaela Morariu, șef serviciu, Biblioteca Județeană „Gheorghe Asachi”, Iași; Bogdan Mihai Mandache, redactor, Biblioteca Județeană „Gheorghe Asachi”, Iași, a ținut cont nu doar de nivelul de cunoaștere de către concurenți a creației și biografiei scriitorului, dar și de modul cum gândesc și se exprimă.

Au fost acordate două premii I: Valeriei Ciolac (cl. X, LT „M. Eminescu”, Bălți, RM) și Ioanei Bahrin (cl. IX, Colegiul „Emil Racoviță”, Iași, România), două premii II: lui Cătălin Loghin (cl. IX, Gimnaziul s. Marinici, Nisporeni, RM) și Elenei Balint (cl. IX, Colegiul „Emil Racoviță”, Iași, România), două premii III: Alexandrinei Garuța (cl. XI, LT „Iu. Hasdeu”, Chișinău, RM) și Andreei Agafitei (cl. IX, Colegiul „Emil Racoviță”, Iași, România), precum și 14 mențiuni de participare. Pe lângă diplome, participanților li s-au oferit și premii bănești.

Participanții din RM au beneficiat și de o excursie în județul Piatra Neamț, România. Ei au vizitat mai multe obiective turistice, printre care sfintele mănăstiri: Voroneț, Putna, Neamț, Sihăstria, Secu, Dragomirna, Văratice, Agapia, precum și Cetatea „Neamț”, Casa Memorială „Veronica Micle”, Casa Memorială „Ion Creangă”, Rezervația de zimbri „Dragoș Vodă” etc.

De la prima ediție și până în prezent, Concursul „La izvoarele înțelepciunii” a înregistrat un progres deosebit, contribuind la îmbogățirea spirituală și dezvoltarea personalității elevilor, lucru confirmat chiar de participanții la concurs: *„Concursul de lectură „La izvoarele înțelepciunii” mi-a oferit ocazia să îmi dezvolt potențialul intelectual, mi-a stimulat dragostea față de carte și m-a făcut fan al operelor scriitorilor studiați. [...] Fiind o colecționară de sentimente și impresii, afirm cu certitudine că Concursul „La izvoarele înțelepciunii” conferă o variată modalitate de a crește intelectual, a-ți face noi prieteni virtuali – personaje literare, dar și reali – concurenții care în final îți devin oameni dragi sufletului, dar și o experiență cu multiple avantaje în viitor.”* (Camelia Irodoi); *„La izvoarele înțelepciunii” e concursul care reunește, într-o singură ființă, spirite pasionate de arta lecturii. E mai mult o colaborare, decât o competiție, cu oameni frumoși și cu cititori avizați, care promovează cu succes lectura și cunoașterea personalităților distinse în domeniu. Am avut parte de clipe memorabile, care m-au făcut să estimez rolul extraordinar al lecturii în dezvoltarea personalităților noastre, dar și importanța implicării active a tinerilor în devenire. Adresez sincere*

mulțumiri organizatorilor care au făcut posibilă existența concursului și sper ca tradiția să continue.” (Alina Prichici).

Prin Concursul „La izvoarele înțelepciunii” se dorește ca lectura să nu fie doar o competență dobândită într-un cadru instituționalizat, o activitate școlară obligatorie, ci să fie percepută ca o plăcere, o activitate valorizantă, utilă pentru a trăi mai bine, pentru a descoperi și reflecta mai profund asupra lumii.

CAMPANIA „SĂ CITIM ÎMPREUNĂ!” ADUCE CARTEA ÎN CELE MAI ÎNDEPĂRTATE SATE

Tamara PERETEATCU

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

„Fără o carte bună sub căpătâi, am impresia că nici în lume nu se întâmplă nimic bun. De aici și respectul pentru omul-cititor. Nu poți veni în fața lui cu texte dezamăgitoare. O carte trebuie să-l facă neapărat mai bun, mai fericit.”

(Aurelian Silvestru)

Tradițional, în fiecare an, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” organizează Campania națională de promovare a lecturii „Să citim împreună!”. Inițial, campania se desfășura sub genericul „Copiii Moldovei citesc o carte”. Întâlnirile cu cititorii au demonstrat, însă, că volumele recomandate spre lectură sunt citite cu mare interes de întreaga familie, uneori de alte rude, prieteni, vecini. Numărul cititorilor participanți în campanie cu fiecare an crește, mii de copii fiind antrenați în această acțiune spirituală.

În anul 2018, Campania „Să citim împreună!” a ajuns în circa 30 de localități ale republicii. Ediția respectivă a fost consacrată cărților „Lumina glasului lăuntric” de Vasile Romanciuc și „Îngerii dispar în ploaie” de Aurelian Silvestru. Ambele cărți au fost editate cu sprijinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării. Grație campaniei, cartea ajunge în cele mai îndepărtate colțuri ale țării. Întâlnirile cu scriitorii îi mobilizează pe copii nu doar la lectură, dar și la creativitate. Se editează pliante, se fac expoziții de carte, de desene, postere, se încenează fragmente din opera autorilor, se scriu creații literare inspirate din lectura cărților recomandate. În gimnazii și licee, în bibliotecile publice și școlare au loc întâlniri cu scriitorii, discuții, dezbateri în baza cărților lecturate. Impresionante,

sincere, argumentate sunt concluziile, opiniile, meditațiile, dezvăluirile tinerilor cititori. Deseori, la aceste evenimente participă și copiii, cadre didactice din alte localități, care doresc să se întâlnească cu scriitorii, să discute cu ei, să primească autografe, să se fotografieze ca amintire. Spre exemplu, Daniela Golban, elevă la Gimnaziul „M. Viteazul” din s. Carahasani, a venit la Gimnaziul „M. Sârghi” din s. Cioburciu, Ștefan Vodă, ca să participe la activitatea din cadrul campaniei. *„A fost o oră de suflet, un moment spiritual, care mi-a confirmat trăirile acumulate pe parcursul lecturii”*, ne-a mărturisit cititoarea.

Cei mai activi cititori din republică au fost delegați la Conferința de totalizare a campaniei, unde s-au întâlnit cu protagoniștii campaniei Vasile Romanciuc și Aurelian Silvestru, precum și cu scriitorii Iulian Filip, Claudia Partole, Ianoș Țurcanu. Participanții au prezentat un vast și variat program artistic, recenzii și comentarii asupra celor lecturate. Au impresionat publicul: Mădălina Bosâi, elevă în cl. a IX-a, Gimnaziul s. Măndrești, Telenești; Alexandra Rogoja, elevă în cl. a XI-a și Elena Bregoi, elevă în cl. a III-a, LT „Mihai Eminescu”, or. Orhei; Marina Podgorneac și Valeria Fortună, eleve la LT „Mihail Sadoveanu”, or. Hîncești; Renata Tașinschi, Elena Porubin, Victoria Andronache, eleve în clasa a VIII-a, Gimnaziul „Mihai Viteazul”, or. Hîncești; Mădălina și Daniela Musienco, Cornel Ursu și Mihaela Panfile, elevi la LT s. Cruglic, Criuleni; Valentina Puică și Nicolae Bolduratu, elevi în cl. a VII-a, LT „Alexandru Donici”, s. Peresecina, Orhei; grupul de elevi de la LT „Onisifor Ghibu”, or. Orhei; Ion Gorun, elev în cl. a IX-a, Gimnaziul „Mihai Sîrgi”, s. Cioburciu, Ștefan Vodă; Olga Juc, Ilie Fliștoc, Mihaela Duca, Dana Ungureanu și Alexandru Lavrinenco, Gimnaziul s. Pogănești, Hîncești. Cu un program special a evoluat ansamblul vocal de la Liceul „Prometeu” din Chișinău, condus de Veaceslav Adam.

Iată doar câteva crâmpoie spicuite din eseurile scrise de elevi:

„Vă mulțumesc din suflet că ați scris această carte pentru a vă prezenta copilăria în parabole și pentru a-i învăța pe toți că „...lumea este oglinda fără de sfârșit a sufletului nostru”, iar nevoia de a o străbate trebuie transformată în plăcere, căci doar așa vei afla cine ești cu adevărat...” (Nicoleta Mardari, elevă la LT „Orizont” din Chișinău);

„...Fiecare cuvânt din această carte are rolul de a transmite cititorului emoțiile simțite de personaj. Aceste emoții le-am simțit și eu, și colegii mei. Sunt sentimente, care pătrund în inima cititorului și rămân acolo pentru totdeauna...” (Felicita Iordachi);

„...Cartea a avut un impact benefic asupra mea și am învățat foarte mult din aceste prețioase povestiri, care au redat câte un mesaj valoros și scump...” (Ecaterina Melnic, Chișinău);

„Lumina glasului lăuntric” m-a atras, în primul rând, prin acel mic album fotografic de la sfârșitul cărții, în care am remarcat cu entuziasm evoluția vieții poetului alături de oamenii săi dragi și alte personalități ce l-au influențat în devenirea sa... Una din poeziile, în care m-am regăsit, este „Straniu”, care definește boala prejudecății, stereotipurilor, de care mulți nu se pot trata, ce se răspândește rapid într-o societate și îi determină regresul. Altă poezie impresionantă, „Infarct”, este despre evenimente tragice, despre speranță!... Poetul Vasile Romanciuc ne învață cum să nu fim oameni de piatră, pentru că ei nu sunt nici nefericiți, nici fericiți, ei sunt nuli și de „mușchi acoperiți”. După părerea autorului, lumea se teme de singurătate, de lacrimi, de cuget, care „le-ar putea schimba punctul de vedere asupra propriei lor orbiri”. Vasile Romanciuc a reușit nu doar să creeze poezie pentru a fi publicată, ci să configureze și un spirit egal cu persoana sa în propriul logos, fapt pentru care continui să-i admir creația și eul liric cu care mă asociez.” (Marina Podgorneac, LT „Mihail Sadoveanu”, Hîncești).

Au fost prezentate zeci de lucrări ale copiilor din diverse localități, cu mesaje sincere, emoții palpitate trăite, gânduri inspirate. Această geografie spirituală, adunată în jurul cărții, impresionează și bucură.

„Adeseori se spune că copiilor nu le place cartea, ci mai mult telefonul mobil. Este o alarmă falsă! Mulți copii ne-au spus că citesc împreună cu părinții. De casa, în care se citeșter povești, diavolul nu se apropie, se teme de lumină. Iar cartea seamănă lumină”, – a menționat Vasile Romanciuc.

„Mă consider un autor cu experiență în acest proiect. Am o mare satisfacție să mă întâlnesc cu cititorii. Întâlnirile de la sate sunt deosebite, fiindcă acolo găsești multă inocență, puritate și sinceritate. Și de data aceasta m-am convins că nu copiii au învățat de la noi, ci noi de la ei. Pentru că în fața cititorului te vezi ca într-o oglindă”, – a remarcat scriitorul Aurelian Silvestru.

Elevul Nicolae Bolduratu susține că anume cărțile ne fac să fim oameni integri și din cărțile lui Aurelian Silvestru avem de luat multe învățăminte. Daniel Cristea, elev în cl. a IX-a, Gimnaziul Pogănești, Hîncești, ne-a mărturisit: „Am auzit de la mama că, de prin anii '90, n-a fost niciun scriitor să se întâlnească cu elevii din satul nostru. Pentru prima oară, de când învăț aici, am avut o asemenea sărbătoare”.

Cartea ne face mai frumoși și mai bogați la suflet. Întâlnirile cu scriitorii oferă copiilor o stare de înălțare sufletească, o experiență nouă de comunicare și autoafirmare, lecturile lasă în sufletele și memoria lor trăiri și cunoștințe, îi inspiră și mobilizează la noi activități spirituale.

Campania „Să citim împreună!” continuă. În luna ianuarie a avut loc lansarea ediției a VIII-a. Copiii deja citesc cărțile „Rebela” de Claudia

Partole și „Poeme pe trepte încinse” de Ianoș Țurcanu. Sperăm să ajungem și în alte „sate uitate”, unde cartea este la fel de necesară și așteptată.

CONCURSUL REPUBLICAN „NOI AVENTURI ALE PERSONAJELOR PREFERATE ÎN BENZI DESENATE”

Mariana URSU

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

O bandă desenată reprezintă un mijloc de comunicare pe cale grafică, alcătuit cu ajutorul imaginilor și, adeseori, a cuvintelor, în scopul de a ilustra un fir narativ. Benzile desenate sunt un gen mixt, amestecat sau de graniță. Genul respectiv conține o parte din literatură, o parte din cinematografie și o parte din arta plastică. În prezent, benzile desenate au o popularitate în creștere, popularitate datorată atât publicațiilor care au reușit să atragă publicul tânăr, pasionat de literatura SF și fantasy, cât și benzilor desenate americane traduse în limba română. Deși are o dominantă de discurs de divertisment funcțional, banda desenată are o certă deschidere filosofică și se pretează unei exploatari educative.

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, „Baștina - Radog” SRL, revista „a”MIC” și săptămânalul „Florile Dalbe” au organizat în perioada decembrie 2017 – aprilie 2018 Concursul republican „Noi aventuri ale personajelor preferate în benzi desenate”. Concursul a avut ca scop stimularea creativității, inventivității și fanteziei copiilor prin realizarea unei povestiri/ istorioare în benzi desenate, având ca protagoniști personajele lor preferate din cărțile lecturate. La concurs au participat 45 de elevi din clasele a IV-a – a IX-a, din raioanele Rezina, Orhei, Soroca, Hîncești și municipiul Chișinău.

Conform regulamentului, era necesar ca participanții să respecte anumite criterii care au fost luate în considerație și la jurizare: conținutul lucrării personalizat și interesant, originalitatea subiectului povestirii/ aventurii, claritatea mesajului, aspectul creativ al benzii desenate, aspectul general al lucrării. Participanții au avut drept sarcină de a inventa o nouă povestire/aventură a personajului/personajelor literare preferate, pe care au redat-o într-un colaj de 6-18 desene, realizate manual pe câteva foi de hârtie A4 (câte 4-6 desene pe fiecare foaie), și textul inserat în bulele de dialog. Textul trebuia să corespundă imaginii și să respecte normele limbii române, derularea acțiunii să fie logică și coerentă, benzile desenate să fie creative și, opțional, să abordeze un stil umoristic.

Juriul Concursului republican de benzi desenate „Noi aventuri ale personajelor preferate în benzi desenate”, în următoarea componență: Claudia Balaban – director general al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, președintele juriului, Claudia Partole – scriitoare, Violeta Diordiev – pictor, Tatiana Balan – colaborator al redacției revistei „a” MIC”, Maria Harea – șef secție la Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Tamara Pereteatcu – bibliotecar principal la Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Mariana Ursu – șef birou la Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, secretar al juriului, a decis să se acorde următoarele premii și mențiuni: **Premiul I** (câte 400 lei) – Daria Stroguș, cl. VIII, LT „Emil Nicula”, s. Chirca, Anenii Noi și Ecaterina Nemeț, cl. IX, Gimnaziul cu profil teatral „Ion Luca Caragiale”, Chișinău; **Premiul II** (câte 300 lei) – Stanislav Șterbeț, cl. IX, LT „Mihail Sadoveanu”, Hîncești, Iana Calac, Arina Mânzul, Arina Katkova – cl. VIII, LT „Nicolai Gogol”, Chișinău și Alessia Cebanița, cl. VIII, Gimnaziul cu profil teatral „Ion Luca Caragiale”, Chișinău; **Premiul III** (câte 200 lei) – Ilinca Blajevschi, cl. VII, LT „Grigore Vieru”, comuna Băcioi, mun. Chișinău, Carina Stratulat, cl. VIII, Gimnaziul cu profil teatral „Ion Luca Caragiale”, Chișinău, Laura Ivorschi, cl. VII, Liceul „Prometeu-Prim”, Chișinău; **Mențiuni** (câte 135 lei): Carolina Gradinari, cl. VII, Gimnaziul s. Solonceni, Rezina, Vadim Andreenco, cl. VII, Gimnaziul „Dimitrie Cantemir”, s. Clișova, Orhei, Ana-Maria Gîncu, cl. VI, LT „Gheorghe Asachi”, Chișinău, Andrei Golub, 16 ani, Școala Profesională, Soroca, Nicoleta Roșca, cl. VII, Gimnaziul „Mihai Viteazul”, Hîncești, Călin Enachi, cl. IX, LT „Liviu Rebreanu”, Chișinău, Carolina Zaharescu, cl. VIII, Gimnaziul s. Isacova, Orhei, Corina Vornicoi, cl. IX, Gimnaziul cu profil teatral „Ion Luca Caragiale”, Chișinău, Tatiana Horoian, cl. IX, Gimnaziul cu profil teatral „Ion Luca Caragiale”, Chișinău, Cătălina Starîș, cl. IX, Gimnaziul cu profil teatral „Ion Luca Caragiale”, Chișinău, Nicoleta Vasilache, cl. VII, LT „Grigore Vieru”, comuna Băcioi, mun. Chișinău, Andrei Șterbeț, cl. VII, LT „Mihail Sadoveanu”, Hîncești, Iuliana Telega, cl. VIII, LT „Liviu Rebreanu”, Chișinău, Valeria Petcova, cl. VIII, LT „Onisifor Ghibu”, Chișinău, Alina Savițchi, cl. VIII, LT „Onisifor Ghibu”, Chișinău, Mihaela Melnic, cl. VIII, LT „Onisifor Ghibu”, Chișinău, Maria Badia, cl. VIII, LT „Onisifor Ghibu”, Chișinău, Vlada Malic, cl. VIII, LT „Onisifor Ghibu”, Chișinău, Tatiana Vlasciuc, cl. IX, LT „Onisifor Ghibu”, Chișinău, Andreea Magola, cl. VII, Liceul „Prometeu-Prim”, Chișinău.

Premierea câștigătorilor a avut loc pe data de 21 aprilie 2018, la Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret, în cadrul „Forumului Copiilor”.

Copiii prin lucrările prezentate ne-au readus în memorie un strop din copilăria noastră, amintiri poate demult uitate, dar foarte dragi sufletului nostru. Prin aceste lucrări am putut observa cine și cu ce personaj din operele lecturate se identifică, care le sunt personajele preferate, ce stiluri de lectură preferă. La unii putem observa dorința de a se asemui cu personajele pe care le-au creat, cărora le-au dat viață prin aceste lucrări. Imaginația bogată, de care au dat dovadă în crearea personajelor, se datorează nu numai lecturilor, dar și jocurilor de pe tablete, calculator, filmelor vizionate. Crearea unei povești prin benzi desenate a fost ceva curios, neobișnuit pentru ei. Aici au putut să-și pună în aplicație cunoștințele acumulate din literatură, artă, pictură, desen.

Cartea de benzi desenate este considerată o nouă artă. Banda desenată a reprezentat întotdeauna un îndemn spre lectură. Literatura rămâne, până la urmă, singura activitate care-l împinge pe individ să vadă dincolo de el, să evolueze prin autodepășire și să se integreze astfel în lume. Lectura este o formare liberă, îl ajută să-și construiască personalitatea, îl creează, îi dă consistență, îl face vizibil în lume. Lectura evocă partea divină a creației.

TEORIE ȘI PRACTICĂ

COPIII, CARTEA ȘI INTERNETUL

prof. dr. Zanfir ILIE

Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” Galați, România

Biblioteca Județeană „V.A. Urechia”, deși este o bibliotecă publică având profil enciclopedic, prin oferta editorială, prin campaniile de promovare a lecturii, prin activitățile desfășurate pe tot parcursul anului, realizate de Secția Copii a Bibliotecii, dar și prin filialele sale, reușește să atragă un număr foarte mare de utilizatori pe segmentele de vârstă sub 14 ani și tineri între 14 și 25 de ani.

Astfel, din analiza utilizatorilor înscriși în anul 2017, beneficiarii principali ai serviciilor de informare și educare rămân în continuare cei mici, utilizatorii de vârstă sub 14 ani, într-un procent de 21,62%, dar și cei tineri între 14-25 de ani, deci din mediul educației formale (elevi sau studenți), într-un procent de 35,13%.

Din analiza datelor după statutul ocupațional, se constată, ca și în situația anterioară, că beneficiarii principali ai serviciilor de informare, educare și lectură sunt elevii, într-un număr de 2587 utilizatori, reprezentând un procent de 39,15% din totalul utilizatorilor înscriși.

Urmare a statisticii efectuate, reiese clar că ponderea utilizatorilor noștri o reprezintă copiii. Acesta este și motivul pentru care biblioteca, în baza bunelor relații cu instituțiile de educație și partenerii culturali din diverse alte domenii, a semnat numeroase protocoale de colaborare și a organizat o serie de activități cu adresabilitate pentru copii.

S-a constatat că cel mai mare impact îl au activitățile care se desfășoară periodic și aici exemplificăm prin Programul educațional-recreativ de vară care acordă o atenție deosebită copiilor, oferindu-le oportunitatea de a-și petrece timpul liber într-un mod constructiv.

Secția pentru copii a Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” iese din bibliotecă, pe tot parcursul vacanței de vară, la ***Biblioteca Estivală*** din Parcul Municipal „Mihai Eminescu”, care se deschide anual, de ziua comemorării trecerii spre veșnicie a poetului nostru tutelar, 15 iunie, și funcționează în fiecare zi a săptămânii, mai puțin sâmbăta, în intervalul orar 09.00-20.00, iar duminica între orele 8.00-13.00. Prin activitățile desfășurate aici, colegii vin în întâmpinarea copiilor într-un cadru non-formal, prin lansarea unor programe educativ-recreative care favorizează

socializarea între tineri, copii și scriitori sau oameni de cultură gălățeni și atrag un număr însemnat de participanți, frecvența aproximativă fiind de 7000. Tot la Biblioteca Estivală, pe lângă carte, care reprezintă esența misiunii unei biblioteci, sunt asigurate și facilități pentru jocuri de șah, rummy și domino, dar și participarea la diferitele programe organizate de Biblioteca „V.A.Urechia”.

La Biblioteca Estivală, *Clubul Curioșilor* își primește micii oaspeți însetați de cultură în fiecare zi de miercuri la ora 10.00, *Cafeneaua Culturală* în fiecare zi de joi între orele 10.00-12.00, *Clubul Vera și Îngerășii* în fiecare zi de duminică începând cu ora 10.00, *Clubul de Go „Axis Libri”* în fiecare zi de vineri în intervalul orar 18.00-20.00, *Clubul de șah „Axis Libri”* în fiecare zi de miercuri între orele 16.30-18.00, *Clubul de Scrabble „Axis Libri”* în fiecare zi de marți între orele 13.00-15.00, iar în curând intenționăm înființarea unui *Club de tenis*.

Componentă a structurii Brandului Axis Libri, *Tabăra de creație „Axis Libri”* este o activitate educativ-recreativă, un alt program al Bibliotecii Estivale care se desfășoară marțea între orele 10.00-12.00 pentru categoria mică de vârstă (7-9 ani) și vinerea pentru copiii cu vârsta cuprinsă între 10-15 ani, în același interval orar.

Beneficiarii prioritari ai acestui proiect sunt copiii și tinerii, care au posibilitatea de a participa la *Tabăra de creație „Axis Libri”*, pe trei categorii de interes: beletristică, pictură și fotografie. Pe toată durata desfășurării *Taberei de creație „Axis Libri”*, participanții se bucură de prezența unor invitați de seamă, profesioniști în domeniul dezbătut, printre care se cuvine să amintim: Nicolae Sburlan – maestru fotograf, Vera Crăciun, Mariana Eftimie Kabbout, Georgeta Muscă – poete, ing. Adrian Smărăndoiu – instructor de șah, prof. Camelia Nenu – inspector de specialitate pe domeniul istorie ș.a., aceștia îndrumând copiii în arta picturii, a fotografiei, a creației literare, a jocului de scrabble și a șahului. Aici s-a înregistrat un număr de participanți de cca 25000 de persoane din categoriile vizate.

La Biblioteca Estivală, pe lângă împrumutul de cărți și periodice – ca dintr-o adevărată minibibliotecă (o căsuță din lemn), sunt scoase la vânzare dintr-o reală minilibrărie (cea de-a doua căsuță din lemn) cărți aduse de către librăriile din oraș la preț de stand, oferind cititorilor oportunitatea de a achiziționa o carte la un preț mai bun decât în librăriile din orașul Galați.

Biblioteca Estivală rămâne deschisă publicului gălățean până pe data de 15 septembrie, oferind acces la servicii de lectură, informare și recreere pentru cei care își doresc să își petreacă vacanța și timpul liber într-un cadru distractiv, educativ, o adevărată oază de liniște și relaxare.

Programul „Grădina cu Cărți” este un program de educație non-formală, inaugurat în luna iunie a anului 2015, care se desfășoară în perioada vacanței de vară în Grădina Publică – parcul cel mai frecventat de copii. Aici, micuții socializează și se distrează învățând. În anul 2017, s-a înregistrat o participare de 6700 de persoane, număr care reflectă interesul manifestat de cei mici de a-și petrece timpul la aceste activități pe care le-au găsit atractive și incitante.

Aceasta nu înseamnă că alte programe, care se desfășoară cu periodicitate anuală sau diferitele proiecte coordonate de bibliotecă, nu acordă o importanță la fel de mare acestui segment de vârstă. Mai mult, prin rolul său metodologic, biblioteca ajunge la copiii din mediul rural al județului, atrăgându-i într-un mod cât mai prietenos la lectură.

Proiectul „Pe aripi de poveste”, cu o valoare totală nerambursabilă de 56.736 lei, câștigat în cadrul sesiunii I - 2017, aria tematică *Educație prin cultură*, finanțat de Administrația Fondului Cultural Național (AFCN), instituție publică subordonată Ministerului Culturii și Identității Naționale, a constat în desfășurarea de ateliere de lectură și construit povești și ateliere de reprezentare și animație culturală, dedicate copiilor cu vârsta de 7-14 ani, prin care s-a urmărit educarea prin cultură a copiilor din mediul rural, din județul Galați. Cele 22 de ateliere s-au desfășurat în perioada 12 mai – 7 octombrie 2017, în 10 localități din județul Galați: Tg. Bujor, Tecuci, Țepu, Măstăcani, Drăgănești, Scânteiești, Independența, Gohor, Barcea, Vânători. Închiderea turneului educativ-cultural a avut loc pe data de 7 octombrie, în cadrul evenimentului „Noaptea în bibliotecă la Galați”, la sediul Bibliotecii Județene „V.A. Urechia”.

Proiectul „Înflorim Europa” – „Europe in flowers” a fost un proiect european inițiat în 2017 de artistul belgian Frank Liefooghe, sub coordonarea europeană a Casei de Cultură Belgiano-Română din Bruxelles „Arthis” (La Maison Culturelle Belgo-Roumaine ASBL) și susținut de Asociația Națională a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România (ANBPR). Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” a fost coordonatorul local al proiectului.

Proiectul a fost destinat copiilor și tinerilor din diferite școli, licee, instituții, asociații sau ONG-uri și a avut ca scop cunoașterea Europei, a diversității ei culturale, precum și a frumuseții naturii din colțurile cele mai îndepărtate ale lumii care umplu de culoare Europa.

Au existat 28 de planșe cu desene ale artistului belgian (șabloane), cu flori din întreaga lume care au fost colorate sau pictate de copii și tineri, folosind orice tehnică, cu orice tip de materiale, fără respectarea obligatorie a șablonului, mizându-se pe creativitatea și inspirația fiecăruia.

Bătălia Cărților a fost un concurs național de lectură, desfășurat în perioada aprilie – octombrie 2017, susținut de Asociația Națională a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România (Filiala Galați) și organizat de Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” pentru a stimula lectura în rândul copiilor și adolescenților și pentru a promova literatura pentru aceștia.

Campania „Hai pe Net”, ediția a VIII-a, s-a desfășurat în perioada 27 martie – 2 aprilie 2017 și s-a focalizat pe cele două direcții prioritare de incluziune digitală: în primul rând instruirea persoanelor care nu au folosit niciodată un calculator sau internetul și în al doilea rând promovarea unor instrumente on-line care să ajute copiii și tinerii să-și evalueze competențele digitale.

În perioada 27-31 martie 2017, la sediul central al Bibliotecii Județene „V.A. Urechia”, s-a desfășurat un curs de inițiere pentru deprinderea competențelor IT. Cursul a fost organizat gratuit pe parcursul a trei zile, unde 10 copii din patru case de tip familial (Casa „Ștefan”, Casa „Aurora”, Casa „Tudor” și Casa „Floare de Colț”) din cadrul DGASPC Galați s-au familiarizat cu diverse cunoștințe despre calculator și componentele sale, au învățat cum să-și facă un CV și cum să caute o informație pe internet. În aceeași perioadă, Filiala nr. 2 „Paul Păltănea” – bibliotecă municipală din cadrul Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” Galați – a organizat o sesiune de instruire a tinerilor în a-și crea un CV cu ajutorul platformei <http://yourock.jobs/ro>, activitate la care au participat elevi de la Colegiul Tehnic de Alimentație și Turism „Dumitru Moțoc”.

Beneficiari ai acestei campanii au fost și elevii de la Colegiul Național „Alexandru Ioan Cuza”, Școala Gimnazială „Constantin Gheorghe Marinescu”, Școala Gimnazială nr. 3 din Galați și Școala Gimnazială „Ion Creangă” din localitatea I.C. Brătianu, județul Tulcea.

Proiectul „Tinerii și mediul virtual: conexiuni periculoase” a fost inițiat și derulat de Filiala nr. 2 „Paul Păltănea”, având ca adresabilitate copiii și tinerii cu vârsta cuprinsă între 10-18 ani și a avut drept scop familiarizarea acestora cu noțiuni care să contribuie la siguranța lor în mediul virtual, prin sfaturi menite să asigure un comportament responsabil și benefic, oferite de specialiști.

Alături de celelalte instituții partenere, Inspectoratul Județean de Poliție, prin Compartimentul de Analiză și Prevenire a Criminalității, Inspectoratul Școlar Județean, prin unitățile școlare subordonate din municipiu și județ și Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, Biblioteca Județeană activează în calitate de susținător al campaniilor de informare a comunității locale, asigurând tot sprijinul necesar derulării eficiente a

acțiunilor de informare corectă în rândul tinerilor pentru a diminua riscurile prezente în mediul virtual.

Proiectul „Promovarea tradițiilor și obiceiurilor populare din județul Galați” – proiect cultural-educațional interjudețean, a avut ca scop conștientizarea importanței conservării și promovării tradițiilor și obiceiurilor în societatea contemporană de către elevii din mediul urban. În acest proiect s-au alăturat cu bucurie și interes instituții de învățământ din mediul rural, care au prezentat elevilor din șase instituții de învățământ din mediul urban tradițiile și obiceiurile din zona aferentă. Activitățile incluse în cadrul acestui proiect au fost: ateliere creative, interactive, șezători, dansuri populare, mese rotunde, prezentări ale portului popular specific zonei, precum și întâlniri cu meșteri populari, artiști populari sau creatori de artă populară. Grupul țintă vizat a fost alcătuit din elevi din ciclul primar și gimnazial, cu vârsta de 7-14 ani. Partenerii proiectului au fost: Inspectoratul Școlar, Centrul Cultural „Dunărea de Jos”, Departamentul Cercetare și Tradiții Populare, comunele Vânători, Reditu, Braniștea, Șendreni, Scânteiești și Fundeni, bibliotecile comunale din comunele amintite anterior, școlile gimnaziale din comunele partenere, instituții de învățământ din municipiul Galați (Școala Gimnazială nr. 28, Școala Gimnazială „Gheorghe Munteanu”, Școala Gimnazială nr. 33, Școala Gimnazială „Mihai Viteazul”, Școala Gimnazială „Grigore Moisil”, Școala Gimnazială „Sfântul Grigorie Teologul”).

De altfel, Biblioteca „V.A. Urechia” derulează și în acest an, pe lângă acțiunile amintite mai sus, o serie de activități dedicate copiilor și tinerilor, printre care se cuvine să amintim:

- *Biblioteca altfel* – o săptămână de manifestări pentru copii și tineri, dedicate Zilei Internaționale a Cărții pentru Copii;
- *Dimineți de lectură*, ediția a III-a – un proiect educațional pentru copii, în care aceștia se întâlnesc săptămânal cu creatorii de carte (octombrie - iunie);
- *Centenarul României Mari* – viziune, cunoaștere și promovare a istoriei de acum 100 de ani – proiect educațional pentru copii, întâlnire lunară unde copiii află detalii, sub formă de poveste, din istoria și despre personalitățile Marii Uniri;
- *Să ne întoarcem la lectură. Citește și tu!* – o campanie eficientă de promovare a cărții și lecturii, chiar cu sprijinul copiilor, care are loc anual în cadrul Festivalului Internațional de Carte „Axis Libri”;
- *Clubul de Șah „Axis Libri”* – întâlnire săptămânală în cadrul Secției pentru Copii (octombrie-iunie), finalizată cu un concurs în cadrul Festivalului Internațional de Carte „Axis Libri”;

- *Carnavalul cărții pentru copii*, ediția a XXXVII-a – concurs de personaje organizat anual pe 1 iunie;
- *Cenacul literar „Destine Junior”*, înființat sub egida Societății Culturale „Destine” București, coordonator scriitoarea Vera Crăciun, se întrunește lunar (februarie-decembrie).

În concluzie, pe lângă lectura cărților, Biblioteca „V.A. Urechia” vine mereu în întâmpinarea copiilor cu o ofertă generoasă atât la Internet (REI), cât și prin Compartimentul Multimedia unde, pe lângă vizionarea de filme, în funcție de gustul fiecăruia, au loc dezbateri și alte activități în care nu lipsește literatura noastră clasică și cea universală.

PROIECTELE „CRESC LA BIBLIOTECĂ” ȘI „JURNAL DE LICEAN” LA BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ BRAȘOV

dr. Ruxandra NAZARE

Biblioteca Județeană „G. Barițiu” Brașov, România

Începând din toamna anului 2017, Biblioteca Județeană „George Barițiu” Brașov a susținut activități legate de aniversarea Centenarului Unirii din 1918 prin proiectul „CRESC la Bibliotecă”. Titlul proiectului este o inspirată prescurtare și înseamnă Cultivăm România Egalității de Șanse pentru Copii (CRESC) la Bibliotecă.

Proiectul a fost depus pentru finanțare în competiția Administrației Fondului Cultural Național și a câștigat finanțarea acordată de aceasta. La acest buget s-a adăugat și finanțarea asigurată de bibliotecă și Consiliul Județean Brașov. Proiectul a făcut parte din aria tematică *Educație prin Cultură* și a fost un proiect la nivel național, implicând ca parteneri alte trei biblioteci județene din Sud-Vestul și Nord-Vestul României (Caraș-Severin, Dolj și Sălaj).

Proiectul a pornit de la nevoia de servicii culturale oferite de biblioteci audienței pasive, adică acelor tineri aflați în situații vulnerabile și de risc, cauzate de sărăcie și de accesul deficitar la cultură. În mod obișnuit, acest public nu află de oferta culturală și nu consumă servicii de bibliotecă, din cauza accesului dificil. Am luat în considerare acest segment de public, deoarece bibliotecile publice sunt instituții care asigură prin lege, prin profilul lor enciclopedic și natura muncii lor accesul tuturor la educație, cultură și resursele disponibile. Autoarea proiectului, Irina Mastan, a intenționat și a reușit să crească rolul bibliotecii publice de facilitator în comunitate. Ne-am adresat unui public țintă format din copii și tineri, cu vârstele cuprinse între 12 și 16 ani, provenind din medii defavorizate, în număr de 50 de

persoane (20 la Braşov şi câte 10 pentru fiecare din cele trei biblioteci partenere). Scopul a fost ca bibliotecile publice să devină agenţi activi şi conştienţi în întărirea coeziunii sociale a comunităţilor lor şi să contribuie la conştientizarea grupului asupra valorilor şi semnificaţiilor legate de Primul Război Mondial şi Marea Unire din 1918. Prin acest proiect ne-am propus să susţinem accesul liber la cultură, să cinstim memoria Unirii din 1918, să valorificăm patrimoniul cultural local, să promovăm diversitatea şi toleranţa. Prin aderarea la abordarea „minţi diferite, soluţii comune” ne-am dorit, alături de partenerii noştri, să încurajăm tinerii spre valorificarea moştenirii istorice şi spre implicarea activă în celebrarea identităţii naţionale.

Întregul proiect a fost gândit şi conceput dintr-o perspectivă inovatoare, în ceea ce priveşte atât publicul ţintă, cât şi conţinutul, şi metodele lui. Participanţii au fost implicaţi în activităţi diverse: ateliere, proiecţii de film, prezentare de corespondenţă etc. Programul proiectului a cuprins un atelier interactiv de istorie, numit „Istoria Altfel”, care a inclus şi vizionarea de materiale video legate de evenimentele ce au influenţat destinul României în perioada Primului Război Mondial. Al doilea atelier, numit „Istoria Citită”, constă în studiul corespondenţei de epocă adaptată specificului local al fiecărei biblioteci partenere şi valorificarea documentelor lor, precum şi instruirea copiilor în redactarea de scrisori, aceştia fiind încurajaţi să interacţioneze cu grupurile alese de către parteneri, împărtăşind experienţa lor din timpul atelierelor. Ultima activitate este intitulată „Istoria de Ieri, Azi”, în cadrul căreia copiii realizează interviuri cu persoane care vor relata amintirile lor despre evenimentele din preajma Unirii României. Mai precis, este vorba despre surse de mână a doua, de repovestirea experienţei celor care au participat la Unire de către urmaşii lor, cei care păstrează aceste amintiri de viaţă.

Impactul proiectului viza atât publicul ţintă prin ameliorarea situaţiei lui, cât şi instituţiile (bibliotecile publice), care îşi diversifică oferta educaţională. Ne-am dorit să sensibilizăm şi responsabili de aceşti tineri (familie, reprezentanţi ai instituţiilor sociale). Reacţia şi feedback-ul imediate ale copiilor şi adolescenţilor au fost de entuziasm şi plăcere de a lucra, apreciind ceea ce au învăţat şi interactivitatea întâlnirilor. De exemplu, atelierul „Istoria Citită” avea drept obiectiv transmiterea experienţei emoţionale, umane din timpul Primului Război Mondial. În cadrul activităţii de studiere a corespondenţei istorice, participanţii au avut ocazia de a cunoaşte poveşti inedite şi impresionante din scrisorile sau jurnalele de acum o sută de ani. Fie că au aparţinut soldaţilor din tranşee, celor care îi aşteptau acasă sau marilor actori politici ai vremii, aceste mărturii prezintă o altfel de istorie: istoria personală, aşa cum rareori este ea prezentată la şcoală. Astfel, practic, tinerii participanţi au aflat aspecte personale legate de viaţa de pe front,

drama războiului și de aspirațiile românilor simpli cu privire la Marea Unire. Cele două activități ale atelierului, cea de studiere a corespondenței istorice și cea practică, de redactare a scrisorilor legate de experiența participanților la ateliere și despre cum percep ei evenimentele Primului Război Mondial și Marea Unire, i-au făcut pe copii să simtă mult mai profund dimensiunea umană a istoriei și să își apropie istoria, înțelegând-o. Corespondența și memoriile celor care au luat parte la război și Unire au stârnit emoții și bucurii atât copiilor, cât și bibliotecarilor, care au redescoperit și revalorificat sursele istorice, proiectul fiind o provocare chiar și pentru ei. Ultimul atelier, de interviuri realizate cu ajutorul tehnologiei (reportofoane digitale), a fost extrem de apreciat prin partea teoretică și cea practică, copiii devenind reporteri și înregistrând poveștile relatate de muzeografi, scriitori, istorici, profesori, cunoscători atenți ai trecutului și experiențelor lui. Impresionat de erudiția istorică și darul de a povesti ale profesoarei și scriitoarei Steluța Pestrea Suci, un băiețel de 12 ani a dorit să cunoască mult mai mult, citind volumele scrise de aceasta. Astfel, biblioteca a facilitat dialogul dintre generații și a contribuit la cunoașterea reciprocă și promovarea lecturii.

De asemenea, produsele proiectului (kitul educațional și testimonialele) au fost diseminate între parteneri, între bibliotecile publice din România și în rândul școlilor și profesorilor interesați să preia modelul, precum și în instituțiile care oferă servicii culturale și sociale. Sustenabilitatea proiectului este asigurată de publicarea kitului educațional, produs tipărit, de interesul bibliotecilor parteneri și de parteneriatele care s-au încheiat. Deși încheiat la sfârșitul anului 2017, proiectul continuă. Preluând modelul și experiența proiectului, Biblioteca Județeană Sălaj a desfășurat ateliere împreună cu școlile din municipiu și diverse alte activități în rețeaua de biblioteci din județ. În februarie 2018, echipa de bibliotecari de la Brașov a susținut ateliere pentru copiii și tinerii aleși de personalul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția copilului (este vorba de un grup de copii din comuna Târlungeni, județul Brașov), continuând să ofere servicii pentru acest public vulnerabil și cu acces limitat la oferta educațională și culturală a bibliotecii publice. În viitor, în colaborare cu bibliotecile publice din județul Brașov, de la Codlea, Prejmer și Râșnov, se vor desfășura ateliere, multiplicând experiențele și beneficiarii proiectului, care a contribuit la crearea unui nou serviciu de bibliotecă.

Sigur, proiectul a întâmpinat greutăți. Principalele riscuri au fost legate de accesul acestei categorii defavorizate și de serviciile sociale. Fiecare partener a ales să apeleze la instituții sociale și caritabile pentru a aplica activitățile din proiect: Biblioteca Județeană Caraș-Severin de la Reșita a apelat la o asociație care acorda burse elevilor săraci, Biblioteca Județeană Dolj de la Craiova s-a adresat unei fundații ce ține de biserică în timp ce

Biblioteca Județeană Sălaj de la Zalău a colaborat cu școlile ce au ales copii săraci dar cu rezultate bune la învățătură și au scutit elevii de absențele din programul școlii pe timpul atelierelor. În cazul lor au intrat în contact cu un grup organizat de beneficiari, asociațiile și fundațiile intermediind comunicarea și facilitând chiar transportul lor la începutul proiectului. Biblioteca Județeană Brașov a cooperat cu Direcția de servicii sociale a Primăriei care a selectat tinerii conform criteriilor din proiect, a comunicat cu tutorii legali ai acestora, i-a convins și a obținut acordul de participare și a pus la dispoziție lista cu numele tinerilor, al tutorilor legali și numerele de telefon. Beneficiarii de la Brașov erau din diferite cartiere, copiii nu aveau cum ajunge în centru la bibliotecă, motiv pentru care transportul la și de la bibliotecă a fost asigurat de bibliotecă și de bibliotecar. Cu adolescenții s-a lucrat foarte greu, aceștia fiind recalcitrați, în relații conflictuale cu părinții sau neparticipând la ateliere. Din această cauză, am avut un număr sub 20 de participanți la ateliere și am extins colaborarea cu școli și profesori, pentru a atinge un număr de 40 de beneficiari, depășind cele stabilite în proiect.

În concluzie, autoarea proiectului, Irina Mastan, a apreciat astfel: „Desfășurarea concretă a proiectului în rândul bibliotecilor partenere a arătat angajamentul bibliotecarilor, pasiunea și creativitatea în realizarea atelierelor, cât și soluții diferite de a găsi colaboratori și a atrage beneficiarii vizati. Dincolo de diferențe, toți bibliotecarii implicați și-au atins obiectivele. Ceea ce ne-a unit au fost entuziasmul și creativitatea, precum și dorința de a ne face cât mai bine munca. În urma proiectului au rămas atât kitul educațional și testimonialul, cât și mapele și planșele didactice utile pe viitor în diseminarea și replicarea activității. Parteneriatul din acest proiect a avut drept rezultat crearea unui model ce poate fi urmat, lărgit și aplicat în anul 2018, în cele mai felurite formule, generând sustenabilitate și aplicabilitate pentru alte biblioteci și instituții de cultură.” [1, p. 7].

Un alt proiect, numit „Jurnalul – portal spre cultură”, a fost desfășurat de Biblioteca Județeană „George Barițiu” Brașov în parteneriat cu Asociația Națională a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România (ANBPR), cu sprijinul financiar al AFCN. Plecând de la interesul tinerilor pentru forma de scriere bazată pe noile tehnologii – blogul – și de la beneficiile pe care le conferă tinerilor genul jurnalului ca formă de literatură confesivă, Biblioteca Județeană „George Barițiu” Brașov a dezvoltat acest proiect editorial. Propunerea editorială a constat în generarea de conținut multimedia care să ofere o alternativă la modul tradițional de abordare a promovării culturii scrise și care să permită, în același timp, lectura într-o cheie nouă și atractivă.

În acest scop, am apelat la manuscrisul lui Valeriu Braniște, *Diariul meu de septiman (Jurnal de licean, 1885-1886)*, aflat în Colecțiile Speciale ale biblio-

teci. Este vorba despre jurnalul unui elev de 17-18 ani, în care sunt descrise lecțiile, profesorii și colegii, lecturile, discuțiile, spectacolele, petrecerile și excursiile la care participau, rezultând valoarea dezvoltării multiculturale, necesitatea construirii unui mod de gândire intercultural. Am ales din acest jurnal 20 de file pe care le-am considerat cele mai relevante și interesante pentru grupul țintă – se regăsesc cu ușurință în ele, rezonează cu trăirile diverselor personaje, le insuflă valori și modele valabile în societatea contemporană – pentru care am generat noi conținuturi media: fișiere audio în care este redat conținutul filelor de jurnal în lectura unui actor profesionist, ilustrații grafice care completează vizual același conținut, realizate de un desenator contemporan. Filele originale ale manuscrisului, care în mod obișnuit nu sunt disponibile publicului larg, au fost digitizate și pot fi accesate liber, împreună cu toate celelalte produse media create și cu transcrierea textului original prin intermediul acestei aplicații web. Aplicația pe care s-a încărcat conținutul proiectului este disponibilă online și poate fi descărcată pe telefoanele mobile. Crearea platformei media – <http://jurnaldelicean.qulto.ro/#/page/1>, <http://jurnaldelicean.qulto.ro/#/page/3>, <http://jurnaldelicean.qulto.ro/#/page/11> – a fost însoțită de tipărirea unui set de cărți poștale cu ilustrațiile la jurnal, o campanie de promovare pe rețelele de socializare, un concurs cu premii și prezentări interactive liceenilor, categoria țintă a proiectului. De asemenea, proiectul a dezvoltat și aplicații de realitate augmentată. Astfel, fiecare carte poștală are imprimat un cod ce poate fi citit cu camera telefonului mobil și tinerii pot asculta fișierele audio sau pot viziona ilustrațiile și textele.

Cel mai interesant feedback l-am avut din partea publicului țintă. În decembrie 2017, împreună cu profesorii lor, un grup de elevi de la Liceul Teoretic „Mircea Eliade” din Întorsura Buzăului, județul Covasna, au vizitat Filiala noastră de copii și tineret și au aflat de proiectele respective, folosind noile tehnologii: IZILIT și Jurnalul. Impresionați și atrași de modalitatea modernă de promovare a lecturii, și-au descărcat aplicațiile. Dar au făcut mai mult de atât. După ce au învățat de la bibliotecarii instructori, au devenit ei înșiși profesori pentru colegi mai mici de la școlile de acasă. S-au întors și în ianuarie 2018 au promovat la o școală gimnazială aplicațiile interactive de istorie și literatură, ajutându-i pe cei mici să descopere valoarea educativă a tehnologiilor și aplicațiilor. În cadrul atelierului de scriere creatoare, sarcina primită de adolescenți a fost să se inspire din acest model și din resursele proiectului și să creeze, la rândul lor, o continuare a unei zile din jurnal sau să spună povestea unei zile pe baza imaginilor ilustrând jurnalul. Cele mai reușite creații urmează să fie publicate în revista școlii.

Intenția managerului proiectului *Jurnalul – portal de cultură*, Claudia Popescu, este de a continua proiectul prin colectarea de asemenea jurnale

inedite din biblioteci, pentru a constitui o bază de date consistentă și nu doar un punct de pornire.

În loc de concluzie, putem considera că interactivitatea, caracterul inovator și îmbinarea dintre aspectul educativ și de divertisment au asigurat succesul proiectelor la publicul țintă și rolul bibliotecii de promovare a educației și culturii prin noile tehnologii.

Referințe bibliografice:

1. MASTAN, Irina. Întâmpinând Centenarul Unirii (1918-2018). Proiectul CRESC la Bibliotecă: Unirea bibliotecilor județene din Brașov, Caraș, Dolj și Sălaj. In: *BiblioMAGAZIN: Buletinul informativ al ANBPR*. 2017, nr. 3(21), pp. 6-7 [on-line]. [Accesat 20.04.2018]. Disponibil: http://anbpr.org.ro/wp-content/uploads/2017/11/BM_212017t.pdf.

MĂ JOC, ÎNVĂȚ, CREEZ, DESCOPĂR! POSSIBILITĂȚI DE DEZVOLTARE A ABILITĂȚILOR SOCIALE, CREATIVE ȘI DE ÎNVĂȚARE ACTIVĂ ÎNTR-O BIBLIOTECĂ

*dr. Dana Carmen PANIGHIANT
Biblioteca Națională a României*

Prin programele educaționale pe care le dezvoltă Biblioteca Națională, ne propunem să fim mai aproape de părinți și de copii în cea mai importantă, delicată și intensă etapă a dezvoltării lor. Ne dorim să le transmitem părinților că este necesar să aloce timp și cât mai multă atenție construirii unei relații complexe și funcționale cu copiii, implicându-se împreună cu ei în activități, arătându-le astfel că este important ceea ce le propun să învețe. Ne dorim ca atât părinții, cât și educatorii să găsească în bibliotecă un sprijin constant, care să-i ajute în efortul de a-i învăța pe copii cum să fie puternici și echilibrați emoțional pentru a face față mai ușor provocărilor ulterioare.

În lucrarea de față ne propunem să prezentăm activitățile și conceptul educațional din cadrul Ludotecii „Apolodor din Labrador”.

Conceptul ca spațiu educativ dedicat copiilor preșcolari, Ludoteca „Apolodor din Labrador” le oferă prilejul de a fi mai aproape de cărți și de lectură, de a se antrena în activități menite să le stimuleze creativitatea, încrederea în sine, inventivitatea, disponibilitatea și abilitățile de a relaționa cu alți copii.

Ludoteca „Apolodor din Labrador” a primit acest nume și și-a deschis porțile la scurt timp după mutarea Bibliotecii Naționale în noul sediu, în care funcționează din anul 2011. De la inaugurarea Ludotecii până în anul 2015,

evenimentele desfășurate aici au fost susținute de parteneri externi: instituții culturale, teatre pentru copii renumite în țară și peste hotare (Teatrul Național de Operetă și Muzical „Ion Dacian”, Teatrul „Ion Creangă” etc.). Ludoteca a fost deschisă în această perioadă doar pentru derularea evenimentelor. În data de 31 octombrie 2015, beneficiind de sprijin financiar bancar prin intermediul Clubului Rotaract și de un concept de design interior realizat de arhitecți de la Asociația „De-a Arhitectura”, a avut loc finalizarea lucrărilor de amenajare și inaugurarea propriu-zisă. Proiectul de amenajare s-a bucurat de această finanțare externă din mediul privat și este un exemplu de succes de parteneriat public-privat din perioada de programare financiară a UE 2014-2020, în special în contextul economic actual, caracterizat de unele constrângeri bugetare în ceea ce privește investițiile în infrastructură.

Această sală oferă un cadru primitor și atractiv unde atât copiii, cât și părinții sunt invitați la experimentare, la joacă și la visare, la comunicare, sunt îndemnați să descopere și să inventeze noi posibilități de petrecere a timpului liber. Este un spațiu unic în Biblioteca Națională, pentru că propune, din punct de vedere arhitectural, atât zone pentru desfășurarea activităților curente dintr-o sală de lectură, cât și zone destinate altor tipuri de activități, de învățare și loisir. Copiii pot interacționa și pot explora, pot învăța și se pot familiariza cu ideea de carte, fie că este vorba de cartea cu specific vizual, tactil, sonor pentru copii de vârste foarte fragede sau cartea de colorat, fie de cartea în care preponderent este textul tipărit. Întregul spațiu este amenajat într-o notă veselă, colorată și atractivă. Ansamblul este compus din zone mobilate ca spațiu de lectură, spațiu destinat activităților didactice, spațiu pentru spectacole de mici dimensiuni, spațiu de joacă și spațiu de odihnă activă. Mobilierul, sub formă de căsuțe, alcătuit din rafturi pentru cărți cu acoperiș, o casă a scenei, o căsuță a jucăriilor și o căsuță tunel, alături de table de scris și table magnetice, care închipuie forma unui oraș, gradene acoperite cu material verde de tip gazon și cu pomi decupați, alcătuiește un ambient estetic îmbietor și antrenant. Spațiul poate fi cu ușurință configurat pentru mai multe tipuri de activități practice de învățare prin relaxare și joacă.

Cu o suprafață de 202,50 mp și un catalog specializat în literatura pentru copii, care oferă acces la o mare diversitate de publicații, cărți ilustrate și periodice, benzi desenate, e-book etc., Ludoteca pune la dispoziția publicului, de asemenea, și kit-uri de jocuri instructive și atractive, care stimulează pofta de joacă și inteligența celor mici. Atât pereții Ludotecii, cât și cei ai holului din față, de 71,64 mp, sunt prevăzuți cu simeze pentru organizarea de expoziții.

În prezent, aici se organizează în regim de gratuitate ateliere tematice și de creativitate cu caracter permanent și ocazionale, destinate copiilor cu

vârste cuprinse între 4 și 6 ani. Activitățile sunt susținute cu resurse proprii sau în colaborare cu alte organizații și instituții din domeniul cultural și educațional și, nu în ultimul rând, cu voluntari inimoși. Copiii sunt invitați într-un univers atractiv, în care să petreacă timpul în mod plăcut și instructiv, alături de educatori, dar și de cei apropiați.

Având la bază un format de lecție interactiv, programele noastre educaționale își propun să completeze formarea școlară și să le ofere copiilor posibilitatea de a trăi experiențe noi de joc și de învățare într-un mediu cultural, cu scopul de a le îmbogăți nivelul general de cunoștințe și de a-i familiariza cu fondul documentar, estetic și social al bibliotecii. Iată și titlurile atelierelor pe care biblioteca le oferă în prezent, împreună cu scurte prezentări ale lor:

- Atelierele de lectură „Citim și povestim cu Apolodor” își propun să atragă copiii spre lectură, să le dezvolte atenția, capacitatea de concentrare, imaginația și creativitatea, prin dialoguri pe marginea poveștilor citite, prin alte metode adaptate vârstelor mici;
- Atelierele de educație plastică „Desenăm cu Apolodor” încurajează creativitatea, stimulează imaginația și simțul observației. Copiii sunt inițiați în diferite tehnici de pictură, desen și modelaj, pe diverse teme din povești sau referitoare la mediul înconjurător;
- Atelierele de audiție „Povești într-o ureche” propune copiilor audiții de povești (de tipul „Noapte bună, copii!”), povestiri, legende și piese de teatru, care să le dezvolte memoria, atenția și puterea de concentrare, dar și capacitatea de a transpune și de a reinterpreta ceea ce au ascultat, folosind alte limbaje și tehnici;
- Videatelierul „CineApolodor” include activități, în cadrul cărora copiii vizionează povești, filme artistice și documentare, desene animate etc., care se constituie în puncte de pornire pentru dialoguri, dezbateri, interpretări, jocuri de rol. Se urmărește dezvoltarea puterii de concentrare asupra imaginilor în mișcare, surprinderea detaliilor semnificative, înțelegerea trăsăturilor de caracter ale personajelor și a relațiilor dintre acestea, creșterea capacității de interpretare și de exprimare;
- La finalul programului de ateliere, părinții sunt încurajați să petreacă timpul împreună cu copiii lor, citindu-le povești, astfel încât a cincea activitate este „Părinții citesc copiilor”.

Participarea la ateliere este gratuită în baza permisului de cititor. Înscrierea se face prin completarea unui formular on-line, accesibil pe site-ul www.bibnat.ro sau prin înscrierea la o adresă de email.

În ceea ce privește activitățile susținute în colaborare de parteneri externi, amintim sesiunile de lectură interactive pentru copii, desfășurate cu ocazia Zilei Internaționale a Cititului Împreună, marcată în anul 2016 cu invitați

speciali din partea Ambasadei SUA. Prin bunăvoința doamnei Brandy Bates, inițiatoarea proiectului „Citim împreună România”, bibliotecarii din Biblioteca Națională a României au participat în anul 2017 la un curs cu o temă referitoare la felul în care se poate cultiva în mod eficient cititul împreună, la beneficiile și frumusețea cititului în rândul copiilor și a celor ce au grijă de ei.

Un alt eveniment important de amintit este lansarea cărții pentru copii „Mașinuța Curcubeu” de Sînziana Popescu, apărută la Editura „Pionier Press” în ediție bilingvă, româno-suedeză și, în cadrul aceluiași eveniment, vernisarea expoziției de ilustrație de carte a artistei Irina Maria Iliescu. Totodată, de o apreciere deosebită s-au bucurat: atelierele interactive de povești și jocuri, organizate în parteneriat cu teatre sau cu edituri cu un important segment de carte pentru copii – Teatrul Mignon și Asociația Beneva, susținute de actorii și regizorii Ioana Petre, Alexandru Nagy, Valentina Zaharia, Marius Ursu; atelierul de creație organizat în parteneriat cu Editura „Arthur”, susținut de autoarea volumului „Ferbonia” Ioana Nicolaie și ilustratoarea Anca Smărăndache; atelierul de inspirație pentru părinți „Caracterul în Ludotecă”, susținut de Asociația Gritty Education, unde adulții au povestit despre pasiunile copiilor și au aflat care sunt acele „super puteri” pe care părinții le pot cultiva în copiii lor prin activități obișnuite.

Ludoteca „Apolodor din Labrador” s-a bucurat neîntrerupt de aprecierile și entuziasmul atât al copiilor, cât și al celor care i-au însoțit. Porțile ei, începând cu anul 2015, sunt deschise și cu prilejul unor evenimente care se desfășoară la nivel național, cum ar fi *Nocturna Bibliotecilor*, *Noaptea Cercetătorilor*, *Noaptea Muzeelor*, Școala Altfel, ocazii cu care Ludoteca este vizitată de sute de copii care revin cu drag.

TRADIȚIE ȘI SCHIMBARE: LECTURA ÎNTR-O LUME DE BASME ȘI POVEȘTI REFLECTATĂ PRIN ACTIVITĂȚI CULTURAL-EDUCATIVE

Corina CRISTEA

Biblioteca Națională a României

Introducere

Această lucrare propune spre analiză necesitatea re poziționării bibliotecii în funcție de provocări actuale, necesitate și cerere, venind, în mare parte, dinspre utilizator. Metode reinventate și reinventabile pot asigura simbioza cu imperati vele tehnologice contemporane. Rolul bibliotecarilor

este, de asemenea, evidențiat, mai cu seamă când aceștia sunt creatorii de conținut narativ valoros, cu caracter informativ și educațional, în special prin livrarea de activități culturale. Aceste activități au efecte concrete asupra sporirii utilizării resurselor și creșterii vizibilității, precum și atragerii și fidelizării membrilor comunității.

Viziunea în baza căreia tranziția de la tradițional la modern ar putea conduce la pierderea identitară este caracteristică stilului de a funcționa al multor biblioteci din lumea întreagă. La pol opus, în contextul în care din ce în ce mai multe biblioteci se confruntă în mod evident cu problema popularității, tot mai mulți specialiști încep să încurajeze admiterea faptului că, din poziția de centre vizibile ale vieții civice, bibliotecile trebuie să învețe să jongleze cu diferite roluri. De multe ori, acest lucru se traduce prin a aduce oamenii împreună, și nu neapărat fizic, și a pune la dispoziție elementele necesare schimbului de idei între aceștia sau interacțiunii cu resursa.

Impresia cu care vizitatorii pleacă de la bibliotecă constă, adesea, în faptul că biblioteca oferă sau are potențial de a oferi mai mult decât i se cere sau i se atribuie în mod convențional. Specialiștii spun că o bibliotecă modernă, inovatoare, nu se limitează la livrarea de conținut într-o singură direcție, ci își propune să întrețină dialogul cu utilizatorii săi prin intermediul unor căi sigure de stabilire a legăturilor comunicaționale bibliotecar–utilizator, utilizator–utilizator. În acest sens, activitățile cultural-educative pot constitui cea mai de seamă valoare informațională și educațională pe care o bibliotecă o poate pune la dispoziție în secolul XXI. Interacțiunea generatoare de valoare informațională și schimb de idei poate consta și în *storytelling*, un concept nu tocmai nou pentru mediul bibliotecilor, dar și în alte activități care pot conduce la fidelizare.

Activitățile educaționale și culturale reprezintă noi calități impuse de schimbarea tehnologică și informațională. Școala poate intimidă, pe când biblioteca are capacitatea de a asigura un mediu informal de studiu și învățare continuă, unde se induce sentimentul de spațiu prietenos, confortabil, primitor și bogat în informație, unde rolul bibliotecarilor este esențial, deoarece oamenii sunt cei care dau valoare informației. Atunci când alegem să îmbinăm funcțiile tradiționale ale bibliotecii cu tendințele moderne, dăm contur unei structuri a cărei influență se extinde dincolo de granițele fizice ale bibliotecii.

Prin acțiunile întreprinse în cadrul atelierelor educative organizate în cadrul său, Sala pentru Copii și Tineret „Ionel Teodoreanu” își propune întotdeauna să captiveze copiii, elevii și tinerii într-un proces de învățare continuă, asigurându-se că vor pleca mai bogați în idei și perspective noi. Conținutul pe care îl livrează se dorește a fi unul util și modern, care să asigure vizibilitate, popularitate și curiozitate, în special în rândul „generației Facebook”.

Profil și misiune

Sala pentru Copii și Tineret este o sală relativ nouă, înființată după instalarea în noul sediu, în anul 2012. Mutarea în acest spațiu generos și primitor am găsit-o compatibilă cu punerea la dispoziția micilor utilizatori a publicațiilor Bibliotecii Naționale într-un spațiu dedicat lor. În acest fel, copiii și tinerii au putut lua contact cu cărți pe care nu le-ar fi descoperit atât de facil într-un depozit de carte.

Sala pentru Copii și Tineret este un spațiu primitor și călduros. A vorbi despre această sală înseamnă a retrăi emoția amintirilor legate de momentele unice ale vârstei: primul basm, prima poezie, prima carte pe care n-o uiți niciodată. Aici descoperi două lumi mirifice: lumea plină de surprize a copiilor și minunata lume a cărților.

Biblioteca își dorește să devină o „a doua casă” pentru copilul sau tânărul în formare. Menirea bibliotecarului este aceea de a motiva intrarea elevilor în lumea cărților și de a întări legătura dintre școală și bibliotecă prin educație non-formală. Biblioteca, la rândul său, își dorește să trezească curiozitatea, dorința de a obține informația direct din paginile cărților, nu doar prin intermediul internetului.

La vârsta școlară se pun bazele formării personalității copilului, asigurarea echilibrului emoțional. Biblioteca vine să contribuie la constituirea trăsăturilor morale și intelectuale ale copiilor, trezindu-le interesul pentru lumea fascinantă a cărții.

Resurse și marketing vizual

Sala de lectură pune la dispoziție 50 de locuri și găzduiește aproximativ 2430 de volume, fondul de carte fiind în continuă dezvoltare. Sala este structurată în felul următor: la intrare, vizitatorul este întâmpinat de un colț de basme și povești; pe partea cu fereastra avem rafturi tematice despre astronomie, științele naturii, istorie; pe culoar se află raftul adolescentului, lectura școlară, și în continuare – pe clase școlare, de la clasa I până la a XII-a – manuale, materiale auxiliare, culegeri de exerciții, materiale pentru învățarea limbilor străine: engleză, franceză, italiană, spaniolă și germană; în capăt, se află rafturi cu enciclopedii și atlase școlare, colecția fiind întregită de planșe frumos colorate în limba engleză și hărți.

„A citi pentru întâia oară o carte este ca și cum ți-ai face un nou prieten” – spune un proverb chinezesc, iar sala este organizată în așa fel încât să devină un spațiu de formare pentru micii ei utilizatori. Copiii și tinerii găsesc aici materiale didactice, planșe, cărți cu povești, basme, enciclopedii, atlase, dicționare, publicații în limbi străine, cărți din bibliografia școlară, manuale și materiale auxiliare. Ei pot consulta documente multimedia, CD-uri, DVD-uri, casete video și audio. Recent, am amenajat și

două rafturi tematice: unul cu benzi desenate, iar altul – intitulat „Raftul părintelui” – reunind cărți de psihologie parentală, puericultură, ghiduri, sfaturi de creștere a copiilor.

Completarea fondului de publicații se face în funcție de nevoile informaționale ale copiilor. Cărțile sunt organizate pe categorii de vârstă, rafturi tematice, sistematice, precum și pe clase școlare. Accesul este liber la raft. În această direcție, accesul la colecțiile bibliotecii reprezintă unul din elementele esențiale în a încuraja copiii să citească.

Sala pentru Copii și Tineret „Ionel Teodoreanu” este locul ideal, unde elevii pot veni să-și facă temele sau să desfășoare activitate de cercetare pentru proiectele școlare. Într-un climat plăcut, sala funcționează ca un *after-school*, în care copiii, pe lângă lecții, pot desfășura activități recreative (șah, board games, jocuri care le dezvoltă inteligența și capacitatea cognitivă). Basmele și poveștile, care te întâmpină cum intri în sală, sunt ca un magnet pentru copii, oferindu-le o perspectivă pozitivă asupra existenței. Faptul că binele învinge răul întotdeauna îi ajută la menținerea unei stări de bine, ca recompensă a lecturii.

Activități culturale-educative: schimb de idei și interacțiune cu resursa

Într-o lume în care schimbarea este accelerator atât pentru accesul la informație, cât și pentru misiunea bibliotecilor devine evident faptul că nu este nimic static în legătură cu lumea informației. Biblioteca Națională își propune să servească populația și comunitatea cât mai bine posibil, astfel că se vede nevoită să abordeze perpetua schimbare venind cu răspunsuri pe măsură. Provocarea este cu atât mai mare cu cât uneltele tradiționale de marketing își pierd relevanța și eficiența.

Cu rădăcini de început de secol XX, când lumea întreagă urmărea explozia promovării ce avea să devină industrie, iată că aceasta ia forma unui instrument nu doar informațional, ci și persuasiv. Tehnicile de marketing și promovare nu mai pot fi structurate și percepute în termenii tradiționali ai secolului trecut. Ajungem, așadar, în punctul de a privi actul învățării ca pe un proces care regândește biblioteca într-un spațiu care încurajează, dezvoltă și întreține învățarea activă și colaborativă. Această nouă eră pe care o traversează marketingul de bibliotecă obligă la reorientarea funcției bibliotecii, ce semnifică, în percepția tradiționalistă, doar cărți și lectură.

Până nu demult, se considera că biblioteca oferă servicii cu un merit inherent, ce convinge automat populația să îi folosească resursele. Observăm că este nevoie tot mai mult și mai des să adoptăm un set de acțiuni întreprinse, pentru a răspunde nevoilor utilizatorilor. În prezent se discută intens despre metode de a „motiva” comunitatea, despre o comunicare directă și interactivă, orientată pe structurarea mesajului în funcție de categorii

de public, toate acestea în defavoarea acțiunilor aleatorii și generalizatoare abordate în trecut.

Sala pentru Copii și Tineret este, periodic, și locul unor activități antrenante: diverse ateliere (de lectură, pictură, de confecționat artefacte cu ocazia sărbătorilor de peste an), proiecții de film, precum și evenimente organizate în cadrul *Săptămânii Altfel*. Vom enumera mai jos unele activități desfășurate în 2018:

Activități pentru elevi din învățământul primar:

- *Cine mă-nțelege, înțelepciune culege* – Joc de proverbe, zicători, ghicitori.
- *Lume minunată – lumea cărților* – Discuție despre personaje din povești care ne-au influențat viața. Vizionarea unor filme de animație cu personaje celebre.
- *Copacul cu povești* – Atelier interactiv de lectură, menit să stârnească imaginația copiilor și să le dezvolte abilitățile de comunicare. Copiii au citit și au ascultat povești, iar apoi au fost invitați să aleagă întrebări-surpriză din copacul cu povești.

Activități pentru elevi din învățământul gimnazial:

- *Fascinanta lume a cunoașterii* – Proiecție de documentare instructiv-educative, urmată de o sesiune interactivă de întrebări și răspunsuri pe marginea filmelor vizionate.
- *Enigmele civilizațiilor străvechi* – Călătorie imaginară în captivanta lume a Atlantidei / a mayașilor, aztecilor și incașilor.
- *Invenții care au schimbat fața lumii* – Marile salturi științifice și inițiatorii lor.
- *Ucenic la marile genii* – Cine au fost Albert Einstein, William Shakespeare, Cristofor Columb? Copiii vor afla răspunsul la aceste întrebări împreună cu bibliotecarul.
- *De la condei la tipar* – Arta manuscrisului și drumul ei către tehnologie. Prezentarea unui material despre istoria scrisului, cu evidențierea rolului decisiv pe care l-a avut scrisul în conturarea unei viziuni închegate asupra existenței, rostului omului și sensului civilizației.
- *Mari personalități ale culturii române* – O selecție de personaje-cheie ale căror fapte, idei sau creații au marcat substanțial viața culturală autohtonă.

Activități pentru elevi din învățământul liceal:

- *Actualitatea clasicii* – Vizionarea unor ecranizări după operele marilor clasici, precedată de o prezentare a operei și activității scriitorului, ilustrată cu publicații din colecțiile curente ale bibliotecii.
- *Mari capodopere ale cinematografului mondial* – Vizionarea unor capodopere ale celei de-a șaptea arte, urmate de discuții pe marginea filmelor, axate pe evocarea unor mari regizori și actori.

- *Capodopere ale literaturii universale* – Discuție interactivă despre cele mai importante cărți care trebuie citite într-o viață.
- *Ora de istorie: oameni, fapte, epoci* – Prezentarea unor evenimente istorice majore, care au modelat lumea în care trăim.
- *Incursiune în Roma antică* – Liceenii sunt invitați să facă, împreună cu bibliotecarul, o imersiune în istoria străveche, pentru a descoperi împreună cum trăiau oamenii și cum era organizată societatea cu mii de ani în urmă.

Putem afirma că aceste evenimente sunt tot atâtea reușite, copiii fiind deosebit de participativi și entuziaști în a lua parte la ele. Pe de altă parte, aceste evenimente mijlocesc și interacțiunea cu resursa, sub formă de schimb informațional cu conținut instructiv-educativ. Bibliotecarii se îndreaptă, profesional, către sfera de mentoring, proiect management și pedagogie. Activitățile presupun analiză, planificare, implementare și control. Se stabilesc obiective și categorii țintă, grupuri de nișă. Marketingul și promovarea pun accent pe planificare și vizibilitate.

Sala pentru Copii și Tineret se proiectează astfel, ca un spațiu generos, simbolic, deschis, generator de idei. Referitor la ideea expusă în introducerea acestei lucrări, idee potrivit căreia managementul de bibliotecă se teme, adesea, de pierderea identității, putem afirma că Sala pentru Copii și Tineret de la Biblioteca Națională îndrăznește să întruchipeze ideea de spațiu liber, care îndeamnă la negociere și reinventare, fiind un spațiu jucăuș și deschis, cu potențial de aventuri și surprize. Își propune, de asemenea, să evolueze colaborativ cu utilizatorii, renunțând la atitudinea dominatoare, impunătoare și contextualizată în favoarea decontextualizării și spiritului creativ.

În contextul celor expuse anterior, putem afirma aici că nu se pune problema de „a ține pasul”, ci că se impune o viziune care să presupună ca biblioteca să se proiecteze drept instrument de prima utilitate în livrarea de servicii informaționale comunității pe care o servește.

Relația dintre conținutul livrat pe cale orală și cel conținut în resursa pusă la dispoziție se pot completa reciproc, prin urmare pot îndeplini rolul educativ independent. Evenimentele pot sprijini formarea gustului pentru lectură sau dezvoltarea interesului pentru obiceiul de a citi și de a utiliza biblioteca în viața cotidiană. La rândul lor, resursele sunt esențiale în susținerea și intensificarea obiectivelor educaționale. Aceste două elemente, în opinia mea, sunt esențiale unul pentru celălalt, permițându-le celor implicați să răspândească idei, opinii și să participe activ la o societate bazată pe cunoaștere.

Concluzii

Cititorul tradițional încă există, însă acesta a suferit o metamorfoză comportamentală în relație cu informația. Se observă nevoia de a interacționa cu resursa, de a o accesa prin alte metode decât cele tradiționale.

Programele oferite prin intermediul Sălii pentru Copii și Tineret își propun să inspire tinerii către o viață presărată cu lectură și învățare continuă. Evenimentele culturale au rolul de a asigura relevanță continuă în ceea ce privește conținutul resurselor existente, pun în valoare și promovează colecția, iar resursele sprijină cu informație care aduce plus-valoare.

Sala pentru Copii și Tineret „Ionel Teodoreanu” oferă oportunități egale și acces gratuit tuturor tinerilor dornici să-i descopere bogăția. Spațiul generos și primitor încurajează accesarea resurselor într-un mod în care să-i pregătească pe cititorii de astăzi să devină liderii de mâine.

ÎMPREUNĂ PENTRU COMUNITATE. DEZVOLTAREA DE PARTENERIATE ÎN CADRUL BIBLIOTECII JUDEȚENE „OCTAVIAN GOGA” CLUJ

Cristina TOTELECAN, Cristina POP
Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj, România

În contextul în care biblioteca își asumă rolul de al III-lea spațiu, ca un loc unde învățarea colaborativă și interacțiunea comunității sunt tot mai importante, biblioteca județeană e considerată un partener de încredere. Rețeta succesului pentru a oferi servicii de calitate, actuale și în conformitate cu cerințele comunității, după ghidurile IFLA, este ca biblioteca să facă parte dintr-o rețea de colaborare, în care părțile implicate să nu concureze, ci să coopereze în beneficiul comunității locale. Astfel, deoarece biblioteca are mijloacele necesare precum și un loc bine definit în comunitatea clujeană, diferite fundații, ONG-uri și alte instituții locale vin cu oferte de parteneriate în folosul comunității.

Parteneriatul e văzut ca o modalitate de a colabora a două sau mai multe părți pentru a realiza interese sau scopuri comune. Scopul comun al parteneriatelor bibliotecii este binele comunității, așa că ne-am implicat în toate parteneriatele care sunt în slujba comunității, fie cu activități desfășurate la bibliotecă, fie cu activități de tip outreach (extra muros).

Parteneriatele cu instituțiile de învățământ din cadrul programelor de educație permanentă, desfășurate la toate secțiile și filialele, au ca scop unificarea și concentrarea resurselor materiale, informaționale și intelectuale în scopul atragerii către bibliotecă și lectură a noilor segmente de utilizatori, derulării programelor de educație permanentă și a activităților de loisir pentru toate categoriile de public.

În cadrul acestor parteneriate se desfășoară diverse proiecte cultural-educative cu tematică diferită, pornind de la bunele maniere, dramatizare, istorie locală, ecologie și chiar ateliere de lectură inter-generațională. Pentru a observa progresul și impactul activităților desfășurate asupra copiilor, în cadrul proiectelor tematice se aplică metodele de evaluare Entitle.

Parteneriatul cu Simplon și Kids Go Tech (2017-2018) a inclus organizarea unor ateliere pentru copii, care să contribuie la dezvoltarea competențelor digitale ale acestora și implicarea lor în viața comunității. Biblioteca pune la dispoziție spațiul, suportul tehnic, personalul responsabil de organizare, iar asociațiile vin cu partea de management, curricula, aduc voluntari și o parte din aparatură. În cadrul parteneriatului s-au desfășurat:

- Ateliere *Coder Dojo* – cursuri gratuite de programare pentru copii din medii defavorizate. În 2017 au participat 36 de copii și s-au implicat 10 voluntari. Finalitatea atelierelor presupune familiarizarea copiilor cu calculatorul, deprinderea abilităților de programare, orientarea spre domeniul IT.
- Ateliere de robotică organizate cu ocazia *Code Week*, unde au fost instruiți 120 de copii și au fost invitați specialiști în roboți, drone și elicoptere. Astfel, copiii au aflat cum se programează un roboțel, cum funcționează o dronă și cum se manevrează un elicopter, lucru deloc ușor.

Parteneriatul cu Teatrul Puck a inclus:

- Prezentarea pieselor de teatru pentru copii în cadrul evenimentelor organizate cu ocazia *Nocturnei Bibliotecii* și a *Zilei de 1 iunie*.
- Ateliere de scriere creativă pentru adulți, susținute de scriitorul Ovidiu Pecican, biblioteca punând la dispoziție spațiul necesar și cărțile propuse spre lectură, fie de coordonator, fie de participanți. Scopul acestor activități a fost formarea primelor deprinderi artistice pe baza familiarizării cu instrumentele, mijloacele și procedeele autorului de scrieri în proză.
- Participarea în cadrul Festivalului stradal *Wonder Puck* cu standuri cu cărți pentru copii și diferite ateliere creative (gen confecționarea păpușilor din lână, confecționarea semnelor de carte prin tehnica origami, ore de lectură etc.) pe parcursul a trei zile.

Parteneriatul cu Uniunea Scriitorilor din România – filiala Cluj implică:

- Organizarea lansărilor de carte.
- Participarea scriitorilor la jurizarea unor concursuri de creație literară organizate de bibliotecă (Concurs de poezie on-line, „Micii creatori”), precum și la concursul de lectură „Bătălia cărților”, secțiunea adolescenți.
- Proiectul pentru adolescenți „Întâlniri cu personalități clujene la bibliotecă”.

- Coordonarea Cenaclului literar „Traian Brad” al bibliotecii de către un tânăr scriitor clujean, Victor Constantin Măruțoiu.
- Activități de promovare a lecturii, care au ca invitați și scriitorii pentru copii, în cadrul programelor organizate anual cu ocazia Zilei Internaționale a cărții pentru copii.

Parteneriatul cu Lolly Boom prevede participarea bibliotecii la Festivalul Familiei, în cadrul căruia se desfășoară activități culturale și recreative pentru întreaga familie. Suntem parteneri de la prima ediție, din 2015. Biblioteca participă cu Bibliobuzul încărcat cu cărți pentru copii și jucării în parcul central al orașului și organizează diferite ateliere de creativitate și lectură pe grupuri de vârstă.

Parteneriatul cu Fundația Noi Orizonturi, în cadrul proiectului „Comunicatorii Generației Z”, destinat tinerilor, s-a desfășurat la Secția pentru adolescenți sub forma unor ateliere tematice.

Parteneriatul cu Banca Comercială Română, numit „Școala de bani”, s-a derulat sub forma unor ateliere de educație financiară, susținute de specialiști ai băncii și destinate adolescenților, scopul fiind ca aceștia să deprindă un comportament financiar responsabil. Ei au aflat că banii se câștiga greu, prin muncă, și se pot cheltui foarte ușor dacă nu suntem suficient de conștienți de cum ar trebui să îi gestionăm.

Parteneriatul cu Asociația Firul Ariadnei – o asociație pentru întreaga familie – a început ca un voluntariat al unei mămici care venea la bibliotecă să găsească un spațiu prielnic și o comunitate cu care să împărtășească experiența sa profesională. Doamna este psihopedagog, kinetoterapeut și psihomotrician. La început, a organizat o serie de întâlniri, având ca invitați medici pediatri care promovau valorile fundamentale pentru o viață mai bună în familie, bucuria de a trăi și respectul pentru oamenii de lângă noi. Cu timpul, s-a implicat în organizarea și susținerea Clubului Mămicilor la bibliotecă, unde săptămânal au loc activități pentru toate generațiile. În cadrul acestui club, mămicile împărtășesc experiențe cu alte mame, învață unele de la altele în spațiul ludotecii, primesc sfaturi și dispun de jucării pentru copii. Aici se organizează:

- ora poveștilor,
- vizionări de diafilme,
- ateliere de lucru manual ca formă de socializare după modelul șezătorilor de altădată,
- ateliere de crafting, reciclare creativă,
- ateliere Montessori.

Colaborarea s-a dezvoltat, astfel că acum biblioteca se implică și ea în derularea Festivalului „Traista cu Povești” – un eveniment multicultural, organizat de Asociația Firul Ariadnei, derulat pe parcursul a câteva zile și încărcat cu provocări ce au la bază lectura și cartea.

Parteneriatul cu Universitatea Babeș-Bolyai implică o serie de colaborări. Studenților de la Facultatea de Litere li s-a acordat dreptul de împrumut la domiciliu și posibilitatea să presteze în spațiul bibliotecii orele de practică necesare absolvirii.

Tot prin intermediul acestui parteneriat s-au organizat cursuri de învățare a limbilor străine, traduceri de documente utile publicului și ajutor la aranjarea fondului Bibliotecii Mobile.

Prin implicarea cadrelor didactice de la Facultatea de Istorie și Filozofie, a fost organizat Clubul de filozofie pentru copii, conceput ca un program de stimulare și formare a abilităților de gândire de la vârste fragede. În cadrul acestei noi forme de provocare la lectură, la fiecare întâlnire s-a citit o poveste (ex.: *Alexander și șoricelul de jucărie* de Leo Lionni, *Copacul cel darnic* de Shel Silverstein, *Copacul dorințelor* de William Faulkner, *Ce poți face cu o idee?* de Kobi Yamada), pe baza căreia copiii au fost încurajați să enunțe propriile idei și să discute despre ce înseamnă să avem voință, ce înseamnă dreptatea sau alegerile din viața noastră etc. Pe scurt, Clubul de filozofie pentru copii îi ajută să-și articuleze și să-și conceptualizeze ideile și să gândească independent, creativ și inovativ, să fie toleranți față de ideile altora, să lucreze în colectivități inovative de oameni cu o gândire asemănătoare.

În cadrul **Parteneriatului cu Direcția Generală de Asistență Socială și Protecție a Copilului**, biblioteca a organizat întâlniri cu instituțiile de învățământ clujene, la care au avut loc prezentări despre drepturile copiilor, protecția copiilor cu nevoi speciale sau dizabilități etc.

În **Parteneriat cu Inspectoratul de Poliție Cluj, Direcția de analiză și prevenție a criminalității**, au fost realizate întâlniri cu reprezentanții legii pe diverse teme de conștientizare informativ-preventive și educative, cum ar fi siguranța pe internet, siguranța în circulație. În fiecare an suntem invitați de Inspectoratul de Poliție Cluj și participăm cu cărți, jucării și alte activități dedicate copiilor la *Orășelul copiilor* organizat cu ocazia Zilei Internaționale a copilului, în parcul central al orașului.

În cadrul **Parteneriatului cu Asociația Preventis și cu Centrul de Resurse pentru Adolescenți ADOLESCENTEEN**, aflat sub patronajul UNICEF, biblioteca a găzduit periodic întâlniri cu elevii aflați la vârsta adolescenței, la care s-au analizat subiecte ce îi privesc în mod special pe ei: fenomenul de bullying, sexualitatea și responsabilizarea în luarea deciziilor.

Toate aceste eforturi comune de promovare a culturii și de creștere a prosperității spirituale și materiale a membrilor comunității sunt vizibile și pentru cei care nu iau parte la evenimente datorită parteneriatelor pe care biblioteca le are cu postul **Radio România Cluj** și cu televiziunea română **TVRI**.

СОВРЕМЕННАЯ БИБЛИОТЕКА ДЛЯ ДЕТЕЙ: ФОРМАТ, НАПРАВЛЕНИЕ И ОСОБЕННОСТИ ДЕТСКОГО ЧТЕНИЯ

*канд. культурологии Алла ГОРДИЕНКО
Национальная библиотека Украины для детей*

Во все времена бесспорными и безоговорочными являлись две цели существования детской библиотеки – дать юному читателю беспрепятственный доступ к хорошей литературе и привить ему любовь к чтению. Привить любовь к чтению по сути обозначает следующее: создать условия для того, чтобы дети ЗАХОТЕЛИ внести в топ своих потребностей использование этого самого доступа к хорошей литературе. С первой целью – необходимостью пополнять фонд качественными детскими изданиями – детские библиотеки справляются, налаживая коммуникации с уже вполне предсказуемыми взрослыми (представителями государственных учреждений, партнерами-издателями, спонсорами и т. д.). Это большая и порой очень трудная работа, но ее стратегии имеют материальную основу, а посему – привычнее.

Что же касается второй цели – работы с детьми, то с их мировоззрением, в которое аккуратными кирпичиками нужно закладывать фундамент любви к чтению, то у детской библиотеки неизменной является необходимость варьировать способы воздействия, лавировать между запросами юных пользователей и тем, что им действительно необходимо (с точки зрения мудрых взрослых). И конечно же обновляться – безостановочно, успевая за всеми детскими и подростковыми трендами.

А между тем люди, обеспокоенные будущим общества, все чаще озвучивают проблему «детского нечтения» как одну из апокалиптических. Отчасти объясняя этим нежелание поддерживать институт детской библиотеки, представляя его как несостоятельный, увязший в традиционных принципах работы и не дающий результатов. Возникает вопрос: как найти баланс между необходимостью сохранить традиции, попытками удержать лучшее из прошлого опыта и построением полностью новых отношений между читателем и библиотекой?

Ответить сложно. Бесспорно, главным во взаимоотношении ребенка и библиотеки остается книга. И все действия вращаются вокруг нее. Но формат работы библиотеки для детей в первую очередь определяет главная задача — ориентироваться на запросы пользователя и, трансформировав традиционный опыт, превратить его в читателя.

Но давайте разберемся в том, насколько вообще состоятельна проблема «нелюбви» детей к чтению? Насколько обоснованы «нерадужные» прогнозы относительно будущего, которым будут управлять «дети, не знавшие книг»? И тут хочется вспомнить высказывание Сократа: «Нынешние дети любят роскошь; они дурно воспитаны, не уважают начальство, непочтительны к старшим и предпочитают занятиям болтовню». Извечная проблема конфликта поколений. Упрек в предпочтении болтовни занятиям мы можем смело заменить на «предпочитают книгам гаджеты» и вложить это высказывание в уста наших современников. Но, вспомним свое детство. Вспомним списки литературы на лето, которые повергали многих из нас в ужас, поскольку казалось, что все солнце и всю беззаботность летних каникул придется отдать в жертву этому страшному перечню. Хотя были и те (но их, согласитесь, и тогда было не так много), кто жадно проглатывали рекомендуемую литературу и воодушевленно искали «добавку» в библиотеке. Потом, через какое-то время процент читающих детей становился выше – появлявшаяся нужда в новых ярких впечатлениях подталкивала нас, детей, к приключенческой литературе, затем еще скачок – эмоциональное взросление – и вот девочки уже плачут над книгами о подростковой любви и героях своего времени, а мальчишки, уходят в исторические романы и фэнтези. Да, это условное разделение, но все мы находили свой путь к чтению именно тогда, когда в этом появлялась потребность. А книги из категорий, интересных детям, лишь изредка гостили в школьной программе. И многие из нас, ныне не представляющих свой мир без книжных страниц, не особо вдохновлялись обязательно внедряемой в уроки литературы классикой. Но у каждого наступал личный ключевой переломный момент, который в корне менял отношение к чтению. И становилась любимой ненавистная ранее классика, и, за порой предсказуемыми поворотами ее сюжетов, уже читались и воспринимались глубокие мысли, а наши юные умы стремились постичь истинные ценности. Всему свое время.

К тому же, утверждать, что нынешнее поколение не читает – безосновательно. Точно также в каждом классе есть те, кто боится пресловутых летних списков и те, кто буквально живет на книжных страницах. К сожалению, не все готовы воспринимать поколение детей пост 2000-х, поколение цифровое, поколение Z. Это, по большей части, гиперактивные дети с клиповым сознанием, с инфантильным и потребительским отношением к жизни, но поколение очень творческое. Заявления о том, что эти дети не читают – не обоснованы. Дети этого поколения любят учиться, а значит читать, но они категорически не

терпят нравоучений, не любят, когда выбор делается за них, не выносят навязывания чужого мнения. Они читают, но не то и не так, как читали дети предыдущих поколений. Исследование читательской Академии Великобритании показало, что большинство детей поколения Z читают деловую книгу, 63% детей выбирают книги себе сами, 86% детей в возрасте 6-17 лет считают, что для достижения целей в жизни нужно быть хорошим читателем. При этом уже прослеживается тенденция чтения книг для удовольствия — 58% детей читают книги именно для этого. У таких детей развита склонность к точным наукам и логике и, вырастая, они займут управленческие должности. Мы находимся на стыке взаимоотношений между человеком, который писал по прописям и читал обычные книги и человеком, который читает гипертексты, писать не умеет вообще, имеет дело с иконками и даже не набирает тексты. Например, политолог Екатерина Шульман [2] в своей статье «Конфликт поколений: современная молодежь самая удачная» высказывает наблюдения о том, что впервые в истории человечества следующее поколение знает больше, чем предыдущее, и обучение идет в обратном порядке. Это воспринимается несколько нелогично, потому что вся наша культура построена на том, что предшествующее поколение передает свой опыт следующему. Стремление быстро-быстро вложить в ребенка умения и навыки с тем, чтобы он был подготовлен к жизни, сменилось ощущением, что нельзя в него ничего инсталлировать, потому что мы не знаем, как изменится мир завтра.

С другой стороны, как утверждает известный ученый в области нейронауки и психолингвистики Татьяна Черниговская [3], важно понимать, что современный ребенок — другой человек, и у него другой мозг. Многим из нас, взрослых, нравится этот, другой мозг и мы уверены, что никакой опасности в этом нет. А она есть. С детьми необходимо заниматься, необходимо развивать их способности и не давать лениться мозгу: «мозг киснет, если у него нет когнитивной нагрузки. Если вы ляжете на диван и полгода будете лежать, то потом вы не сможете встать. И с мозгом происходит абсолютно то же самое».

А какое место занимает детская библиотека в процессе развития нового поколения? Самое прямое. Библиотека для детей является одним из основных социальных институтов, которые призваны выполнять эту миссию — миссию воспитания сознания, инкультуризации детей, для которых технический прогресс — не процесс, за которым нужно успевать, а естественная среда обитания. Первое — мы должны принимать это поколение таким, каким оно есть, с их особенностями восприятия и мышления. И детские библиотекари как никто лучше

справляются с этой задачей. Заинтересованные в результатах своей работы, мы не видим проблемы в привлечении современных детей к чтению, для нас это каждодневная, привычная, однако далеко не рутинная работа. И все разнообразие способов привлечения ребенка к чтению основывается на одном принципе: ощущать себя на одной плоскости с детьми, понимать их потребности и интересы, находя общий язык через игры, через отдых, через развлечения. В таком формате общения всегда можно найти место и для книги.

Одним из ярких примеров такого плодотворного книжно-развлекательного общения в Национальной библиотеке Украины для детей стало «Библиотечное лето – 2017» [1]. За шестилетний период программа «Библиотечного лета» превратилась в популярную площадку организованного детского досуга столицы. Ежегодно в начале летних каникул регистрируется более 200 участников летних библиотечных программ и количество их ежедневно возрастает. Но к концу летнего периода читательская активность несколько стихает – дети едут на отдых и, возвращаясь в город, не все возвращаются в библиотеку. В этом году ежедневное количество читателей, которые становились участниками событий «Библиотечного лета», превышало полсотни ребят и, когда запланированные программные мероприятия заканчивались, они не расходились домой, а оставались в библиотеке, разбредаясь по отделам обслуживания: общались, читали, обсуждали. Какие же секретные инструменты влияния, благодаря которым все дети возвращались в библиотеку после отдыха за пределами города и даже не хотели ехать на море, использовались в этой летней программе? Почему родители привозили детей из отдаленных микрорайонов в библиотеку каждый день как на работу и терпеливо часами сидели в читальных залах – читали, работали, а иногда и сами участвовали в мероприятиях летних чтений с погружением, таких как «Книжные игры»? Главный секрет такой популярности заключается именно в формате «погружения». Выглядело это примерно так: каждая неделя лета была построена таким образом, чтобы с первого дня дети «нырнули» в книги и до конца недели читали, рассказывали, проживали, инсценировали, демонстрировали друг другу сюжеты и персонажей во время мастер-классов, костюмированных вечеринок, модных показов и тому подобного. Каждый день читатели вместе с библиотекарями открывали новые книги, придумывали и рассказывали свои истории по теме или придумывали собственные концовки известных книг. Конечно же, для таких чтений-погружений библиотекари заранее подбирали лучшие тематические книги. Недели, учитывая вкусы и возраст активных участников чтений – от 4 до 13 лет.

Уникальность, непохожесть одной недели на другую также способствовали увлечению детей событиями Книжных игр: одну неделю все читатели были детективами, вторую – пиратами, затем была какая-то загадочная Неделя «Ч», а впереди ждали и крылатая, и вкусная, и фантастическая недели! Действительно, как тут можно что-то пропустить – надо попробовать все! Уникальность была обусловлена еще и тем фактором, что программу каждой недели готовила другая команда библиотекарей. Неделя сплошной экспрессии и драйва, квестов, карнавалов, перевоплощений вдруг сменялась экспериментариумом с лабораторными опытами. Затем следующие пять дней подряд утро начиналось с подвижной разминки, а еще через неделю в Летнем двореке все «медитировали» с различными видами песка – обычным, кинетическим и песком на светодиодном планшете. Некоторые работники внутренних отделов, которые обычно читателей не обслуживают, летом стали настоящими «звездами» благодаря незаурядным мероприятиям, которые произвели неизгладимое впечатление на читателей. Такой, например, стала атмосферная экскурсия-квест «С Хоббитом в книжные пещеры», организованная сотрудниками отдела формирования и хранения фонда: волшебником Гэндальфом, Бильбо Беггинсом, Голлумом и Гномом.

После окончания летних чтений мы спросили участников: «Какие события этого лета вам понравились больше всего?» И получили очень разные ответы, из которых понятно, что у каждой недели и у каждого жанра нашлись свои поклонники. Среди лучших недель чаще всего читателями назывались Детективная, Неделя «Ч», Вкусная, Крылатая, Голубая, Остров сокровищ, Путешествия по миру. Среди лучших моментов лета дети вспоминали квесты на Пейзажной аллее и в Софии Киевской, Птичий квест в библиотеке, поход в Музей игрушки, экскурсию в Авиационный музей, День мороженого, запуск воздушного змея и показ украинских костюмов. Но большинство ответов были вот такими: «Очень понравились в этом году чтения с погружением!»; «Ничего лучшего я не видела!»; «Понравилось все лето!»; «Все лето было невероятным!»; «Мне понравилось все !!!».

Детские ответы открывают нам третий «секретный» ингредиент популярности летних чтений – многообразие тем и занятий интриговало и увлекало как детей, так и взрослых. Конечно же, и это не новость, детская библиотека всегда держит руку на пульсе изменений и инноваций. Но в формате погружения и логического развития книжной темы постоянная смена видов занятий и форм просто необходима. Например, когда ты целую неделю не просто читаешь

детективные книги, но параллельно встречаешься с настоящими детективами – полицейскими, в «реале» узнаешь от автора книг, взятых на абонементе, о секретах «кухни» писателя детективного жанра, да еще проходишь курс обучения в Школе детективов и получаешь сертификат – тогда ты точно раскроешь дело о похищении «печенек» в библиотеке и успешно пройдешь квест на тему поиска сокровищ на Пейзажной аллее, и, конечно же, обязательно захочешь прочитать все книги, по которым проходили летние события.

Удачным нововведением стало изменение принципа системы оценивания и мотивации. Для того, чтобы как можно больше участников программы смогли ощутить вкус победы, итоги подводили еженедельно, ежемесячно и, окончательно, уже в финале программы. Еженедельные рейтинги были прозрачными и доступными: дети могли посчитать ежедневные звездные отметки в сведениях летнего дворика и проверить звездные наклейки в своих зачетных книжках. Еженедельно же рейтинг публиковался в социальных сетях и размещался на доске объявлений, где каждый мог найти номер своей «зачетки», оценить на какую ступень в рейтинге он поднялся, а также проанализировать, в каких направлениях программы летних чтений он еще не участвовал. Главное – не имело значения, когда читатель присоединился к библиотечному лету – при условии активной читательской деятельности победителем можно было стать как сразу в первую неделю участия в Книжных играх, так и подключившись среди лета.

Вот почему после завершения лета большинство участников «Книжных игр – 2017» перешли в категорию настоящих ЧИТАТЕЛЕЙ, участников кружков и читательских объединений, постоянных и активных посетителей различных мероприятий и болельщиков библиотеки, причем целыми семьями.

Программа летних чтений в этом году ярко продемонстрировала то, о чем мы знаем, но в напряженной ежедневной работе иногда забываем: детям нужно больше доверять, уважать их мнение, прислушиваться к ним, вести разговор на равных, не обманывать их ожиданий. Тогда и они будут доверять вам. Летние чтения как раз позволяют библиотекарям «открыть» своих читателей, стать им настоящими друзьями. Друзьями, к которым хочется приходить в гости, которые всегда рады пообщаться, посоветовать интересное мероприятие и нужную хорошую книгу. А в этом и заключается наша работа.

Не менее захватывающими были мероприятия Зимнего Фанклуба – программы активного чтения, которая увлекла детей в период зимних праздников. С 19 декабря (Дня Святого Николая, которым

традиционно начинается новогодне-рождественский период) была продумана еженедельная читательская программа с интересными заданиями разных уровней сложности, приятными сюрпризами и бонусами. Регистрируясь в программе, каждый из участников получал специальную карточку читателя, на которой открывался персональный интеллектуальный счет. Библиотечную валюту (библы) дети получали за выполненные задания – прочитанные книги, созданные интеллектуальные продукты и активное участие в заседаниях литературных фан-клубов. За заработанные библы они имели возможность купить интересные книги, а также приобрести семейный билет на Пижамную вечеринку, которая стала еще одним незабываемым событием этой зимы. И это не удивительно, поскольку пижамные вечеринки – весьма популярный нынче вид досуга у молодежи. Более чем неформальная обстановка и непринужденный дресс-код (пижамы и/или забавные тапочки и необычные носки) сыграли свою роль. Библиотекари решили провести «Пижампати» не только для юных читателей, но и для их родителей. Причем родители были не только зрителями, но и полноправными участниками праздника. Дети погрузилась в творческое задание по оформлению масок для сна, прошли забавный психологический тест, а затем поиграли в веселую сказочно-книжную викторину «Персонаж», объектами обсуждения которой были сказочные герои – «жители» книг современных украинских авторов. Завершили детские развлечения мастер-классом по современному танцу. Для взрослых участников вечеринки книжный стилист библиотеки открыла свой модный литературный бутик и рассказала о последних книжных новинках, которые только поступили в библиотеку. Затем родителей так же пригласили на танцевальный мастер-класс. Поскольку вечеринка пижамная, то и танцы были с подушками и мягкими игрушками. Это неожиданное предложение от библиотеки вызвало массу положительных эмоций и драйва у взрослых. В конце праздника компании детей и родителей объединились, чтобы вместе потанцевать и устроить бой подушками – интеллектуально-подвижную забаву-соревнование по сюжетам современных детских книг. Детская команда победила по количеству правильных ответов, что и неудивительно, ведь они наши читатели!

Необычными мероприятиями привлекают юных читателей и детские библиотеки в областях Украины. Например, уже два года работает проект «Фабрика впечатлений» Черкасской областной библиотеки для детей. Идея проекта появилась на волне

популярности многочисленных видеоблогов, посвященных отзывам потребителей на разнообразные товары. Логика была простой – если обычные ролики о новом телефоне или самокате пользуются популярностью среди сверстников и имеют рекламное влияние, почему бы не попробовать подобный механизм в отношении книг? Тем более, дети любят снимать видео и технически это можно сделать даже с помощью обычного смартфона. Задание было вполне приемлемым: снять 3-х минутный видеоролик, в котором коротко, креативно и убедительно рассказать о любимой книге, анализируя сюжет и характеры героев, дать информацию об авторе, но в такой форме, чтоб это было логично построено, интересно и побуждало других детей к прочтению. В конкурсе принимали участие дети от 6 до 18 лет и были, конечно, вовлечены взрослые – родители, учителя, библиотекари. Работы оценивались по пяти критериям: содержание, режиссура и креативность, грамотность речи, качество съемки, артистизм участника. На конкурс пришло много интересных работ, были отмечены и награждены победители. Но главное, что можно уверенно сказать об этом проекте: он стимулировал детей к чтению, обсуждению литературных впечатлений со сверстниками, а также к посещению библиотек. Живое обсуждение и комментарии выложенных в Интернет видеороликов делают библиотеку в Сети популярной площадкой для взаимодействия читателей. Также анализ присланных работ позволяет лучше понять круг читательских интересов и проследить степень заинтересованности и понимания читателями литературных произведений, включенных в школьную программу. И, конечно же, качественные книжные видеобозрения в исполнении харизматичных сверстников стали убедительным аргументом в пользу чтения.

А в городе Кременчуг Полтавской области прошлым летом ЦБС для детей воодушевила маленьких читателей не совсем обычным подходом к «измерению» чтения – взвешиванием! Участие в акции «Взвешенные и начитанные» приняли полтысячи детей, которые прочитали 688,854 кг книг!

В столице и в областных центрах стала привычной и продуктивной практика организации встреч юных читателей с современными авторами. Это действенный способ заинтересовать ребят книгой, поскольку автор всегда знает чуть больше о книге, чем читатель. Однако подобная практика является все-таки прерогативой больших городов. Поэтому важную работу делают библиотеки, которые организуют проекты, помогающие «привезти автора к детям».

Таким является замечательный проект «Библиотека Маленького Льва» Львовской областной библиотеки для детей в партнерстве с «Издательством Старого Льва». Его цель – продвижение книг издательства, ознакомление детей-читателей сельской местности с новинками современной литературы и организация встреч с писателями. Кроме того, в рамках этого проекта организовываются разнообразные мероприятия для привлечения детей к чтению («громкие» чтения, конкурс рецензий, конкурс книжных иллюстраций).

Погружаемся, придумываем, играем. Стараясь увлечь детей чтением, увлекаемся процессом сами. Живем в одном измерении с детьми, учимся друг у друга и верим друг в друга. Поэтому имеем все основания утверждать, что и сегодня, и завтра, и через много-много лет наши дети будут читать, а детские библиотеки всегда найдут способ помочь им в этом!

Список использованных источников:

1. КИСЛОВА, О. 12 тижнів книжкових мандрів та «секретні» технології впливу на читання. В: Бібліотека у форматі Д°. 2017, nr. 4, pp. 30-34 [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.chl.kiev.ua/D0/Book/View/111#page/30/mode/2up> .
2. Конфликт поколений: современная молодежь – самая удачная [Электронный ресурс]. Режим доступа: https://24tv.ua/konflikt_rokoleniy_sovremennaya_molodezh_samaya_udachnaya_n922697
3. ЧЕРНИГОВСКАЯ, Т. «Мне говорят: «Я сына с 2 лет учу читать», а я отвечаю: «Ну и дурак». В: Черниговская, Т. *Счастье ваших детей*. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://childrens-happiness.com/obucenije-tatyana-chernigovskaya-mne-govoryat-ya-syna-s-2-let-uchu-chitat-a-ya-otvechayu-nu-i-durak/>

НАЦИОНАЛЬНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ ДЕТСКАЯ БИБЛИОТЕКА – ЖИВАЯ ИСТОРИЯ РУССКОЙ ДЕТСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

Илья ГАВРИШИН

Российская государственная детская библиотека

В Интернете можно найти все, в том числе и детскую литературу – оцифрованные книги, журналы, диафильмы. Проблема в том, что эти материалы сильно отличаются друг от друга по качеству предлагаемых копий, качеству отбора материала, расположены на

разных площадках. Именно поэтому в 2012 году, по инициативе директора М.А. Веденяпиной, Российская государственная детская библиотека (РГДБ) приступила к созданию коллекции оцифрованных материалов, которая получила название Национальная электронная детская библиотека (НЭДБ).

НЭДБ – это бесплатная еженедельно пополняемая коллекция оцифрованных материалов из фондов Российской государственной детской библиотеки, библиотек-партнеров, частных коллекций. Особенностью библиотеки являются старинные редкие издания, дореволюционная и советская периодика, диафильмы, современная литература для детей и о детях.

Интерфейс НЭДБ снабжен разветвленным, но интуитивно понятным аппаратом выбора и поиска, и удобными средствами просмотра, адаптированными под разные виды материалов. Содержимое электронной библиотеки для удобства навигации сгруппировано по видам материалов – это книги, журналы, газеты, диафильмы. Все материалы распознаны, поэтому поиск ведется не только по метаданным, описывающим материал, но и по его содержанию.

Для просмотра выбранного материала используется специальный элемент, который адаптируется для просмотра разных видов материалов. Для книг и журналов наиболее подходящим является виртуальная книга, которую можно развернуть на полный экран и листать стрелками на клавиатуре или кликами мыши на страницах, для диафильмов – постраничный (или покадровый режим). Для быстрого перемещения к нужной странице подходит режим просмотра уменьшенных изображений.

От технических подробностей перейдем к краткому описанию коллекций НЭДБ. В коллекции «Книги» представлены издания четырех веков для детей, о детях, входящие в круг детского чтения. Начинаем с переводных книг 18 века, когда литература, изначально написанная на русском, только формировалась. Многие издания тех времен содержат параллельные тексты на двух или даже трех языках. Русская литература развивается, появляется все больше как обучающих, так и развлекательных изданий. В начале 19 века в книгах появляются иллюстрации, даже цветные. В 19 веке расцветает издание обучающей литературы – широкий диапазон азбук, учебников истории, географии и других наук.

Формируются типографии и издательские дома, которые просуществуют до революции 1917 года, а некоторые и переживут ее. Это издательства Сытина, Ступина, Вольфа, Девриена, Саблина.

Во всех крупных издательствах выпускались как дорогие, красочно оформленные издания, так и книги, доступные для покупателей с низким достатком.

В оформлении книг участвовали знаменитые русские художники – В.М. Васнецов, Е.Д. Поленов, И.Я. Билибин и др. Книги с их иллюстрациями продолжают переиздаваться до сих пор.

Широко представлена литература 20-30 годов 20 века. Литература для детей этого периода обрела принципиально иные черты, поднимала небывалые темы, смело экспериментировала с языком и оформлением книги. Некоторые авторы и художники детской книги той поры вошли в историю. Это С.Я. Маршак, К.И. Чуковский, С.В. Михалков, Д.И. Хармс, В.В. Маяковский, А.Л. Барто, В.В. Бианки, А.П. Гайдар, М.Н. Лебедев, В.М. Конашевич, М.В. Добужинский, К.С. Петров-Водкин, В.С. Ротов, Е.И. Чарушин. Но большинство создателей книг для детей и подростков того времени забыты. Коллекция НЭДБ дарит им второй шанс.

Несмотря на тяготы войны, в сороковых годах издавалось много детской литературы. Кроме переизданий классики и сказок выходила и агитационная литература, например, «Блиц-фрицы» С.Я. Маршака с иллюстрациями Кукрыниксов. Издания военных лет отличает плохое качество бумаги, уменьшенный формат, использование книг-раскладушек, в которых нет металлических скрепок.

Второй год в НЭДБ размещается современная литература для детей и подростков. Ассортимент выбирается из изданий последних четырех лет и доступен для чтения в течение года.

В коллекции «Журналы» можно найти периодические издания как 18, так и 21 века. Все начинается с первого специализированного русского периодического издания для детей «Детское чтение для сердца и разума» 1785 года. Представлена периодика 19 века, в том числе знаменитое «Задушевное слово», журналы начала 20 века, такие как «Труд и забава», «Светлячок», «Тропинка» и др. Советские журналы представлены полной подшивкой журнала «ЧИЖ» (аббревиатура ЧИЖ предположительно расшифровывается как Чрезвычайно Интересный Журнал), журнал «Костер» продолжает публиковаться и будет сформирована полная коллекция. Из современных – детский исторический журнал «Автобус». Он посвящен истории и современности Санкт-Петербурга.

Продолжается публикация подшивок всесоюзной детской газеты «Пионерская правда». Это еженедельный, начиная с 1925 года, срез мировой и советской истории, изучать который особенно интересно с высоты сегодняшнего дня.

Отдельное место занимает коллекция диафильмов. Высокое качество оцифровки позволяет смотреть диафильмы не только на планшетах и компьютерах, но и на современных широкоформатных телевизорах, или на экранах через проектор без видимой потери качества и появления каких-либо погрешностей изображения. Каждый кадр подвергается дополнительной обработке, в процессе сканирования устраняются наиболее явные дефекты пленки (пятна, царапины), полученные изображения приводятся к одинаковому размеру и проводится восстановление цвета. При восстановлении цвета не используются автоматические режимы, которые часто приводят к полной потере информации в светлых или темных областях изображения. Огромное разнообразие и качество исполнения материала (диафильмы рисовали знаменитые художники-иллюстраторы детской книги – В.Н. Лосин, В.А. Чижиков, А.Е. Архипов, Б.А. Диодоров, В.А. Дувидов и др.) завораживает. Это сказки народные (более 25 народов России, более 30 народов мира) и авторские (А.С. Пушкин, П.П. Бажов, Братья Гримм, Шарль Перро, Ганс Христиан Андерсен, Вильгельм Гауф и др.). Диафильмы по рассказам и стихам любимых писателей, диафильмы «про войну» (чтобы мальчишки не скучали), познавательные, развлекательные. Огромное количество образовательных материалов, сделанных еще по заказу Министерства просвещения РСФСР, не потеряли актуальности и сегодня, их можно использовать как в дошкольном, так и в школьном образовании.

Мы продолжаем наполнять все коллекции НЭДБ и в обслуживании наших читателей следуем девизу, в качестве которого избрали слова издателя журнала «Детское чтение для сердца и разума», русского просветителя Н.И. Новикова: «...главнымъ предметомъ сихъ листовъ будетъ польза ваша; но при томъ постараемся мы дѣлать ихъ вамъ пріятными, для того, чтобъ вы полюбили свою пользу».

ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ И СЕТЕВЫЕ АКТИВНОСТИ В ПРАКТИКЕ РАБОТЫ ДЕТСКИХ БИБЛИОТЕК

Татьяна ШВЕД

*Централизованная система детских библиотек
г. Минска, Республика Беларусь*

В Республике Беларусь разработана и действует государственная программа «Культура Беларуси» 2016-2020 гг., в соответствии с которой

организуется работа 18 детских библиотек Централизованной системы библиотек Минска. Остановлюсь на некоторых моментах их деятельности.

Основа библиотеки – информационные ресурсы, которые формируются согласно книжному рынку, запросам читателей, являются главным фактором привлечения в библиотеку. От количества и качества новых поступлений зависят статистические показатели работы библиотек. Хотелось бы отметить, что в соответствии с распоряжением Президента Республики Беларусь, на комплектование фонда ежегодно выделяется не менее 12% от общей суммы, отпущенной на текущее содержание библиотек. Финансирует нас город Минск.

Одной из наиболее распространенных форм деятельности библиотек является культурно-просветительская работа. С каждым годом увеличивается количество проведенных массовых мероприятий и книжно-иллюстративных выставок. Ежегодно массовые мероприятия посещают около 80 тысяч человек.

Однако в современном мире дети и подростки много времени проводят в виртуальном пространстве и использование этой среды для развития и поддержки чтения является особенно важным в работе детских библиотек.

Виртуальная среда предоставляет нам возможность ненавязчиво рекламировать библиотеку, предлагать и рассказывать о новых услугах, предоставлять сведения о новых поступлениях литературы в фонды библиотек и так далее.

Разработан и успешно реализуется проект «МедиаДетки»: информационные технологии и сетевые активности детских библиотек». Он направлен на создание комфортных условий для читателей как в детских библиотеках, так и в интернет-пространстве, на сохранение баланса между книгой и компьютером, между виртуальным и реальным человеческим общением.

Цель проекта: популяризация книги, чтения и библиотеки среди детей и подростков с помощью информационных технологий.

Задачи проекта:

- Активизация детского чтения в условиях развития информационных технологий;
- Продвижение информационно-библиотечных услуг в виртуальном пространстве;
- Предоставление пользователям дополнительного комплекса услуг на современном техническом уровне.

Подробнее остановлюсь на мероприятиях, которые проводились в рамках проекта.

Чтобы внедрять что-то новое необходимо повысить квалификацию сотрудников. И мы прежде, чем начать реализацию проекта, провели мероприятия для библиотечек:

- обучающие семинары для сотрудников по информационным технологиям «Читатели и библиотекари в информационном пространстве» и «Социальные медиа и информационные технологии в практике библиотек»;
- мастер-класс по созданию буктрейлеров.

В этом нам помогли специалисты Национальной библиотеки Беларуси, библиотеки Академии управления при Президенте Республики Беларусь и Белорусской сельскохозяйственной библиотеки им. И.С. Лупиновича Национальной академии наук Беларуси, а так же наиболее интересным опытом поделились библиотекари нашей системы.

После проведения мастер-класса по созданию буктрейлеров мы объявили конкурс для читателей на лучший видеоролик. Буктрейлеры были созданы по самым различным книгам. Это и фантастика, и книги для маленьких детей, и книги белорусских авторов. Победителями стали читатели, которые создали буктрейлеры по книгам следующих авторов: Алесь Карлюкевич «Прыгоды Шубуршуна», Светлана Алексиевич «Чернобыльская молитва», Михаил Поздняков «Ваверчына хатка».

Создана виртуальная галерея «Один день из жизни детской библиотеки». 15 сентября – День библиотек Республики Беларусь. Было предложено каждой библиотеке создать электронный продукт в виде видеоролика, презентации, видеоколлажа с целью рекламы библиотеки в социальных сетях. Каждая библиотека разместила их на своих страничках в социальных сетях, а отдел маркетинга – на канале YouTube.

На протяжении 2017 года сотрудниками системы были реализованы проекты: «Наш родной Минск» (к 950-летию города Минска), «Книга – мост через вечность» (к 500-летию белорусского книгопечатания).

В рамках проекта «Книга-мост через вечность» прошли выставки, викторины, встречи с писателями, редакциями журналов и газет, посвященные пропаганде книги, книгопечатания, жизни и деятельности Ф. Скорины. Мы разработали цикл чтений «Паслядоўнікі Скарыны чытаюць...»: чтение произведений белорусских авторов библиотекарями и писателями, которое записывалось на видео и выкладывалось на YouTube; электронную викторину «Белорусское книгопечатание сквозь призму времени»; сотрудники информационно-библиографического отдела создали виртуальную книжную выставку «Скарыну прысвячаецца: вобраз першадрукара ў мастацтве».

По проекту «Наш родной Минск» всего проведено 120 мероприятий (книжные выставки, викторины, обзоры и слайд-путешествия), в том числе:

- Виртуальный проект для читателей в социальных сетях «Город, который был, есть и будет», посвященный 950-летию г. Минска.
- Виртуальная прогулка по городу с книгой «Минск читающий». Это могли быть: видеоролик, презентация или что-либо другое. Библиотеки создали интересные фильмы, кто-то сделал виртуальную выставку книг о Минске, некоторые библиотеки совершили видеозксурсию по городу по книге, а кто-то просто решил почитать стихи о своем любимом городе. Все видеопроекты размещены на канале YouTube. На данный момент там можно посмотреть более 50 роликов.
- Создана группа «ВКонтакте», где участники ежедневно знакомились с яркими событиями Минска, публиковались онлайн-викторины с вопросами о современном Минске, об исторических событиях и др.
- Ко дню рождения города в рамках проекта «МедиаДетки» была проведена акция «Любимое место Минска», каждый желающий мог сфотографироваться в любимом месте города с книгой и опубликовать фотографию.

В 2017 году провели конкурс цифровой фотографии среди детей «Творы Купалы і Коласа нас вучаць Радзіму любіць», посвященный 135-летию белорусских классиков, с размещением и голосованием на интернет-платформе <http://lib.golosovanie.by/> при поддержке «ЯМЕДИА», а так же Литературного мемориального музея Якуба Коласа и Государственного литературного музея Янки Купалы.

Для участия в конкурсе необходимо было прочитать произведения данных авторов, выбрать из любого прочитанного произведения понравившиеся строчки или цитату и проиллюстрировать их фотографией.

Все детские библиотеки участвуют в общесистемных мероприятиях, которые проводятся в рамках проекта «МедиаДетки», а также организывают мероприятия конкретно в своих библиотеках.

В последнее время многие библиотеки работают с мобильным приложением Viber, т.к. это приложение распространено среди читателей. Создаются группы. Например, Центральная библиотека создала группу под названием «Детская библиотека», в которую входят читатели, регистрация которых проходит только по их желанию. В группе участники задают интересующие их вопросы

о времени работы библиотеки, о наличии книг, о продлении срока пользования. Работают через это приложение с предварительным заказом документов, с должниками. Детская библиотека №13 создала группу для родителей, дети которых посещают школу раннего развития «Воспитание сказкой» в данной библиотеке.

Современными площадками взаимодействия с читателями стали сайт и блоги библиотек, где дети и подростки оперативно знакомятся с планами мероприятий, списками новых поступлений, рекомендательными списками литературы, имеют возможность прочитать о самых интересных выставках и встречах с писателями, программах и проектах, акциях и конкурсах, а также оставить свой комментарий. Все ссылки на социальные сети наших библиотек можно найти во вкладке «Социальные медиа» блога системы.

В текущем году планируем продолжить работу по проекту «МедиаДетки». И одно из главных направлений – создание нового сайта. Из местного бюджета выделено финансирование.

Стала более активной работа библиотек в социальных сетях: все библиотеки представлены во Вконтакте, 6 – в Facebook, 2 – в Instagram, 3 – в Одноклассниках, Центральная библиотека и библиотека №15 выкладывают видео на канале YouTube.

Деятельность учреждения находит свое отражение на страницах газет и журналов, в репортажах на телевидении и в Интернете. Например, в прошлом году опубликовано 123 статьи, в печатных СМИ – 109.

Сохранение детских библиотек, их работа с подрастающим поколением оказывают положительное влияние на формирование всесторонне развитой личности будущих граждан страны. Мероприятия различной тематики, реклама и продвижение услуг, профессиональная, качественная индивидуальная работа, внедрение новых форм и методов в деятельность учреждений – совсем не полная характеристика работы детских библиотек г.Минска.

Сотрудники будут и впредь прилагать все усилия, чтобы сохранить и улучшить свой имидж, привлечь новых читателей и оставаться для них уютным местом проведения свободного времени, интересного общения и получения информации.

CARTEA PENTRU COPII ÎN LUME

CUM SĂ TE AFIRMI ÎN LITERATURĂ: EXPERIENȚA UNUI SCRITOR LITUANIAN

Ilona EŽERINYTĖ
scriitoare, Lituania

Cum se intră în literatură? Răspunsul e simplu – scrii o carte și ești deja în lumea literaturii. Cum se scrie o carte? Și de această dată răspunsul e simplu – așezat comod pe scaun cu mâinile pe tastatură. Cât timp se scrie o carte? O nimica toată – de la prima până la ultima filă. Cât de bună e cartea? Aici nu avem un răspuns exact: o capodoperă, în opinia unora, poate fi un insucces total, în opinia altora. Chiar dacă ai însumat toate ingredientele necesare pentru a realiza o capodoperă. Care sunt ele?

În opinia scriitorului englez Charles Reed, o carte bună trebuie să-l motiveze pe cititor să râdă, să plângă și să aștepte. Trebuie să adaugi un personaj principal, care la final e cu totul altul decât la început (nenorocitul devine fericit, săracul devine bogat etc.), să pui în gura lui cuvintele *trebuie, vreau, fac, iubesc, mi-e dor*, să-l faci să râdă mai des, să adăpostească un câine fără stăpân și toate aceste detalii să le aduni într-o istorie a Cenușăresei – vei avea o carte bună.

Având o carte bună, ești deja intrat în literatură? Nu. Mai întâi de toate, cartea trebuie editată. Aduci manuscrisul la editură. Redactorul te întreabă numele de trei ori – nu a auzit niciodată numele tău. *E prima dumneavoastră carte? Câți ani ziceți că aveți? Despre ce e r-r-romanul?* Mai apoi, te conduce politicos până la ușă și rostește fraza pe care bărbații o spun, de obicei, femeilor cu care nu mai doresc să se vadă: „Vă sun mai târziu”. Și nu mai sună.

Asta li se întâmplă, de cele mai multe ori, autorilor începători, și nu doar lor. Dacă am consulta un top al cărților respinse de edituri, am constata că multe titluri celebre se regăsesc pe primele poziții: *Cronicile din Narnia* de C. S. Lewis a fost respinsă de 37 de ori, *Împăratul muștelor* de William Golding – de 21 de ori, *Pescărușul Jonathan Livingston* de Richard Bach – de 18 ori, *Ferma animalelor* de George Orwell – de 4 ori și multe alte cărți, printre care și bestsellerul *Harry Potter* de J.K. Rowling. Deci, poți doar să te minunezi de încăpățânarea scriitorilor – după atâtea refuzuri, să vii acasă, sa-ți faci un ceai, sa-ți torni un pahar de vin, să te calmezi și a doua zi să fii la ușa altei edituri.

Acum mă gândesc la autorii pe care nici ceaiul, nici vinul nu i-a calmat, la cei care au aruncat în foc textele respinse sau le-au pus în sertare, așteptând timpuri mai bune și sperând că ele vor veni (probabil, ar fi interesant ca pe coperta din spate a cărții, pe lângă adnotare și alte date, să fie menționat cât a durat „procesul de învechire” a manuscrisului; acest element ar da cărții un „gust” deosebit).

Apropo, în 1985, americanii au instituit Premiul „Phoenix”, oferit pentru o carte editată în limba engleză, care a rămas, mai mult de 20 de ani, neobservată de criticii literari, dar a supraviețuit datorită aprecierii din partea cititorilor.

Totuși, cum să te afirmi în literatură? Cum să nu te dezamăgești, să nu te simți umilit atunci când editorul îți arată ușa sau, pur și simplu, nu-ți răspunde la mesaje? Există o cale pe care au urmat-o mai mulți scriitori tineri în literatura lituaniană – concursurile literare.

În anul 2012, în Lituania a fost înființat Fondul de caritate „Să instruiam copiii!”, fondatorii căruia sunt un cunoscut om politic și un celebru interpret de muzică rock. Din 2013, acest fond organizează un concurs național în domeniul literaturii pentru copii. Grupul țintă îl reprezintă copiii până la 10 ani. Spre deosebire de alte concursuri, juriul nu evaluează cărți care sunt editate, ci manuscrise. Textul poate fi însoțit de ilustrații. Sunt desemnați trei câștigători, care obțin premii bănești substanțiale. În plus, sunt acordate și premii pentru debut și ilustrații. Cărțile laureaților se editează în tiraje mari (de 10-20 de ori mai mult decât își poate permite o editură de talie medie), în seria „Biblioteca pentru copii”, și se distribuie gratuit bibliotecilor pentru copii și instituțiilor de învățământ. Toate drepturile de autor aparțin autorului și nu editurii.

Cum se desfășoară concursul? Autorii trimit textele semnate cu pseudonim. Lista cu numele adevărate se află la directorul fondului și se ține în secret. Juriul citește și filtrează manuscrisele până când rămân cele mai bune 10 lucrări. Apoi fiecare membru al juriului, în secret, evaluează cele 10 lucrări, președintele juriului rezumă totalurile și anunță pseudonimele câștigătorilor. Președintele află numele adevărate ale autorilor numai în ajunul festivității de premiere a laureaților, care are loc în cadrul Târgului de Carte de la Vilnius. Așadar, concursul se desfășoară total transparent.

În cei 5 ani de când se organizează concursul, prin intermediul acestuia, în literatura pentru copii s-au afirmat peste 40 de autori – profesori, bibliotecari, actori, studenți, pictori. Majoritatea din ei erau absolut necunoscuți, dar au cutezat și au câștigat. Acest concurs le-a deschis ușile către alte edituri, iar cărților lor – calea către noi concursuri. Apropo, cărțile editate de fond câștigă ulterior și alte concursuri literare, pentru că au fost evaluate de adevărați profesioniști în domeniu. Ne bucură faptul că anume literatura de

calitate ajunge în cele mai îndepărtate școli și grădinițe din țară, iar copiii de la orfelinate și cei din familii social vulnerabile o primesc gratuit. Cel mai probabil, această carte dăruită este unica carte în familiile respective.

Ce beneficii mai implică astfel de concursuri? Ele ridică literatura pentru copii la un nivel mai înalt și accentuează interesul acordat literaturii pentru adolescenți. De altfel, în literatura pentru adolescenți din Lituania situația e destul de precară. Cărțile scrise în perioada sovietică, care erau citite de părinții adolescenților de azi, nu le spun nimic acestora, deoarece adolescenții nu cunosc specificul vieții de atunci. De exemplu, cartea *Arberonas* de Vytautas Bubnys, editată în anul 1972, era o carte-cult, foarte populară printre adolescenții acelor timpuri. A fost realizat și un film, în care rolul principal a fost jucat de carismaticul Vytautas Kernagis, cel mai popular actor și interpret lituanian. Atât cartea, cât și filmul erau foarte cunoscute atunci, dar copiii de astăzi nu pot să înțeleagă realitățile școlii sovietice. Personajul principal al cărții riscă să aibă probleme serioase, fiind denunțat directorului școlii de către un coleg, cum că ar fi spus despre diriginta de clasă, poreclită „girafa”, că e foarte frumoasă. Elevii contemporani percep cu nedumerire asemenea situații, pentru că în clasa lor profesorii pot auzi și alte calificative...

Într-o altă carte, *Šimtadienis [O sută de zile]* de Algimantas Zurba, acțiunea are loc într-o școală-internat. Copiii de azi nu mai cunosc acest termen. Și nici nu înțeleg de ce administrația școlii nu le permite fetelor să danseze îmbrăcate doar în tricouri. Copiii noștri s-au născut și au crescut într-o țară liberă, pentru ei restricțiile din timpurile sovietice sunt istorie, o istorie neinteresantă.

Desigur, în perioada independenței, au apărut și scriitori noi care scriu pentru adolescenți, însă ei sunt într-un număr prea mic. De ce? Probabil pentru că adolescenții sunt grupul cel mai ingrât. Pe ei nu-i poți ademni cu ilustrații colorate și cu încercări de a-i convinge că lectura și cărțile contribuie la dezvoltarea intelectului. O carte, care nu este interesantă adolescentului, pur și simplu, va fi aruncată de el fără niciun regret. După părerea cercetătorilor, cititorii adolescenți apreciază în cărți trei lucruri: să le inspire anumite sentimente și stări, să conțină mai multe aventuri și acțiuni dinamice, să se regăsească pe sine. E foarte bine dacă scriitorul poate întruni toate cerințele într-o singură istorie. Dar nu e atât de ușor.

Încă un motiv al deficitului de carte pentru adolescenți: ca să scrii pentru adolescenți, trebuie să-i cunoști foarte bine, să cunoști modul lor de viață, însă ei, de obicei, nu-i acceptă pe adulți în lumea lor sau o fac cu foarte puțin entuziasm. La o întâlnire de creație, o fetiță m-a întrebat, cum poți să înțelegi că deja nu mai ești copil ci adolescent. I-am răspuns: „Dacă fraza pe care o spui cel mai des părinților este „Închide ușa!” – ești deja adolescent”.

Ei bine, scriitorii tineri ar putea să scrie despre adolescenți, pentru că încă își amintesc foarte bine cum erau ei înșiși la vârsta respectivă. Însă nu doresc și nici nu le este interesant să se întoarcă la vârsta când aveau 15 ani. Pe de altă parte, scriitorii adulți nu îndrăznesc să scrie pentru adolescenți, deoarece simt că sunt departe de ei. Unii încearcă și scriu câte o carte, dar în ea e mult *slang* care nu este actual și pe înțelesul adolescentului contemporan. Am să încerc să explic: pe timpuri, o bună parte a *slang*-ului lituanian era alcătuit din cuvinte ruse la care se adăugau terminații din lituaniană: „telefon – telefonas”, „terminal – terminalas” etc. Însă adolescenții contemporani nu le mai folosesc, deoarece cuvintele din *slang*-ul rusesc au fost înlocuite cu cele din engleză. *Slang*-ul este o capcană pentru scriitor și trebuie să-ți dai seama că modificările de limbaj se produc foarte repede.

Așadar, literatura pentru adolescenți se confruntă cu insuficiența de scriitori și cărți – fapt demonstrat și de procedura de alegere a cărții anului în Lituania. O să vorbesc puțin mai detaliat. Din 2005, comisia, constituită din experți, alege 20 cele mai bune cărți ale anului precedent, câte 5 cărți la 4 categorii: carte pentru copii, carte pentru adolescenți, carte pentru adulți, poezie. Apoi, cărțile nominalizate sunt votate de cititori (prin poștă sau internet) și este aleasă cea mai bună carte la fiecare categorie – o inițiativă excelentă ce stimulează interesul cititorilor pentru literatura lituaniană contemporană. În primii trei ani, experții nu au putut selecta cinci cărți pentru adolescenți, care să merite să fie incluse în concurs, deși pe parcursul anului au fost editate mai multe titluri pentru această vârstă. De aceea, apăruse chiar ideea de a elimina categoria respectivă din concurs.

Mai apoi lucrurile au început să se schimbe. În 2015, Editura „Alma Litera” a organizat un concurs de literatură pentru adolescenți. Condițiile erau următoarele: se prezintă texte nepublicate anterior, cu subiect actual pentru adolescenții contemporani, volumul – de la 4 până la 12 coli de autor (un volum al unei povestiri mari sau al unui roman), timpul pentru depunerea cererilor de participare – aproape 6 luni, textele să fie semnate obligator cu pseudonim. Comisia de experți, formată din cei mai buni critici ai literaturii pentru copii și tineret și scriitori emeriți, alege trei cărți. Numai după alegere se divulgă numele adevărate ale autorilor. Dacă autorii acceptă (dar, de obicei, acceptă), cărțile se editează și participă la următoarea etapă a concursului, când sunt citite de juriul adolescenților – votul lor determină câștigătorul care se alege cu un premiu bănesc substanțial.

Rezultatele primului concurs au depășit așteptările. Învingători au devenit trei autori necunoscuți sau puțin cunoscuți, cărțile cărora au fost apreciate de adolescenți, fiind nominalizate și pentru Premiul Cartea anului. O situație similară s-a repetat și în următorul an, însă în al treilea an situația s-a schimbat – au

fost prezentate de două ori mai puține manuscrise și a fost editată numai o singură carte care a și câștigat concursul. A fost anunțat cel de-al IV-lea concurs al literaturii pentru adolescenți și în toamna acestui an vom cunoaște rezultatele.

Importanța concursului constă în a spori atenția față de literatura pentru copii și tineri și de a atrage în literatură noi oameni. Dacă participarea în concurs nu ar fi fost anonimă, participanții, cel mai probabil, nu s-ar fi încumetat să participe sau ar fi avut puține șanse să poată concura cu scriitori consacrați. Experții care evaluează lucrările sunt și ei oameni și decizia lor, desigur, poate fi influențată de reputația scriitorului, preferințele personale, simpatii și antipatii (Lituania este o țară mică, criticii literari și scriitorii se cunosc foarte bine între ei).

Încă o surpriză a concursului – în lista câștigătorilor au fost și câțiva pedagogi. Nu e un secret că profesia de pedagog nu este printre cele mai prestigioase în țară. Ba chiar mulți consideră că la facultățile pedagogice se înscriu persoane care nu au putut accede la alte facultăți. Dar iată că printre învingători sunt și pedagogi! Se dovedește că printre cadrele didactice sunt și oameni talentați, iar elevilor le place că învățătorii lor sunt scriitori și câștigă concursuri. De fapt, cine dacă nu pedagogul, care este cel mai aproape de adolescenți? Deseori se întâmplă că un elev se reține după lecții să discute cu profesorul despre probleme pe care nu se încumetă să le abordeze cu părinții sau prietenii. Pedagogul, dacă este unul bun, pentru adolescent e o autoritate mai mare decât părintele. Posibil prin aceasta se explică faptul că anume pedagogii se încumetă să scrie cărți pentru adolescenți.

Concurările de literatură pentru adolescenți au un aspect comun – adolescenții votează pentru literatura dedicată lor. Acest lucru permite monitorizarea preferințelor literare ale acestui grup de vârstă și identificarea unor teme actuale. Se observă că genul *fantasy* cedează poziția așa-numitei literaturi problematice. Apar lucrări realiste, pe teme dureroase din viața de zi cu zi a adolescentului (părinți șomeri, sărăcie, divorțul părinților, conflicte familiale, migrația, adopția etc.) sau istorii despre complexe și chinurile adolescentului care este diferit de ceilalți prin aspect sau dizabilitate.

Literatura lituaniană pentru adolescenți, deși foarte timid, încearcă să vorbească despre lucruri dureroase și serioase, precum boala, dependența și moartea. În literatura universală aceste teme au fost demult abordate și acum nu mai șochează pe nimeni. În literatura problematică pentru adolescenții lituanieni, personajul principal de multe ori nimerește în situații limită și suferă pentru orice respingere, dar în majoritatea cărților esența istoriei constă nu în rezolvarea simplistă, din exterior, a situației – eroul principal reușește el însuși, cu ajutorul prietenilor, părinților, medicilor, să depășească problema, găsește putere ca să trăiască mai departe, să vadă viața din alt unghi și într-o lumină pozitivă.

Cărțile de acest gen sunt foarte importante. Cititorul, care se confruntă cu dificultăți asemănătoare, se indentifică cu personajul și, asemeni acestuia, nu-și pierde speranța și caută soluții pozitive. Astfel, literatura pentru adolescenți devine un instrument serios, biblioterapeutic, pierde din calitățile distractive și se apropie de literatura pentru adulți.

În Lituania, unde populația constituie mai puțin de 3 milioane de locuitori, în fiecare an se editează circa 600 titluri de carte pentru copii și tineret. Aproape un sfert din ele sunt cărți pentru adolescenți, pentru grupa de vârstă de la 12 la 17 ani. Desigur, majoritatea sunt traduceri din alte limbi, dar se observă și tendința de creștere cantitativă a literaturii naționale.

Iată pe scurt cum poți să te afirmi în literatură fără a bate pragurile editurilor. Trebuie să recunosc că multe lucruri despre care am vorbit sunt din experiența mea personală. Calea mea în literatură a trecut prin câștigarea în concursurile menționate¹. A treia mea carte, *Verksniu Klubas* [Clubul plângăcioșilor], o poveste terapeutică pentru adolescenți, a fost editată în 2017 prin modul clasic pentru scriitor, într-o editură obișnuită.

Concursurile mi-au dat curaj, mi-au oferit experiență și mi-au făcut multă publicitate gratuită. Ce să vă mai mărturisesc? Sunt pedagog. Actualmente, nu predau limba maternă, ci *creative writing* – disciplina care devine foarte populară în Lituania. Concursurile mi-au schimbat viața. Știu că sună patetic, dar așa este.

(traducere: Angela Nița)

LITERATURA CONTEMPORANĂ PENTRU COPII DIN LITUANIA

Inga MITUNEVIČIŪTĒ

Biblioteca Națională „Martynas Mažvydas”, Lituania

Kęstutis Kasparavičius este un celebru autor pentru copii din Lituania, cunoscut atât în țară, cât și peste hotare, laureat al mai multor premii și distincții naționale și internaționale. În mai multe rânduri, cărțile scrise sau ilustrate de el au fost premiate de Secția Națională IBBY din Lituania, fiind declarate cele mai bune cărți ale anului (de exemplu, cartea *Fetița cât degețelul* de H.Ch. Andersen, ilustrată de K. Kasparavičius, a fost declarată cea mai frumoasă carte a anului 2005; *Kvailos istorijos* [Istории stupide] – *Cartea anului 2005*; *Dingęs paveikslas* [Tabloul pierdut] – *Cartea anului 2007*). Cărțile *Sodininkas Florencijus* [Grădinarul Florenței], *Kiškis Morkus Didysis* [Iepurele Morcus cel Mare] și *Sapnu Katyte* [Pisica viselor] au fost

¹ Cărțile premiate au fost: *Šunojaus diena* [Ziua Cănilor], 2016 și *Sutikti eida* [Acceptați plimbarea], 2016.

alese cele mai bune cărți pentru copii în concursul „Cartea anului”. Este autor și ilustrator a 19 cărți, autorul ilustrațiilor la peste 60 de cărți ale altor autori pentru copii (H. Ch. Andersen, C. Collodi, E.T. Hofmann ș.a.). Cărțile sale au fost traduse în limbile letonă, poloneză, rusă, ucraineană, horvată, ungară, italiană, portugheză, germană, engleză, coreeană, greacă ș.a.

Dedicațiile interesante, spiritul inventiv, simțul umorului, ilustrațiile deosebite, propriul stil în desen, nonsense, jocul de cuvinte, antropomorfizarea animalelor și obiectelor – acesta este stilul lui Kęstutis Kasparavičius. Personajele povestioarelor sale sunt: un mic vapor care dansează tango, străzile năzbătioase, o căsuță care se plictisește să stea locului și, într-o bună zi, se ridică în aer și pleacă și multe alte elemente din viața reală care, însă, capătă trăsături neobișnuite. Lumea, pe care o descrie, pentru o clipă se întoarce cu picioarele în sus, apoi revine la normal. Mici aventuri tainice pe care le putem cunoaște doar dacă suntem atenți la detalii. De aceea, consider că proza lui Kęstutis Kasparavičius este adresată, în primul rând, copiilor care preferă să caute și să descopere, care sunt pasionați de lectură, de comunicarea cu autorul, personajele. Citind cărțile lui Kęstutis Kasparavičius, ne convingem că această comunicare nu este unilaterală.

Fenomenul Kaké Maké. Când vorbim de literatura lituaniană pentru copii din ultimii opt ani, este imposibil să nu ne referim la Kaké Maké. Începând din 2010, o vedem nu doar pe copertile cărților, ci și pe ambalaje de produse alimentare, produse de cosmetică, căni, tricouri etc. O întâlnim în spectacole, în spațiul de joacă al unui centru comercial din Vilnius, pe profilul său în Facebook și într-o aplicație pentru telefoane mobile. Are propria emisiune TV. Poate fi întâlnită la Salonul de carte și alte activități pentru copii. Acesta este fenomenul Kaké Maké – cel mai popular personaj din literatura lituaniană pentru copii din toate timpurile. Dacă până nu demult spuneam că nu avem un asemenea personaj național, deși avem multe cărți bune, acum avem un personaj recunoscut, deși valoarea cărților este, în unele cazuri, discutabilă. Kaké Maké este cunoscută și în alte țări prin traduceri în letonă, poloneză, rusă, daneză, coreeană.

În ce constă secretul ei? Cărțile ilustrate despre Kaké Maké sunt adresate copiilor mici, preșcolariilor. La această vârstă ilustrațiile sunt la fel de importante sau chiar mai importante decât textul, iar personajele trebuie să se asemene cititorilor. Kaké Maké este o fetiță obișnuită dintr-o familie obișnuită, care preferă să fie numită Kaké Maké (un joc de cuvinte în lituaniană). În aceste cărți întâlnim situații cunoscute pentru orice familie cu copii – deseori aceștia refuză să se conformeze regulilor, să păstreze ordinea, să asculte de părinți, să se spele pe dinți, au frică de întuneric etc. Cu certitudine, cărțile respective au o doză vădită de didacticism. Psihologii discută dacă acest didacticism este potrivit pentru copiii mici,

dacă nu-i sperie, de exemplu, piticul care vine noaptea și fură lucrurile lăsate împrăștiate, sau urechile care fug de la Kaké Maké, deoarece ea nu vrea să-și asculte părinții. Deocamdată, însă, numărul adepților este mult mai mare decât cel al criticilor.

Textul și ilustrațiile aparțin aceluiași autor – **Lina Žutaute**, de aceea formează un tot întreg, armonios. Este partea forte a acestor cărți. Textul transmite doar o parte din conținut, iar desenele îl completează sau chiar transmit propria istorie. Desenele se deosebesc prin multitudinea și varietatea detaliilor care suscită atenția copiilor. Deși sunt multe și mărunte, fiecare detaliu are rostul său, transmite o stare, o expresie, o emoție. Imaginile sunt executate din diverse perspective, exprimă viziunea copiilor asupra lumii, sunt interactive, îi provoacă să caute, să cerceteze, iar cartea poate fi folosită ca un joc cu imagini. Copilul este personajul principal – un personaj activ, care se implică, acționează, nu doar ascultă sau observă. Fiecare istorie despre Kaké Maké are un final fericit și aceasta, de asemenea, place micilor cititori.

Alte două cărți scrise de Lina Žutaute, pe care vreau să le menționez aici, sunt adresate copiilor mai mari: *Ferdinandas ir Pū* [Ferdinand Push] (2012, 2014) și *Ferdinandas ir Pū. Žygis į Australiją* [Ferdinand Push. Călătoria în Australia] (2013, 2015). Sunt scrise în tradiția cărților despre prietenie, în cazul nostru – despre doi prieteni nedespărțiți, un motănaș și un cățeluș, care pleacă în căutarea peripețiilor și în final înțeleg că nu e loc mai frumos pe lume decât cel unde te-ai născut. Este un mesaj important, pe care autoarea îl transmite copiilor care trăiesc într-o țară ce se confruntă cu exodul populației (din 1990 numărul de locuitori în Lituania s-a micșorat cu un milion).

În continuare mă voi referi la o carte-fenomen – *Laimė Yra Lapė* [Fericirea este o vulpe] scrisă de **Evelina Daciūtė**, ilustrații de **Aušra Kiudulaitė**. Este o surpriză a anului 2016, care s-a remarcat în literatura lituaniană pentru copii atât prin text, cât și prin prezentarea grafică deosebită. Textul și imaginile formează un tot întreg, se completează foarte reușit și, în același timp, transmit propriul mesaj. Este o istorie despre prietenia între un băiat și o vulpe (ca în *Micul prinț* de A. de Saint-Exupéry). O istorie despre întâmplări cotidiene, întâlniri neobișnuite, prietenie, fericirea pe care o poți descoperi în lucruri mărunte, despre momente sau ființe care ne pot face fericiți. Într-un timp scurt, cartea a devenit bestseller apreciat la nivel național și internațional (opt premii – de la titlul *Cartea anului* în Lituania la diplome obținute la expoziții de ilustrații din Bologna, Nami (Japonia), Emiratele Unite). Pe motivele cărții au fost montate două spectacole, iar aceasta nu se întâmplă atât de des în Lituania.

O altă carte ilustrată de Aušra Kiudulaitė, textul aparținând lui **Marius Marcinkevičius** – *Draugystė ant straublio galo* [Prietenia de la capătul

drumului], câștigă recunoașterea în țară și peste hotare (*în Lituania a fost declarată cea mai frumoasă carte pentru copii în cadrul Concursului de artă a cărții, iar Secția Națională IBBY în 2017 a menționat-o drept cea mai bună carte pentru copii de vârstă mică; ilustrațiile au fost expuse în Emiratele Unite*). Este o istorie despre prietenia între un elefant și un șoricel, despre cât de important e să avem grijă unii de alții și despre prietenii adevărați. Cartea oferă și un joc, pe care părinții și copiii **il practică cu plăcere**. **Șoricica Patricia îl întreabă pe elefant dacă el ar vrea să-i fie prieten în cazul în care** ea ar fi, de exemplu, o rândunică. Elefantul îi răspunde că, dacă ea ar fi rândunică, el ar fi nor și ar putea fi prieten. De aici jocul – „*dacă eu aș fi..., tu ce ai fi?*”, în care un jucător inventează ce ar fi el, dacă celălalt ar fi... ușă, cheie, carte, masă, drum, pădure sau orice altceva. Este foarte interesant și amuzant. Încercați!

Până în 2016, ilustratoarea Aușra Kiudulaitė nu era cunoscută în literatura pentru copii, dar acumulasă o bogată experiență ca designer în diferite agenții publicitare. După ce a născut al doilea copil, a început să illustreze cărți pentru cei mici. Timp de doi ani a ajuns printre cei mai buni ilustratori de carte pentru copii. Desenele sale sunt foarte inventive, intertextuale, amuzante, povestesc propria istorie, completează textele, oferindu-le plus-valoare. Iar faptul că cele două cărți, menționate mai sus, au obținut atâtea titluri și premii, în mare parte este și meritul ilustratorului. Lecția oferită de Aușra Kiudulaitė: uneori este foarte potrivit să intri în literatura pentru copii, fiind deja un pictor afirmat, având o anumită experiență.

O altă pictoriță tânără și talentată este **Inga Dagile**, care a ilustrat până acum trei cărți pentru copii. Vom menționa cartea *Drambliai ējo ģ svečīus* [Elefanții merg în ospetie] scrisă de **Evelina Daciūtė** (2015) și alfabetul în versuri *Raidziņ namučiai* [Căsuța literelor] scrisă de **Ramutė Skučaitė** (2017). Ambele cărți sunt didactice, prima îi învață pe copii să numere până la zece, cealaltă îi învață literele. În cartea *Elefanții merg în ospetie* o familie de elefanți din zece membri pornește în ospetie, însă pe drum câte unul se oprește să mănânce o banană sau să joace fotbal, sau să discute cu cineva, așa încât la destinație ajunge doar mama-elefant, care e nevoită să se întoarcă și să-i adune pe toți împreună. Este o povestire cu un subiect simplu, vesel și ingenios, potrivit pentru copiii mici. *Căsuța literelor* este un alfabet clasic, versurile aparținând cunoscutei scriitoare pentru copii Ramutė Skučaitė. Ilustrațiile fine, în tonalități calde, expresive și ingenioase, oferă un aspect atractiv și o valoare în plus acestor cărți.

Referindu-ne la autorii tineri pentru copii, vom menționa numele lui **Tomas Dirgėla**. La vârsta de 28 de ani este autorul a șapte cărți pentru copii, laureat al Premiului pentru debut și al Premiului II oferit de IBBY pentru cea mai

bună carte pentru copii. Este unul dintre puținii autori care s-a dedicat integral scrisului, activitatea literară fiind sursa care îi asigură existență. De aceea este foarte productiv, scrie câte 2-3 cărți pe an, are o emisiune pentru copii la radio și o mulțime de planuri creative. Cărțile sale sunt vesele, umoristice, ingenioase, pline de dinamism, acțiune și nonsens. Majoritatea din ele reprezintă niște istorii detective, care li se întâmplă copiilor **într-un mediu familiar – la școală, pe terenul** de sport, în curtea casei etc. Însuși autorul recunoaște influența unor scriitori străini, precum Roald Dahl, David Williams ș.a. Într-adevăr, imitația este vădită și aceasta poate fi o problemă. Totuși, cărțile sale sunt foarte populare, autorul este oaspete des în școli și biblioteci, organizează lansări de carte, diverse concursuri. Este o dovadă că în literatura lituaniană pentru copii era necesar un asemenea autor și asemenea cărți cu subiect simplu, vesel, distractiv. Totodată, arată cât de important este să te promovezi, să poți spune întregii lumi „eu sunt scriitor, știu cum să scriu și sunt citit”. Această autopromovare și încredere în sine trezește, în același timp, apreciere și critică, iar despre adevărata valoare a acestor cărți deocamdată e devreme să vorbim.

O altă carte, pe care vreau neapărat s-o menționez, a apărut recent, dar a reușit deja să uimească (în sensul bun al cuvântului) și să intrige prin conținutul și forma sa. Cartea *Sibiro haiku* [Haiku-uri siberiene], autori **Iurga Vilé și Lina Itagaki**, redă isoria băiețelului Algis, care la 13 ani este deportat cu familia în Siberia, unde, la fel ca și alți deportați considerați „fasciști”, „dușmani ai poporului”, îndură foame, mizerie și umilință. Este un subiect atât de vehiculat, încât nu e simplu deloc să scrii despre deportări fără a fi banal, sentimental sau prea dramatic. Și mai complicat e să le vorbești copiilor despre aceasta. Încercările de până acum nu pot fi considerate reușite. Cu atât mai riscantă este ideea de a scrie o carte pentru copii despre deportările în Siberia, care să includă un amestec de genuri și forme de exprimare (text artistic, elemente de comics, fragmente de scrisori, versuri) reunite sub un titlu mai puțin obișnuit. Autorii au reușit să creeze o carte deosebită ca text, prezentare grafică, să îmbine tragicul cu umorul, să ofere o strategie de lectură modernă, îndemnându-l pe cititor să descopere singur răspunsuri la anumite întrebări. Autorii abordează teme tabu în literatura pentru copii, precum tema morții, dar o fac cu multă delicatețe.

În concluzie vom menționa următoarele:

- În Lituania sunt mulți pictori care scriu texte foarte reușite, remarcându-se prin calitatea artistică, integritatea formei și conținutului.
- Cărțile ilustrate sunt foarte populare și merită a fi subiectul unor studii serioase.
- Apar personaje literare naționale, care au lipsit până nu demult.
- Autorii și ilustratorii experimentează, sunt în căutarea unor genuri și forme moderne de exprimare.

- Se încearcă reluarea unor subiecte importante, vehiculate anterior, abordarea lor dintr-o nouă perspectivă.
 - Se scrie mult pentru copii și mai puțin pentru adolescenți; autorii pentru adolescenți vin în literatură prin intermediul concursurilor literare.
- (traducere: Lilia Tscaci)*

ДЕТСКАЯ ЛИТЕРАТУРА В КАЗАХСТАНЕ: РЕАЛЬНОСТЬ И ВОЗМОЖНОСТИ

Елена КЛЕПИКОВА

детская писательница, Казахстан

Позвольте кратко ознакомить вас с положением детской литературы в Казахстане. По данным Книжной палаты Республики Казахстан, в 2016 году в палату поступило 4690 наименований книг и брошюр, из них около 800 – художественная литература. Общий тираж составил 16 миллионов 360 тысяч экземпляров. Фактически по одной книге на каждого жителя Казахстана. В 2017 году цифры почти не изменились, но сократилась доля художественной литературы – за девять месяцев зарегистрировано всего 235 наименований, из них всего несколько книг для детей. Средний тираж художественной книги, выпускаемой в Казахстане, не превышает 300 экземпляров. Хорошо, если 500. Великолепно, если 1000. При огромном спросе на собственную литературу, существует жесточайший книжный голод. В республике действует сразу несколько программ, в рамках которых финансируется издание книг. К ним относится «Государственная программа развития и функционирования языков в Республике Казахстан 2011–2020 гг.», «Культурное наследие» и «Издание социально важных видов литературы». Но эти программы, к великому сожалению, не охватывают художественную литературу. Издатели боятся брать на себя финансовый риск: поиск автора, издание книги, продвижение на рынок стоят немалых денег. Гораздо безопаснее переиздать беспроектную классику.

Иногда случается, что издательства обращаются к своим, местным авторам и издают книги. Это происходит, во-первых, когда поступает госзаказ, во-вторых, когда издательство выступает партнером какого-либо литературного профинансированного проекта, в-третьих, когда издательство совместно с автором идет путем краудфундинга, в-четвертых, когда у автора есть спонсор.

Ситуация тяжелая. Однако перемены к лучшему произойдут обязательно. И порукой тому ситуация с авторами, пишущими для детей.

Лет десять-пятнадцать назад ситуация была достаточно плачевной – старшее поколение ушло, а новое так и не решалось целенаправленно писать для детей. Но с образованием ОЛША (Открытой литературной школы Алматы), которая стала преемницей литературного фонда «Мусагет», начались изменения к лучшему. И на сегодняшний день для детей и подростков в возрасте от четырех до восемнадцати лет много пишут интересные авторы. Аделия Амраева – лауреат Международной детской премии имени В. Крапивина, лауреаты Казахской литературной премии «Алтын калам» Виктория Прохоренко, Нурайна Сатпаева, Канат Букежанов, Алена Бакаева, Дина Махметова, Фархат Тамендаров, Ксения Рогожникова, Елена Клепикова и другие. Они издаются в Казахстане. Издаются в России, Германии, Великобритании, и их книги долгим путем, но доходят до своего, казахстанского читателя.

Что хотят читать дети? Все! Главное, чтобы было интересно. А «интересно» это когда на нужную и важную для ребенка тему написано хорошо и понятно. Дружба, любовь, взаимопомощь, ответы на вопросы «как поступить» и «что делать», «добро и зло», «что такое хорошо и что такое плохо» – нравственный закон, которым человек руководствуется в жизни, закладывается и детской литературой в том числе. Литературоведы условно делят детскую литературу на три блока: 1) массовая литература – детский триллер («страшилки»), детектив, фэнтези, любовные романы для девочек («розовый формат»); 2) высокая словесность – сказочные повести, школьные повести и рассказы, литературные сказки; 3) литература «non-fiction» (детские энциклопедии, словари и справочники).

Казахстанские писатели работают во всех этих жанрах. Пока доминирует сказочно-фантастическое направление. В сказочной повести Елены Зейферт «Волшебное подземное царство Караганда, или Приключения Куата Мусатая» воссоздана легенда о Караганде. Сказочный сюжет здесь срастается с этномифом, улицы современного города плавно переключаются с древней степью. Читатель попадает в художественный мир, где царит сказка, но остается реальной жизнью таинственной Караганды. Повести для детей соавторов Зиры Наурызбаевой и Лили Калаус «В поисках Золотой чаши. Приключения Бату», Ольги Марк «Курирури, или Большой поход», Альфии Макаримовой «Путешествие в лето» тесно переплетают реальность со сказкой. Увлекательны книги «Мальчик-облако», «Приключения Армана в королевстве Шоколандия» Дарии Джумагельдиновой и «Казахстанские сказки» Юрия Серебрянского. В книгах Тони Шипулиной «Ведьма Страны Туманов» и «Тайна ведьмы Урсулы» открывается хрупкий, вымышленный мир девочки Юсинь. «Приключения Конфеты» Ксении

Рогожниковой помимо занимательного чтения выполняют еще и обучающую функцию. «Байки-засыпайки» Виктории Прохоренко – сказки на ночь для тех, кто еще не умеет читать сам. В «Сказках Семиречья» Елены Клепиковой предлагаются объяснительные мифы о появлении нерукотворных или рукотворных географических объектов на территории Семиречья, например, таких как Чарынский каньон, Мертвое озеро, горячие источники Чунджи, селезащитная плотина Медео.

Среди литературы для младших школьников хотелось бы отметить книги Каната Букежанова «Гильгамеш из Кукурузного переулка», о мальчике с необычным именем, его друзьях, его жизни, его открытиях и понимании мира и Нурайны Сатпаевой «Алька и его друзья», которая, следуя традициям писателя-натуралиста Максима Зверева, знакомит маленького читателя с редкими обитателями Каспийского моря и Прикаспийской степи – тюлененком, кудрявым пеликаном, розовым фламинго, барханным котом, песчаной лисичкой, беркутом, иноходцем Жорга.

Для тех, кто постарше, в жанре школьной повести, «розовом формате», историко-приключенческом и приключенческом жанре пишут Аделия Амраева – повести «Футбольное поле» о мальчике из маленького поселка, который мечтает стать профессиональным футболистом и «Я хочу жить!», цикл рассказов «Германия», Ксения Рогожникова (Земскова) – повесть для девочек «В ритме сальсы» о начинающей талантливой танцовщице Айке и ее первой любви, Дина Махметова – повесть «Юность в Галерии», Тоня Шипулина – повесть «Зефирный Жора» о том, как непросто жить на свете очень упитанному мальчику, Елена Клепикова – повесть «Гайна синей паутины» о приключениях отважной пятерки кузенов, Алена Бакаева – повесть-история «Катти Сарк» о феноменальной гонке чайных клиперов, Фархат Тамендаров – повесть «Гончие псы» о связавшемся с «плохой компанией» и сбежавшем из дома мальчишке из «приличной семьи».

И вот книга написана. Как попадает она к читателю? Путь обычно достаточно сложен – коммерческие издательские риски и «отсекающие» цены на литературу могут заставить опустить руки. Но не заставят! Все преодолимо.

Казахстанские авторы активно участвуют в международных литературных конкурсах и часто по итогам этих конкурсов получают возможность публикации книги. Это один путь.

Другой путь – поиск финансирования. К счастью, находятся еще меценаты, которые издают книги ничего не требуя взамен, а ратуя только за то, чтобы дети имели возможность читать. Бизнесмен Марат Оспанов учредил ежегодную премию для писателей. По итогам

конкурса выпускается сборник повестей и рассказов призеров на казахском и русском языках. Книга бесплатно передается в библиотеки республики. Бизнесмен Виктор Мауль издает книги казахстанских авторов в Германии и тираж также бесплатно отправляется в наши библиотеки. В рамках совместного проекта компании Шеврон и ОЛША было издано семь книг. Три из них были отправлены во все крупные городские детско-юношеские библиотеки республики, а также почти во все районные и школьные библиотеки города Алматы. Так же на помощь приходит Великая всемирная паутина, бесплатные ресурсы такого рода как «Ридеро», электронные книги.

Год назад в Казахстане стартовал проект «Читай казахстанское». Его основное предназначение заключалось в международном продвижении бренда казахстанской литературы. Организаторами проекта стали Открытая литературная школа Алматы и российский сервис для чтения электронных книг по подписке Bookmate. На просторах электронной библиотеки появилась «книжная полка» под названием «Читай казахстанское». На момент старта на полке размещалось 26 книг казахстанских авторов, теперь их 39, в том числе и книги для детей. Детские писатели постоянно участвуют в ежегодном алматинском книжном фестивале «Kitapfest», во время которого проводят творческие встречи. По инициативе Открытой литературной школы Алматы ежегодно проводится литературный фестиваль «Полифония» на который съезжаются писатели, поэты и критики из ближнего (Киргизия, Узбекистан, Россия, Латвия, Украина, Беларусь) и дальнего (Польша, Канада, Германия, Индия, Великобритания) зарубежья. В рамках совместного проекта ОЛША и компании Шеврон два года работает Детская литературная мастерская, занятия в которой ведут Ксения Рогожникова, Елена Клепикова и Дина Махметова. Во время занятий дети 12-15 лет получают базовые навыки литературного письма, знакомятся с литературными жанрами, участвуют в интерактивных литературных играх, читают и обсуждают книги современных писателей. По итогам обучения издается профессиональный печатный сборник с работами слушателей на казахском и русском языках.

Конечно же, нельзя не сказать об огромной роли библиотек в творческой жизни писателя. Прежде всего это родное и близкое с детства место – в нем всегда комфортно. Это разговор с читателем – встречи с посетителями библиотеки и встречи со школьниками, которые приходят на творческие встречи целенаправленно. Хочется поблагодарить всех, кто причастен к работе в библиотеке за то, что вы делаете мир лучше.

INFORMAȚII DE PESTE HOTARE

AGENȚIA SUEDEZĂ PENTRU MEDIA ACCESIBILE: ACTIVITĂȚI ÎN SUSȚINEREA COPIILOR CU DIZABILITĂȚI

Ingrid KÄLLSTRÖM

Agenția Suedeză pentru Media Accesibile, Suedia

MTM (Agenția Suedeză pentru Media Accesibile) este o instituție a cărei activitate este orientată spre asigurarea accesului la cărți și resurse media pentru persoanele cu dificultăți de citire.

MTM (Agenția Suedeză pentru Media Accesibile) este în subordinea Ministerului Culturii al Suediei. Oficiul nostru se află la doar câteva stații de metrou de centrul orașului Stockholm și are 110 angajați. Inițial a fost creată ca bibliotecă de cărți Braille. Acum suntem un oficiu. Distribuim și oferim utilizatorilor din biblioteci acces la cărți vorbite (talking books) și cărți Braille. Acesta este așa-numitul „model suedez al cărții vorbite”. Bibliotecile sunt puntea noastră de legătură cu utilizatorii. Ca să beneficieze de serviciile noastre, aceștia trebuie să se înregistreze la biblioteca publică, biblioteca școlară sau biblioteca universitară. Noi asistăm aceste biblioteci, dar nu deținem o colecție de carte proprie.

Viziunea noastră este o societate în care lectura este accesibilă tuturor, iar misiunea noastră constă în promovarea accesibilității lecturii prin cunoașterea nevoilor și orientarea spre utilizatori. Avem ca sarcină asigurarea condițiilor necesare pentru toate persoanele cu dizabilități de citire, care să poată accesa literatura și presa prin mijloacele de comunicare adecvate lor. Activitățile noastre includ crearea și distribuirea cărților vorbite, cărților Braille, cărților adaptate, ușor de citit (în situația când editurile comerciale nu acoperă nevoile utilizatorilor) și facilitatea împrumutului acestor materiale pentru bibliotecile suedeze.

MTM oferă diferite servicii. Fiind o bibliotecă digitală pentru persoanele cu dizabilități de citire, oferim posibilitatea de a accesa și efectua căutări pe site-ul nostru, de a împrumuta/descărca cărți de pe site. Acordăm asistență bibliotecilor prin email sau telefon. De asemenea, lucrăm foarte mult pentru motivarea utilizatorilor și promovarea citirii prin diverse modalități.

Conform dispoziției Ministerului Culturii „Cu privire la MTM”, misiunea pe care ne-am asumat-o pentru perioada 2018-2020 este de a integra egalitatea, diversitatea și perspectiva copilului în activitățile noastre. Prin

„perspectiva copilului” se subînțelege activitatea în interesul copilului – respectarea drepturilor copiilor și analiza consecințelor utilizării resurselor media accesibile copiilor și tinerilor. Nevoile copiilor și ale tinerilor reprezintă principiul de bază de la care pornim. Modelele MTM cu o perspectivă a copilului se bazează pe nevoile grupului țintă și, totodată, pe o perspectivă proprie a copilului. Pentru realizarea activităților cu respectarea perspectivei copilului este necesară, de asemenea, cunoașterea mediilor accesibile, a diversității lor și a literaturii pentru copii și tineri. Copiilor și tinerilor cu dizabilități de citire li se vor oferi aceleași oportunități de acces la literatură ca și altor copii. Acest lucru se referă la toți, indiferent de vârstă, sex, religie, naționalitate, proveniența etnică sau socială.

Obiectivele strategice 2018-2020 ale Agenției Suedeze pentru Media Accesibile constau în:

- Încurajarea citirii prin diferite activități de promovare a lecturii, prin produse calitative și prin distribuirea de servicii, care să reflecte nevoile și aspirațiile utilizatorilor tineri.
- Dezvoltarea activităților de colaborare în cadrul MTM, precum și a colaborării dintre MTM și partenerii externi, cu scopul de a pune la dispoziția a cât mai multor copii și tineri mijloacele media accesibile și a-i forma în calitate de utilizatori activi ai serviciilor MTM.

MTM (Agenția Suedeză pentru Media Accesibile) are următoarele grupuri țintă de utilizatori:

- persoanele cu dizabilități vizuale,
- persoanele cu dizabilități fizice,
- persoanele cu dizabilități mintale,
- persoanele cu probleme de citire și scriere,
- persoanele cu dizabilități temporare de citire,
- persoanele cu dizabilități funcționale cognitive.

În Suedia există 300 de mii de persoane cu dizabilități vizuale, circa 1 mln de persoane cu dizabilități de citire și scriere, inclusiv dislexie, circa 800 mii de persoane care pot vedea, dar au dificultăți în a înțelege ceea ce citesc.

MTM produce cărți vorbite pentru copii și adulți cu nevoi speciale. Ce este o carte vorbită? O carte vorbită este o versiune înregistrată a unei cărți publicate și este destinată persoanelor cu probleme de înțelegere a textului tipărit. Orice persoană care se confruntă cu asemenea dizabilitate are dreptul să împrumute cărți vorbite de la bibliotecă sau să le descarce prin serviciul nostru pentru biblioteci numit **Legimus**. Care este diferența dintre o carte audio (audiobook) și o carte vorbită (talking book)? Diferența se manifestă atât în aspect tehnic, cât și juridic. O carte vorbită este

destinată în exclusivitate persoanelor cu handicap permanent sau temporar. Producerea cărților vorbite este susținută din fonduri publice. Conform articolului 17 al „Legii cu privire la drepturile de autor”, nu este necesară obținerea permisiunii deținătorului dreptului de autor pentru producerea unei cărți vorbite. Înregistrarea unei cărți vorbite trebuie să corespundă cu originalul, iar originalul trebuie să fie o lucrare publicată.

Pentru comparație – o carte audio este un produs comercial, care cade sub incidența drepturilor de autor, iar pentru producerea ei se vor respecta procedurile uzuale de achiziție sau împrumut. Oricine are dreptul de a le produce, dacă sunt respectate regulile menționate mai sus.

Legimus.se este biblioteca digitală MTM, unde puteți căuta, găsi și împrumuta cărțile noastre cu caracteristici accesibile. Legimus este, de asemenea, denumirea aplicației de citire elaborată de MTM, care conține funcții de căutare și descărcare pentru mai mult de 120 de mii de cărți vorbite, cu posibilitatea utilizării cărților prin intermediul aplicației date sau prin web. Sunt cărți artistice și cărți științifice în 55 de limbi, inclusiv 15 mii de cărți Braille, circa 4000 de titluri noi pe an. Aplicația este ușor de utilizat, fiind posibilă stabilirea setărilor personale pentru fonturi și culori. Aplicația Legimus este disponibilă atât pentru iPhone, cât și pentru Android. Doar persoanele cu dizabilități de citire o pot instala gratuit prin App Store și Google Play, solicitând deschiderea unui cont separat prin intermediul bibliotecii locale. Pentru deschiderea contului nu este nevoie de a prezenta un certificat de la medic sau alt specialist. Este suficient să răspundă la câteva întrebări, cu care operează bibliotecarul. În acest context trebuie să menționăm că necunoașterea limbii suedeze nu se consideră dizabilitate, iar persoanele care cunosc insuficient limba suedeză pot împrumuta cărți adaptate și cărți audio.

Familia regală a Suediei acordă o atenție sporită problemelor legate de accesul la lectură. Prințul Carl Filip suferă de dislexie; el consideră că este foarte important de a respecta persoanele care au dificultăți de citire, în special copiii, precum și de a schimba atitudinea societății față de aceștia. Prințul a trăit el însuși momente dificile atunci când s-a confruntat cu dificultatea de a aranja literele într-un cuvânt, deși are o vedere bună și nu poartă ochelari. În aprilie 2018, prințul Carl Filip a vizitat oficiul MTM. A fost un eveniment important, în cadrul căruia i-am relatat despre activitatea noastră, i-am demonstrat cărțile noastre tactile, i-am vorbit despre cum îi încurajăm pe copii să-și folosească degetele și să devină cititori Braille.

În fiecare an în Suedia se nasc de la doi până la zece copii cu probabilitatea sporită de a deveni cititori Braille peste un timp. Ne punem scopul să creăm un mediu propice pentru acești copii și pentru familiile lor, să

favorizăm crearea condițiilor necesare pentru educația preșcolară, oferind asistență școlilor și profesorilor. În Suedia lucrăm asupra integrării copiilor cu diferite dizabilități și facem tot posibilul ca ei să meargă la o școală obișnuită la care merg toți copiii din cartier. La nivel de regiune avem o experiență foarte bună prin organizația Low Vision Clinics, care lucrează cu copii cu dizabilități de vedere, care nu sunt versați în utilizarea alfabetului Braille. Pentru a încuraja familiile care au copii cu dizabilități de vedere și a stimula interesul pentru carte, noi le oferim o **Geantă Braille**. Un copil văzător recepționează impresii și informații vizuale prin intermediul imaginilor, semnelor și literelor, iar în cazul unui copil nevăzător cineva trebuie să-i facă cunoștință cu aceste lucruri. Noi oferim *Geanta Braille*, sub forma unui serviciu prin Low Vision Clinics, familiilor care au copii cu dizabilități de vedere. Ideea constă în a oferi părinților o trusă de inspirație pentru copiii lor. Nu ne punem sarcina să-i învățăm pe copii să citească și să scrie ori să-i învățăm pe părinți cum să facă acest lucru. Este ceva pentru încurajarea citirii, a jocului, pentru stimularea creativității și explorarea simțurilor tactile. Low Vision Clinics sunt partenerii noștri în misiunea dată. Ei solicită *Geanta Braille* de la noi și o transmit familiei în cauză. Desigur, serviciul este gratis. Materialele din geantă sunt alese migălos de colegul meu Gun Olsson, care este profesor de educație specială. Geanta conține materiale informative pentru părinți și, desigur, o carte tactilă! O carte pentru a fi citită cu voce tare, pentru a petrece timpul împreună, pentru dezvoltarea competențelor lingvistice și a interacțiunii sociale.

Cărțile tactile pe care le confecționăm reproduc, de obicei, o carte editată și ilustrată deja. Producem trei cărți tactile în fiecare an. Sunt adevărate opere de artă realizate manual. Imaginile din cărțile tactile nu au atât de multe detalii ca în cartea originală, iar textul este tipărit atât cu caractere obișnuite, cât și în alfabetul Braille. Sunt folosite diferite materiale pentru a stimula simțurile tactile. Bibliotecile le pot împrumuta pentru un anumit timp sau le pot cumpăra pentru a le avea permanent în colecția lor.

Ce se întâmplă în biblioteci? În ce mod bibliotecile pentru copii relaționează cu copiii cu dizabilități de citire? În 1993, o bibliotecă a decis să facă ceva nou în acest domeniu important. În localitatea respectivă exista deja un spital cu servicii speciale pentru copiii cu dizabilități. Biblioteca a decis să exploreze modalități moderne de interacțiune cu acești copii și să le ofere oportunități noi, bazate pe dezvoltarea tehnică și digitală. A fost invitat un pictor care să creeze ceva inedit. Rezultatul a fost o cameră cu resurse media speciale, cu tehnică specială și un măr mare din lemn, care a fost plasat ca o colibă în mijlocul camerei. Astfel a început povestea **Raftului de Măr**. Puțin câte puțin, ideea acestui *Raft de Măr* s-a răspândit în

secțiile pentru copii ale altor biblioteci, fiind un model inspirațional. *Rafturile de Măr* pot arăta în mod diferit, ceea ce se datorează diferitor condiții de implementare. Nu există un regulament aparte al *Raftului de Măr*, dar în regulamentele generale ale bibliotecilor este stipulat faptul că e necesar să se acorde o atenție specială copiilor și tinerilor cu dizabilități, iar bibliotecile publice trebuie să încurajeze dezvoltarea abilităților lingvistice și a citirii în rândul copiilor și tinerilor cu dizabilități prin oferirea literaturii adaptate la necesitățile și condițiile acestora.

La *Raftul de Măr* pot fi găsite diverse formate de media accesibile și informații despre dizabilități și dezvoltarea limbajului. Grupul țintă sunt copiii cu dificultăți de citire, părinții, profesorii și studenții. *Raftul de Măr* este, de asemenea, un sprijin pentru bibliotecari în munca lor cu resursele media accesibile, în dezvoltarea limbajului și promovarea lecturii printre copiii cu dificultăți de citire. Este important ca personalul bibliotecii, și nu doar cel din secția pentru copii, să fie informat despre *Raftul de Măr* și funcțiile lui. Raftul necesită responsabilitate, planificare și perseverență. Personalul bibliotecii trebuie să planifice în mod strategic activitățile în acest domeniu și să definească grupurile țintă, să discute activitățile și metodele de lucru. *Raftul de Măr* este mult mai mult decât un raft! Este o metodă de lucru, care trebuie să fie dezvoltată continuu. Consider că este important de a defini responsabilitățile, de a reflecta asupra muncii proprii, de a căuta modele bune și de a ne inspira. În opinia mea, cel mai bun lucru este posibilitatea de a face schimb de idei!

(traducere din engleză: Mariana Kiriakov)

ION CREANGĂ ÎN CONȘTIINȚA CULTURII UNIVERSALE

Tamara MALERU

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

Se afirmă că Goethe a utilizat pentru întâia oară termenul de WELTLITERATUR (*welt – universal, mondial*), în 1827 (consemnat în Convorbirile cu Eckermann) și acest termen avea să constituie nucleul viitorului concept de LITERATURĂ UNIVERSALĂ, care a apărut ca urmare a dezvoltării și expansiunii economice, din necesitatea ca literatura să însemne mai mult decât valorile fiecărui popor în parte [4].

Fără o bogată informare asupra tezaurului culturii universale nu poate fi realizat un studiu comparat al literaturilor. Putem demonstra niște adevăruri esențiale doar cunoscând fenomenul istoric-literar universal – nu numai ca pe o sursă de informații, ci ca o călăuză, un ghid.

Este greșit să se considere că au drept la universalitate numai acele opere care au fost scrise într-o limbă de mare circulație, a unei mari națiuni, iar operele națiunilor mici ar putea intra numai prin mare bunăvoință în „apendicele” de câteva pagini ale istoriei literaturii universale. Timpul, cel mai bun critic, combate această confuzie, căci o țară mică cum este Danemarca l-a dat pe H.Ch. Andersen, iar România pe M. Eminescu, I.L. Caragiale, I. Creangă. Această listă poate fi continuată.

Se consideră că romanticii germani au fost cei care au creat condiții favorabile studiului literaturilor lumii. Ei au fost printre primii care au înțeles că nu poți scrie o istorie a literaturii unei națiuni, ignorând literaturile celorlalte popoare sau națiuni.

Despre aceasta scria și George Călinescu: „...Specializarea într-o singură literatură este greșită, fiindcă, substanțial, nu există mai multe literaturi, ci numai aspecte naționale ale aceluiași spirit cosmic” și aduce exemplul istoricilor francezi, care nu cunoșteau direct literatura germană sau italiană pentru a defini Renașterea sau Romantismul, informându-se doar din opere de sinteză franceză, ceea ce este insuficient [2].

Traducerile au însemnat debutul carierei universale a marilor opere naționale. Dar ce a determinat interesul străinilor? De ce unele opere au fost receptate pe plan european și mondial? Care au fost motivele traducerilor?

Titu Maiorescu puna în prim plan originalitatea lor națională: „Căci orice individualitate de popor își are valoarea ei absolută și, îndată ce este exprimată în puternica formă a frumosului, întâmpină un răsunet de iubire în restul omenirii ca o parte integrantă a ei.” [7].

În decursul istoriei, poporul român a avut de nenumărate ori prilejul să se afirme în lume prin personalități din toate domeniile. Or, cunoașterea culturii și civilizației românești facilitează și receptarea adecvată a literaturii române în lume. Astfel, scriitorii români au fost propagați, traduși și comentați, în mare parte, de literați consacrați pe meridianele lumii.

Unul dintre scriitorii români, care a avut, prin opera sa, șansa și harul de a fi acreditat de cultura europeană, este și marele povestitor Ion Creangă. Opera sa este una dintre cele mai intens receptate în spațiul universal, nu doar european. Despre el spunea Garabet Ibrăileanu că este un reprezentant perfect al sufletului românesc între popoare. În ce altă literatură europeană un clasic poate fi accesibil tuturor categoriilor de cititori? – se întreba Mircea Eliade, iar George Călinescu menționa că înțelepciunea lui Ion Creangă este caracteristică pentru omul universal, fără timp și spațiu.

Același lucru este afirmat și de Erling Scholler, traducătorul în daneză și norvegiană a operei crengiene: „Cum puteți crede că Ion Creangă exprimă doar ființa și sufletul românesc? Noi, norvegienii, îl simțim ca pe unul de-al nostru. El a scris și despre copilăria noastră, despre visele noastre, despre ființa noastră.” [3].

Venit din adâncurile culturii milenare populare, Creangă „e unic în sine, fiecare găsește în *Amintiri* și *Povești* noutăți și rezonanțe în legătură cu propriul lor suflet. Acesta e privilegiul, de altfel, al artei adevărate”, menționează Mihail Sadoveanu [8, p. 226].

Investigarea publicațiilor de/despre Creangă pentru completarea bazei de date bibliografice „Ion Creangă” (proiect comun al Bibliotecii Județene „G.T. Kirileanu” Neamț și Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”), studierea colecțiilor (resurselor electronice) din bibliotecile lumii, ne-au dezvăluit un tablou impresionant de editare a scriitorului dincolo de hotarele țării sale.

Din informațiile selectate rezultă și această trecere în revistă – un mic studiu despre traducerea, cunoașterea și valorificarea operei scriitorului pe meridianele lumii.

Numele lui Ion Creangă se face cunoscut în afara țării deja în 1879 – biografia scriitorului este inclusă în *Dizionario biografico degli scrittori contemporanei* [Dicționarul bibliografic al scriitorilor contemporani], editat la Firenze (Florența) de către Angelo di Gubernatis.

1894 – numele scriitorului este menționat în *Slaveanskoe obozrenie: sb. statei po slaveanovedeniu* la capitolul *Obzor vajneișih socinenii po rumânskoii istorii* [Privire asupra celor mai importante lucrări despre istoria românilor], editat la Sankt Petersburg.

1916, la Paris – Rea Ipcar editează *Ecrivain Roumains* [Scriitori români], în care este inclus și Ion Creangă.

1927, la New York – iese de sub tipar lucrarea *Bessarabia: Russia and Roumania on the Black Sea*, unde este menționat și Ion Creangă.

1930 – Jean Boutiere publică prima monografie despre scriitor, *La vie et l'oeuvre de Ion Creangă* [Viața și opera lui Ion Creangă], considerându-l un povestitor unic, inegalabil în context național și universal.

În același an se editează la Paris *Bibliographie franco-roumaine: les oeuvres relatives a la Roumaini*; în vol. 2 (lucrări în limba franceză referitoare la România) este menționat și Ion Creangă.

1931 – este inclus în *Enciclopedia italiana di scienze, lettere ed arti* [Enciclopedia italiană de știință, litere și artă], Vol. II, editată la Roma de Istituto dell Enciclopedia Italiana.

1932 – apare încă o monografie, deja în italiană, de Luigi Salvini: *Ion Creangă – Una pagina di storia della letteratura rumena* [Ion Creangă – o pagină din istoria literaturii române], editată la Roma, în care autorul subliniază importanța marelui povestitor pentru conștientizarea bogatului patrimoniu al culturii române de către comunitatea europeană și mondială, numindu-l *deschizător de drumuri*.

Urmează publicații noi (studii, articole, teze, conferințe) – la Berlin, Paris, Salamanca, Moscova, Kiev, Zaporojie etc., în engleză, franceză, spaniolă, cehă, bulgară, rusă, ucraineană și alte limbi.

Receptarea operei lui Ion Creangă peste hotarele țării începe cu traducerea a câteva basme incluse în antologia franceză *La Veilles. Douze contes traduit du roumain* [20 de povești traduse din română], scoasă de sub tipar la Paris în 1898. Astfel, cititorul francez face prima cunoștință cu opera povestitorului.

Conform unor mențiuni pe care le-am găsit, *Povestea lui Harap Alb*, la doar nouă ani după ce a fost scrisă, a fost tradusă în germană de către Petre Broșteanu și publicată în *Romänische Revue* (1886), iar în 1892 Mite Kremnitz a tradus și publicat la Leipzig câteva basme în germană.

1910 – renumitul filolog german Gustav Weigang (cel care a înființat Institut für Rumänische Sprache (Institutul de limbă română) la Universitatea din Leipzig) traduce și publică la Editura Johann Ambrosius Barth din Leipzig, basmul *Harap Alb*, considerat o capodoperă. De altfel,

opera lui Creangă se reeditează în germană până în prezent (la Berlin, Leipzig etc.), iar cele mai multe ediții ale operelor lui Ion Creangă în română, germană, franceză, italiană, engleză și alte limbi le găsim în bibliotecile din Berlin, Leipzig, Frankfurt pe Main.

În anii 1911-1912, la Paris se editează *Les milles nouvelles nouveaux* [O mie de basme noi] în 17 volume. În volumul 3 este inclus basmul lui Ion Creangă *La fille de la Vieille et la fille du Vieux* [Fata babei și fata moșneagului] (informația este preluată din *Bibliographie franco-roumaine: Les oeuvres françaises relatives a la Roumaine* [Bibliografie franceză-română: Opere franceze despre România], Paris, 1930).

1921 – Ion Creangă este tradus în engleză și editat la Londra și New York: în antologia *Roumanian stories* [Povești românești] este publicată povestirea *Old Nichifor, the Impostor* [Moș Nichifor, coțcarul].

1930 – *Amintirile din copilărie* sunt traduse în engleză – *Recollection* – și publicate la Londra și New York de Lucy Byng. Pe parcursul anilor, urmează numeroase ediții în engleză.

1931 – la Paris se publică *Contes populaires de Roumanie* [Povești populare ale românilor], în colecția *Les litteratures populaires de toutes les nations: nouvelle series; nr.1* [Literaturi populare ale popoarelor lumii: serie nouă, nr. 1], cu o prefață la versiunea franceză de povești populare ale românilor de Nicolae Iorga, care îl numește pe Ion Creangă un Rabelais român.

În același an, la Firenze (Florența), Editura „La nuova Italia” scoate de sub tipar prima traducere în italiană de Agnesia Silvestre Giorgi a *Amintirilor – Ricordi d’infanzia*, în colecția *Narratori moderni*, cu o prefață de Raffaello Corso, în care este expusă concis viața și opera marelui povestitor, menționat ca unul dintre cei mai originali scriitori în literatura română.

1933 – poveștile lui Creangă se editează la Varșovia, prefață de Nicolae Iorga, traducere de Konstancja Mayzlowna – *Czarodziejskie opowiesci* [Povești fermecate].

1944 – aria geografică se extinde: astfel, Tirana îl include pe Creangă, alături de Rebreanu și Ispirescu, într-o antologie, iar în 1959 este tradus în albaneză basmul *Vajza e plakes dhe vajza e plakut* [Fata babei și fata moșneagului]. Mai târziu, în 2009, va apare o ediție bilingvă a basmului *Capra cu trei iezi*, în română și albaneză.

1946 – Creangă este tradus în portugheză și inclus, alături de I.L. Caragiale, în antologii editate la Lisboa, Portugalia, iar în 1947, tot în portugheză, la Lisboa sunt traduse și publicate *Amintiri din copilărie – Recordacoes de infancia*, volum prefațat de Jean Boutiere.

Urmează *Souvenirs d'enfance* (Amintiri din copilărie), traduse și prefațate în 1947 de Yve Auger, la Paris, în colecția *Les oeuvres representatives des lettres etrangeres* [Opere reprezentative din literatura străină].

Mai multe traduceri în italiană au fost realizate de Anna Colombo la Torino, Florența, Venezia – *Il gallo prodigioso* [Cocoșul extraordinar], *La suocera con tre nuore* [Soacra cu trei nurori]. *Amintirile / Ricordi d'infanzia* sunt editate de Agnesia Silvestri-Giorgi în 1963 la Roma; volumul *Nouvelle. Ricordi d'infanzia* [Povestiri. Amintiri din copilărie] apare în 1982 la Torino. Ultima înregistrare în italiană este din 2004.

1958-1962 – în cehă, la Praha, este tradusă de Jan Vladislav *Punguța cu doi bani – Mešek s dvema grošiku*, iar Pavel Beneš traduce *Amintiri din copilărie – Vzpominky z detství*, 1962. Este publicat în diverse colecții și volume, care au suportat mai multe ediții.

La Buenos Aires, Argentina se publică *Cuentos y relatos escogidos* [Povestiri și povești alese], 1961; *Quien levanta esta piedra?* [Cine ridică piatra?], 1990, traduse în spaniolă de Leon Federico Fiel, după o versiune franceză.

În anii următori, *Amintirile din copilărie*, povestirile și poveștile lui Creangă sunt traduse și publicate în volume aparte și antologii, în limbile:

- spaniolă: *Cuentos rumanos* (Barcelona, Spania, 1973); tot în spaniolă, la Medellin, Columbia, în 1997 ies de sub tipar *Poveștile lui Ion Creangă*;
- slovacă: *O dvoch Nevlasty Sestrach* [Fata babei și fata moșneagului], 1973; *Meštek s dvoma grajciarikmi* [Punguța cu doi bani], 1980.
- suedeză: povestirea *Moș Ion Roată și Unirea – Fabror Ion Roată och Unionen* este tradusă de către poetul și traducătorul Ion Miloș.
- azeră: *Amintiri din copilărie* au fost traduse și editate la Bacu.
- ucraineană: *Kazki* [Povești], 1968; *Spogady dytynstvo* [Amintiri din copilărie], 1983; *Piati hlibyn* [Cinci pâini], 1989 (Kiev) etc.
- rusă: culegeri și lucrări aparte editate la Moscova, București, Chișinău.
- letonă: *Pieci maizes kukuliši* [Cinci pâini], 1968 și 2002 (Riga).
- lituaniană: *Vajcystes atsiminimai* [Amintiri din copilărie] și povești în culegerea *Iš ašaros gimes: moldavu pasakos* [Povești moldovenești] (Vilnius, 1994).
- sârbă: *Kozata s trite kozleti* [Capra cu trei iezi], 1971.
- bulgară: *Spomene ot moeto datstvo* [Amintiri din copilărie], 1973; *Keisiki s dve pariciki* [Punguța cu doi bani], 1975 (Sofia, Dobrici).

- macedoneană și aromână: sunt publicate povești de Ion Creangă în antologia Vanghei Mihanj-Stery *Svetulki od monista* (Scântilushi di mândzilushi).
- tătară: în 2012, la Constanța iese de sub tipar *Harap Alb* în tătară crimeeană, traducere semnată de Güner Akmolla, care a tradus și din alte nume mari ale literaturii române (Eminescu, Coșbuc ș.a.).

De asemenea, s-au făcut traduceri în greacă, maghiară, georgiană, estonă, bielorusă, tagică, vietnameză, chineză, hindi etc.

Cele mai multe traduceri s-au realizat în România – București, Iași, Deva, Cluj-Napoca, Sibiu, Constanța și în Republica Moldova, preponderent în limbile engleză, franceză, germană și spaniolă, precum și în limbile popoarelor conlocuitoare.

La inițiativa Muzeului Literaturii Române din Iași de a promova opera lui Ion Creangă în diferite limbi străine, s-au editat în spaniolă, în *Multicultural collection*, *Donde esta mi saquito?* [Punguța cu doi bani], *Los tres cabritillos* [Capra cu trei iezi], *La hija de la vieja y la hija del viejo* [Fata babei și fata moșneagului], ceea ce reprezintă o continuitate a relațiilor stabilite în cadrul Festivalului Internațional de Literatură și Traducere, care și-a desfășurat lucrările în octombrie 2013, la Iași [6].

Deși există traduceri bune în limbi de circulație mondială, ele sunt distribuite mai mult ocazional prin biblioteci și adesea este dificil de a afla de existența lor, îndeosebi când este vorba de prezența unui autor în antologii sau studii de interes general european.

Am întâmpinat dificultăți în procesul de investigare a traducerilor. Deși am sperat că repertoriul *Index Translatorium* (UNESCO) ne va ajuta să completăm bibliografia cu noi titluri, informația este incompletă (la numele Creangă sunt doar 51 de documente). Nici cataloagele electronice ale bibliotecilor naționale din Europa nu oferă informații exhaustive de acest gen.

Înaintând în timp și spațiu, opera lui Ion Creangă incită interesul cercetătorilor de literatură comparată: Jean Boutiere îl compară cu Charles Perrault, marele cărturar Nicolae Iorga îl numește Rabelais. Primul, însă, este Eminescu care asociază numele lui Gogol cu creația povestitorului român. Ion Creangă este așezat alături de Cotzebue, Dickens, Turghenev, Bret-Harte, Twain și alți mari scriitori ai lumii. Comparația cu scriitori din literatura universală nu se bazează pe alăturări de suprafață, ci merge în direcția descoperirii afinităților de creație [1].

Dacă e să vorbim despre editarea și perceperea operei lui Ion Creangă în arealul țărilor socialiste (adică în perioada comunistă), practic a fost diminuată receptarea spiritului cultural integral, ea, receptarea, fiind

condiționată de aspectul ideologic din țara respectivă. Astfel, *Amintirile din copilărie* au fost interpretate drept critică a societății feudale (școala, serviciul militar, biserica), iar *Povestea lui Harap Alb* – ca lupta între exploatare și exploatați.

În sudul Basarabiei, anexat la Ucraina, în anii '46-'47 ai secolului trecut, autoritățile șoviniste locale umblau să confiște povestea *Capra cu trei iezi* pe motiv că ar reprezenta „imperialismul românesc” [5, p. 111]. Necătând la aceasta, cărțile lui Creangă continuau să se editeze și să se bucure de popularitate printre cititori.

Perceperea literaturii române sau a unui autor în parte de către un mediu cultural sau altul este un proces care se manifestă permanent – ca fenomen literar pe harta receptării literaturilor străine în alte țări. Sub aspect cantitativ, se poate vorbi de un nivel care să corespundă nevoii de cunoaștere. De exemplu, conform unui studiu despre literatura română pentru copii, tradusă și editată în perioada comunistă în Cehia, Ion Creangă se situa printre primii după numărul de apariții literare.

Pentru a avea un tablou integrat este necesar, însă, accesul la critica literară din teritoriu, ceea ce s-a dovedit a fi dificil.

Aici ne-a fost de real ajutor Biblioteca digitală a Bucureștilor (Biblioteca Metropolitană București), având posibilitatea să studiem de visu mai multe documente.

Răsfoind chiar zilele trecute publicația *Preocupări literare*, Revista Societății Prietenii Istoriei Literare (București), am depistat în nr. 10 din 1937, la compartimentul *Note, dări de seamă*, compartiment pe care mai des îl omitem, un text de o jumătate de pagină, care putea rămâne neobservat: *Despre Ion Creangă* de Al. O. Teodoreanu, prezentat de Paul Papadopol.

Iată citatul care ne-a impresionat și ținem să-l reproducem aici: „Știți cu toții că Ion Creangă nu cunoștea limbi străine, așa că, pentru modelele lui de stil și compoziție, cum traducerile nu prea abundau, a trebuit să se mărginească la literatura noastră începătoare. Dar opera lui Creangă nu seamănă cu niciuna, rămânând de o absolută originalitate. Căci dacă pentru omul din mulțime chiar o pagină de Creangă e o adevărată desfătare, pentru acel ce s-a apropiat vreodată de nepătrunsele taine ale creației, faptul Creangă apare, pur și simplu, uluitor. Onestitatea lui artistică, perfecția construcției, cât și orânduirea vorbelor în ea ne amintesc de sfatul lui Anatole France, venit mult după Creangă: „CARESSEZ LA PHRAZE, ELLE FINIRA TOUJOUR PAR SOURIRE” – Șlefuește fraza și ea va străluci”. Citatul ne explică, într-un fel, de ce opera lui Creangă se citește și se va citi cu aceeași satisfacție.

Există în literatura universală un loc comun al întâlnirii cu personaje de poveste. Ele nu au vârstă, își retrăiesc povestea la fiecare lectură și nu abandonează niciodată povestea. Și cărțile marelui humuleștean instigă imaginația cititorului. Scrie *Povestea lui Harap Alb*, aparent un basm obișnuit, dar în realitate oferă o narațiune complexă, scrie niște *Amintiri* aparent foarte accesibile, dar vorbește despre fenomenul etern al copilăriei...

Astfel, privind în ansamblu, se poate concluziona că Ion Creangă a fost și rămâne printre preferații editurilor românești și străine. Operele lui au fost editate periodic, indiferent de factorii sociali, economici, culturali. De-a lungul anilor, interesul pentru opera sa a fost imens și editarea acesteia va continua, cu siguranță, și în viitor.

Ion Creangă nu va înceta niciodată să fie citit.

Referințe bibliografice:

1. APOSTOLESCU, Mihai. *Ion Creangă între marii povestitori ai lumii*. București: Minerva, 1978. 394 p.
2. CĂLINESCU, George. *Studii de literatură universală*. București: Albatros, 1972. 253 p.
3. CRONȚ, Bogdan. „Cum puteți crede că Ion Creangă exprimă doar ființa și sufletul românesc?” [trad. operei crengiene E. Scholler] [on-line]. [Accesat 5.03.2019]. Disponibil: <https://doxologia.ro/viata-bisericii/biografii-luminoase/cum-puteti-crede-ca-ion-creanga-exprima-doar-fiinta-sufletul> .
4. CUCU, Adela. *Literatura universală: (studiu bibliometric)* [on-line]. [Accesat 12.03. 2019]. Disponibil: <https://www.slideshare.net/libruniv/cucu-2> .
5. DIMA, Nicolae. În gura foamei de Alexei Vaculovschi. În: *Limba Română*. 2011, nr. 9-10, pp. 108-111.
6. *Ion Creangă, tradus în limba franceză la Editura Muzeelor Literare* [on-line]. [Accesat 12 martie 2019]. Disponibil: <https://www.hotnews.ro/stiri-cultura-17787944-ion-creanga-tradus-limba-franceza-editura-muzeelor-literare.htm> .
7. POP. Licu. *Ideile estetice ale lui Titu Maiorescu (I)* [on-line]. [Accesat 11.03.2019]. Disponibil: [http://www.cercetari.institutuldefilosofie.ro/e107_files/downloads/Extrase%20C.F.P.%20anul%209,%20nr.%201%20\[2017\]/LICU%20POP,%20Conceptia%20estetica%20a%20lui%20Titu%20Maiorescu%20\(I\).pdf](http://www.cercetari.institutuldefilosofie.ro/e107_files/downloads/Extrase%20C.F.P.%20anul%209,%20nr.%201%20[2017]/LICU%20POP,%20Conceptia%20estetica%20a%20lui%20Titu%20Maiorescu%20(I).pdf) .
8. SADOVEANU, Mihail. *Mărturisiri*. București: Editura pentru Literatură, 1960. 640 p.

REVISTA *BIBLIOTECA*. 70 DE ANI DE EXISTENȚĂ

Anca MORARU

Revista „*Biblioteca*”, România

Revista *Biblioteca* sau pre numele ei oficial *Biblioteca: revistă de bibliologie și știința informării* (ISSN 1220-3386) a împlinit, în iulie 2018, 70 de ani de existență neîntreruptă.

Înființat în 1948, sub numele de *Călăuza cetitorilor: buletin lunar de îndrumare a bibliotecilor și a cetitorilor*, periodicul mai preciza în subtitlu că „Apare sub îngrijirea unui comitet”. Era „o publicație lunară de popularizare a fluxului de apariții editoriale, traduceri din producția sovietică, precum și un repertoriu de rapoarte, rezoluții, documente privind istoria Partidului Comunist Român” [1, p. 59].

Primul număr avea în cuprins articole cu titluri, precum: În slujba ridicării culturale a poporului, *Biblioteca sătească: rolul bibliotecii și al bibliotecarului în răspândirea culturii la sate* (articol semnat de George Baiculescu, în acel moment director al Bibliotecii Academiei Republicii Populare Române), *Cartea în Republica Populară Română, Cum se citește o carte, Despre cetitul în grup, Editurile noastre, Cărți nou apărute în librării: prezentare în imagini, Bibliografie: prezentarea cărților necesare pentru înzestrarea bibliotecilor*, și rubrici, precum *Știri din lumea cărților și a bibliotecilor* (un fel de *Meridian bibliologic* avant la lettre) și *Curierul bibliotecarului*, „rezervată corespondenței primite din partea tuturor bibliotecarilor din țară”.

Începând cu numărul 2 al revistei, din octombrie 1948 și până în decembrie 1965, publicația se va numi *Călăuza bibliotecarului* și va avea o apariție lunară. Ca formulă de prezentare se optează pentru linia „articolelor de două-trei pagini, nesemnate, generalizante și cu caracter declarat propagandistic [care] va fi treptat înlocuită (mai ales după 1953) cu una a articolelor profesionale și culturale, singura concesie (absolut necesară pentru existența revistei) fiind publicarea în cadrul fiecărui număr a unui articol propagandistic de tip editorial, urmat de articolele de fond nepolitizate” [3, p. 220].

Din 1955, revista intră sub jurisdicția Ministerului Culturii și încep să apară și articole semnate de specialiști, precum Mircea Tomescu, Virgil Căndea, Atanase Lupu, Angela Popescu-Brădiceni, Corneliu Dima-Drăgan, Ioana Lupu ș.a. Orientarea și tematica publicației se diversifică, asemenea rubricilor care devin permanente: *Editorial, Articole despre*

activitatea bibliotecilor, Istoria cărților și a bibliotecilor, Biblioteci peste hotare, Profiluri.

În ianuarie 1966, revista intră într-o a doua etapă evolutivă și își schimbă numele în *Revista bibliotecilor*, cu periodicitate tot lunară, până în decembrie 1973. Personalități culturale ale vremii semnează articole în paginile ei. Grigore C. Moisil publică articolele *Lipsuri generale ale bibliotecilor speciale* (nr. 1, ianuarie 1971, p. 14-15), în care discută pertinent și la obiect despre dificultățile pe care le întâmpină bibliotecile specializate în încercarea lor de a furniza utilizatorilor acces la informații și documente cât mai actuale, și *Mărturisiri despre carte* (nr. 6, iunie 1972, p. 331-332) [3, p. 222], iar Șerban Cioculescu – *Cartea și bibliotecarul în anii socialismului* (nr. 8, august 1967, p. 449-450), *Centenarul Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România* (nr. 9, septembrie 1967, p. 513-514), *Tudor Vianu (1897-1964)* (nr. 12, decembrie 1967, p. 552-554), *Nicolae Iorga și cartea* (nr. 6, iunie 1971, p. 356-358), *Dimitrie Cantemir, scriitorul* (nr. 9, septembrie 1973, p. 552-554). O altă personalitate a culturii române, care a publicat în paginile *Călăuzei bibliotecarului*, este filozoful și esteticianul Tudor Vianu, care, în mai 1959, semnează articolul *Termenii biblioteconomiei socialiste în Vocabularium Bibliothecarii*. Asemenea lui a fost și istoricul și eseistul Alexandru Zub, cu articolele *Mihail Kogălniceanu – om al cărții* (nr. 8, august 1967, p. 488-491), *A. D. Xenopol în lumina bibliotecii sale* (nr. 5, mai 1970) și *Experimentul biblioteconomic din Ungureni* (nr. 6, iunie 1971, p. 353-355).

Amenințată în anul 1973 cu desființarea, revista își va schimba, începând cu ianuarie 1974, periodicitatea din lunară în trimestrială și denumirea din *Revista bibliotecilor* în *Biblioteca. Buletin trimestrial de biblioteconomie/bibliologie*. Devine, cu aceeași ocazie, un supliment al periodicului *Îndrumătorul cultural* (care, la rândul său, își va schimba, începând cu martie 1980, numele în *Cântarea României*). Această stare de lucruri va dura până în decembrie 1989, când, odată cu sfârșitul regimului comunist din România, revista va trece din nou în subordinea Ministerului Culturii, va redeveni lunară și va primi numele de *Biblioteca: revistă de bibliologie și știința informării*, pe care îl poartă și în prezent.

Din ianuarie 1990, va începe o numerotare nouă (păstrându-se în același timp numerotarea veche): Anul XLII. Serie nouă, Anul I, reluându-și misiunea inițială de revistă de specialitate a întregului Sistem Național de Biblioteci.

Începând cu luna martie 2009, revista intră în portofoliul Bibliotecii Naționale a României, alături de celelalte reviste ale acesteia: *Informare*

și documentare: activitate științifică și profesională, ISSN 2065-1058; *Revista Bibliotecii Naționale a României*, ISSN 1224-0184; *Revista Română de Conservare și Restaurare a Cărții*, ISSN 2067-2624 și *Revista Română de Istorie a Cărții*, ISSN 1584-7896.

Actualul colegiu de redacție „este format din specialiști ai domeniului, teoreticieni și practicieni recunoscuți. Rubricile revistei evidențiază interesele și preocupările întregului Sistem Național de Biblioteci: *Repere profesionale*. *Metodologie*: teorie biblioteconomică, cercetare științifică; *Viața bibliotecilor*: prezentarea tuturor tipurilor de biblioteci, activități specifice, proiecte în derulare, modele de bune practici în biblioteci, situații concrete cu care se confruntă bibliotecile din România; *Patrimoniu*: valorificarea colecțiilor, valori bibliofile; *Meridian bibliologic*: personalități, evenimente, instituții; *Galaxia Gutenberg*: calendar biblioteconomic, recenzii, documentar, dezbateri. Revista *Biblioteca* se adresează tuturor tipurilor de biblioteci din România, aducând în prim plan fenomenul biblioteconomic sub toate aspectele sale.” [4].

Multe biblioteci județene din țară editează publicații periodice strict profesionale și de cultură, prin care este pus în valoare patrimoniul cultural local. Acoperirea lor este însă zonală și nu națională. Deși există mentalitatea că „nu avem nevoie de o publicație care să reflecte cu periodicitate la nivel național evoluția domeniului biblioteconomic, pentru că *ne ajungem nouă* pe plan local și zonal”, revista *Biblioteca* este exact liantul de care sistemul național de biblioteci are nevoie pentru ca membrii comunității biblioteconomice românești să fie lunar în contact sau, cum s-ar putea spune, într-un limbaj colocvial, „să aștepte și bibliotecarul din Sighetul Marmației ce mai face bibliotecarul din Mangalia”. În această privință, revista este unică pe plan național.

În ultimii ani, în special de la preluarea sa de către Biblioteca Națională a României, revista s-a dezvoltat și a evoluat extinzându-și portofoliul de autori și aria de subiecte. Astfel, printre membrii colegiului editorial se numără profesori universitari, directori de biblioteci de prestigiu, precum și alți specialiști ai domeniului biblioteconomic românesc.

Pentru creșterea vizibilității, în special la nivel regional și internațional, începând cu numărul 1 / 2010, revista este indexată pe platformele de baze de date Ebsco și ProQuest, tot de la acest număr incluzând abstracte și cuvinte cheie în limba engleză (de la numărul 1 / 2012 și în limba română).

O prezentare succintă a revistei poate fi găsită și la adresa de Internet <http://www.bibnat.ro/Biblioteca-revista-de-bibliologie-si-stiinta-informarii-s224-ro.htm>, unde, în secțiunea dedicată arhivei, cei interesați

pot găsi copertile *Bibliotecii*, începând de la numărul 1 / 2009. În viitorul imediat vor fi încărcate în acces deschis și abstractele pentru anii 2009-2017 și următorii ani.

Iată în continuare o prezentare a rubricilor revistei noastre.

Editorialul include, în primul rând, articole exprimând părerea colegiului de redacție asupra unor probleme actuale și de importanță pentru domeniu: Angela Repanovici – *Experiențe inedite extrase din participarea și colaborarea în proiecte internaționale și implicarea în biblioteconomia românească* (nr. 12 / 2017), Mircea Regneală – *La sfârșit de drum ...* (nr. 11 / 2017), Aurelian-Cătălin Popescu – *Orientări ale conservării în mileniul al III-lea: aspirații informale și nevoi pragmatice* (nr. 7 / 2016), Robert Coravu – *„Noua eră” a bibliotecilor universitare românești* (nr. 10 / 2015). Include de asemenea articole care expun idei, păreri și impresii legate de lumea informării, a cunoașterii, a cărților, aparținând unor literați și oameni de cultură în sensul mai larg al cuvântului, dar și opinii ale colegilor preocupați de probleme actuale ale domeniului: Györfi-Deák György – *Dematerializarea culturală* (nr. 7 / 2017), Bogdan-Nicolae Ghiurco – *Subiect de dezbatere: biblioteca* (nr. 3 / 2016), Adriana Stoian – *Provocări asumate de promovare a lecturii în rândul elevilor* (nr. 11 / 2015), Sorina Stanca – *Acces facil la documente digitale locale* (nr. 5 / 2015). În ultima perioadă, rubrica *Editorial* a mai inclus articole aniversare, dedicate principalelor instituții ale Sistemului Național de Biblioteci (ocazie cu care numerele au avut și coperti dedicate bibliotecilor aniversate): Ligia Antonia Mirișan – *Biblioteca Județeană „Gheorghe Șincai” Oradea – Bihor, o adevărată „Civita Solis”. 105 ani de existență* (nr. 9 / 2016), Ioan Sebastian Bara – *Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Hunedoara – Deva, la aniversare* (nr. 5 / 2016). Nu în ultimul rând, rubrica a inclus și articole de tipul notelor de lectură pe marginea unor capodopere ale literaturii române și universale, precum Anca Moraru – *Demonul deghizat: încercare de jurnal de lectură* (nr. 2 / 2017).

Rubrica *Repere profesionale. Metodologie* este într-un fel coloana vertebrală a aproape fiecărui număr și a inclus, de-a lungul timpului, studii care au contribuit la dezvoltarea domeniului biblioteconomic românesc, multe fiind „contribuții inițiale, semnate de precursori ai domeniului – autorii [...] gândindu-se la dezvoltarea ulterioară a profesiei, anticipând dimensiunile fenomenelor pe care le tratează” [2, p. 207]. Într-o enumerare aleatorie, iată câteva dintre domeniile abordate: dezvoltarea și organizarea colecțiilor, prelucrarea colecțiilor, activitatea bibliografică, serviciile de referințe, prezervarea și conservarea colecțiilor, informarea și documentarea

în bibliotecă, biblioteca și comunitatea, formarea profesională, tehnologiile informării și comunicării, managementul și legislația de bibliotecă. Multe din articole sunt prezentate și în cadrul conferințelor naționale și internaționale sau sunt părți ale unor lucrări de mai mari dimensiuni. Iată câteva titluri recent apărute: Ioana Valentina Popescu – *Cartea – subiect al marketingului cultural* (nr. 10 / 2017), Carmen-Leocadia Pesantez Pozo – *Biblioteca școlară și tehnologiile informaționale: realități și perspective* (nr. 9 / 2017), Cristian Ciurea, Florin Gheorghe Filip – *Expozițiile virtuale – o modalitate eficientă de comunicare a conținutului colecțiilor din instituțiile culturale* (nr. 9 / 2016), Nicoleta Rahme – *Operele orfane: abordări conceptuale și soluții legale I-IV* (nr. 6 / 2015, nr. 8 / 2015, nr. 4 / 2016, nr. 8 / 2016), Victoria Frâncu – *VIAF: despre uniformitate, consecvență și date interconectate deschise* (nr. 6 / 2016), Henrietta Alina Muntyan – *Documentele electronice. Impactul acestora asupra bibliotecilor, achiziției de documente și utilizatorilor lor* (nr. 1 / 2016), Mihaela Voinicu – *Modelarea matematică – fundament al regăsirii informațiilor* (nr. 12 / 2015), Rodica Mușat – *Clasificarea Zecimală Universală: rolul acestei clasificări bibliografice și repere istorice* (nr. 7 / 2015), Gabriela Harea – *Circuitul informațional în cercetarea științifică* (nr. 5 / 2015) etc.

Rubrica *Viața bibliotecilor*, așa precum se poate presupune, cuprinde orice este actual în bibliotecile românești – evenimente, proiecte, colecții, aniversări. Iată câteva titluri de anul trecut: Sanda Maria Ardeleanu, Despina Doina Rotaru – *Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare” Suceava reflectată în serviciile performante oferite utilizatorilor săi* (nr. 12 / 2017), Annamária László Kimpfián – *Bibliotheca Telekiana* (nr. 11 / 2017), Floarea Elena Moșoiu – *Facilități noi pentru utilizatori la Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj* (nr. 10 / 2017), Alexandru-Ilie Munteanu – *Biblioteca Brukenthal la bicentenarul Muzeului Național Brukenthal* (nr. 7 / 2017), Cecilia Anghel – *Biblioteca Universității „Vasile Alecsandri” din Bacău se prezintă ...* (nr. 5 / 2017), Lolita Caneev – *Top 10 cărți „Must Read” – metodă modernă de promovare a cărții și a lecturii printre adolescenți* (nr. 2 / 2017) etc.

Patrimoniu este o rubrică specializată având ca obiectiv promovarea cercetării și a patrimoniului documentar românesc, în țară și străinătate. Include articole teoretice și aplicative de preservare, conservare, restaurare a fondurilor documentare, prezentare de colecții istorice, aniversări culturale etc. Iată din nou câteva titluri: Nadejda Lisnic – *Circulația periodicelor în limba română, în Basarabia secolului al XIX-lea* (nr. 11 / 2017), Ciprian Teodorescu – *„Descrierea Moldovei” și „Creșterea și descreșterea*

Imperiului Otoman” la 300 de ani. Ediții de patrimoniu ale operei lui Dimitrie Cantemir aflate în colecțiile Bibliotecii Județene „Gh. Asachi” Iași (nr. 9 / 2017), Elena Ioana Mălușanu – *Aida Vrioni – prima femeie gazetar profesionist din România* (nr. 6 / 2017), Florica-Elisabeta Nuțiu – *Samuil Micu-Klein, personalitate complexă a culturii române din secolul al XVIII-lea. 210 ani de la trecerea în eternitate* (nr. 8 / 2016), Aurelia Cirlea – *Edituri și tipografii celebre în Colecția de Carte Străină Veche din secolul XVI a Bibliotecii „ASTRA”* (nr. 5 / 2016), Constantin Ittu – *Metanarațiunea unui manuscris miniat din secolul al XVI-lea: Breviarul Brukenthal* (nr. 8 / 2015) ș.a.

La rândul său, *Meridian bibliologic* prezintă cititorilor revistei *Biblioteca* informații, evenimente, conferințe, proiecte, biblioteci, colecții, personalități ale domeniului biblioteconomic internațional, precum și articole semnate de colegi bibliotecari de peste hotare: Victoria Frâncu – *„Clasificarea fațetată astăzi”. Seminar internațional CZU, Londra, 14-15 septembrie 2017* (nr. 10 / 2017), Adriana-Elena Borună, Silviu-Constantin Nedelcu – *„În 1982 un prieten drag m-a încurajat să fiu un fel de bibliotecar practicant”. Interviu cu prof. Álvaro Pérez Guzmán, directorul Bibliotecii Universității Biblice Latinoamericane din San José, Costa Rica* (nr. 7 / 2017), Elena Dolgopolova – *Francysk Skaryna și moștenirea sa literară și publicistică: la aniversarea a 500 ani de la tipărirea primei cărți în limba bielorusă* (nr. 6 / 2017), Adriana-Elena Borună – *În dialog cu prof. Ernest Abadal Falgueras, decan al Facultății de Biblioteconomie și Documentare a Universității din Barcelona, Spania* (nr. 10 / 2016), Delia Mitroi – *Plagiatul în universitățile străine* (nr. 3 / 2016), Marinela Covaci, Monica Trăistaru, Dina Paladi, Petruța Mihaela Voicu – *Vizită documentară la Biblioteca Națională a Republicii Cehe și Biblioteca Națională Tehnică din Praga* (nr. 10 / 2015) etc.

Nu în ultimul rând, rubrica *Galaxia Gutenberg* reunește recenzii, avanpremiere ori prezentări la zi de evenimente și conferințe anuale, naționale și regionale, agende de lucru ale bibliotecilor românești, aniversări și comemorări. Așa sunt articolele semnate de Carmen-Leocadia Pesantez Pozo – *Conferința Națională „Proiecte Educative în biblioteca școlară și CDI – schimb de bune practici”* (nr. 10 / 2017), Luminița Ludmila Zuran – *Zilele Eminescu la Bârlad* (nr. 7 / 2017), Mircea Regneală – *Cărțile colegilor noștri* (nr. 5 / 2017), Adriana-Elena Borună, Andra Năstase – *Cea de-a XX-a ediție a Salonului Internațional de Carte pentru Copii – Chișinău, 14-16 aprilie 2016* (nr. 12 / 2016), Vera Osoianu – *Magazin Bibliologic și impactul său asupra comunității bibliotecare* (nr.

8 / 2016), Adrian Ghicov – *Claudia Balaban: vârstele cărții și pedagogia umanului* (nr. 5 / 2016), Liliana Moldovan – *Henriette Avram, o pionieră a catalogării electronice* (nr. 11 / 2015).

Pe lângă aceste rubrici fixe, care compun cele 32 de pagini lunare, revista *Biblioteca* prezintă cititorilor săi, cu ocazia aniversării unui număr rotund de ani de la înființare, materiale și articole speciale.

Așa este numărul din iulie 2013, prin care sunt aniversați 65 de ani de apariție neîntreruptă. Realizat de specialiști din Biblioteca Națională a României, numărul analizează evolutiv și critic conținutul articolelor apărute de-a lungul timpului: *Revista Biblioteca – un argument pentru statutul domeniului biblioteconomic în România*, editorial semnat de Elena Tîrziman, *Revista Biblioteca: 1948-2013. Scurt parcurs istoric* de Raluca Man, *Mari bibliologi români și revista Biblioteca* de Angela Bilcea, *Revista Biblioteca. Dimensiunea profesională a publicației*, articol realizat împreună de Adina Ciocoiu și Ioana Mitea și *Revista Biblioteca. Dimensiunea culturală a publicației* de Anca Moraru. Ca o postfață la un număr atât de special, scriitorul și ziaristul George Arion (membru între august 1970 – februarie 1974 al redacției *Revistei bibliotecilor*) semnează *Oaza tinereții mele*, o rememorare a timpului petrecut alături și în slujba revistei.

Pentru anul 2018, a fost propusă rubrica *Revista Biblioteca. 70 de ani*, în cadrul căreia au fost prezentate, în retrospectivă, numerele aferente fiecărei luni, pentru ani precum 2008, 2003, 1998 (e.g. ianuarie 2008, februarie 2003, martie 1998 etc.).

Deschisă atât specialiștilor din domeniul biblioteconomiei, al informării și documentării, cât și pasionaților utilizatori ai bibliotecilor și ai altor structuri infodocumentare, revista *Biblioteca* își dorește și încearcă, în mod constant, să ajungă la cunoștința cât mai multor persoane (specialiști și nespecialiști) și, punându-le în legătură unele cu celelalte, să le mențină viu interesul pentru fenomenul biblioteconomic.

Referințe bibliografice:

1. MAN, Raluca. *Revista Biblioteca la ceas aniversar: 1948-2013*. În: *Revista Română de Biblioteconomie și Știința Informării*. 2013, nr. 2, pp. 59-66.
2. MITEA, Ioana; CIOCOIU, Adina. *Revista Biblioteca. Dimensiunea profesională a publicației*. În: *Biblioteca: revistă de bibliologie și știința informării*. 2013, nr. 7, pp. 207-219.

3. MORARU, Anca. Revista *Biblioteca*. Dimensiunea culturală a publicației. În: *Biblioteca: revistă de bibliologie și știința informării*. 2013, nr. 7, pp. 220-223.
4. Revista „*Biblioteca*” [on-line]. [Accesat: 2.04.2018]. Disponibil: <http://www.bibnat.ro/Biblioteca-revista-de-bibliologie-si-stiinta-informarii-s224-ro.htm>.

AUTORII ARTICOLELOR

BEJAN, Eugenia – director adjunct, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, președinte al Secției Naționale a Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret (IBBY) din Republica Moldova

CRISTEA, Corina – bibliotecar-coordonator, Sala pentru Copii și Tineret „Ionel Teodoreanu”, Biblioteca Națională a României

EŽERINYTĖ, Ilona – scriitoare pentru copii, laureata Diplomei de Onoare IBBY, Lituania

GORDIENKO, Alla – doctor în culturologie, director general, Biblioteca Națională pentru Copii din Ucraina

GAVRISHIN, Ilya – director adjunct, Biblioteca de Stat pentru Copii a Rusiei, Federația Rusă

HAREA, Maria – șef secție Dezvoltare în biblioteconomie și știința informării, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Republica Moldova

ILIE, Zanfir – profesor, doctor în filologie, director, Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” Galați, România

KÄLLSTRÖM, Ingrid – consultant senior, bibliotecar pentru copii, Agenția Suedeză pentru Media Accesibile din Stockholm, Suedia

KLEPIKOVA, Elena – scriitoare pentru copii, profesor, Școala Deschisă de Literatură din Almaty, Kazahstan

MALERU, Tamara – specialist principal, secția Referințe și informare bibliografică, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Republica Moldova

MITUNEVIČIŪTĖ, Inga – șef secție Cercetare și promovare, Departamentul Literatură pentru Copii și Tineret, Biblioteca Națională „Martynas Mažvydas”, Lituania

MORARU, Anca – redactor-șef, Revista „Biblioteca”, România

NAZARE, Ruxandra – doctor în istorie, Biblioteca Județeană „George Barițiu” Brașov, România

PANIGHIANȚ, Dana Carmen – doctor, Serviciul Marketing și Comunicare, Biblioteca Națională a României

POP, Cristina – bibliotecar, Secția pentru Copii și Adolescenți, Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj, România

SHVED, Tatsiana – director, Sistemul Centralizat al Bibliotecilor pentru Copii din or. Minsk, Republica Belarus

TOTELECAN, Cristina – bibliotecar, Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj, România

URSU, Mariana – șef birou, secția Dezvoltare în biblioteconomie și știința informării, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Republica Moldova

VIERU-PERETEATCU, Tamara – bibliotecar principal, secția Dezvoltare în biblioteconomie și știința informării, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Republica Moldova